

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ
НА ОБЛАСТ СОФИЯ

**Областна стратегия за
развитие на социалните
услуги в Област София-град
(2016 – 2020)**

Резюме

Областната стратегия за развитието на социалните услуги в област София град (2016 – 2020 г.) е разработена като секторна политика на областта и се приема от Областния съвет за развитие. Стратегията е създадена в партньорство между заинтересованите страни в област София град – областна администрация, общинска администрация на Столична община, двадесет и четирите районни администрации, териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане (АСП) – в частност Регионална дирекция за социално подпомагане – София-град и деветте дирекции „Социално подпомагане”, доставчици на социални услуги и граждански организации (НПО).

Приетите през 2010 г. нормативни актове регламентираха разработването и приемането на областни стратегии за развитието на социални услуги за последователни петгодишни периоди.

Целта е да се гарантира разкриването на социални услуги, които да отговорят адекватно на конкретните потребности на хората от целевите групи не само на територията на съответните общини, но и в областите като цяло. Стремежът е чрез въвеждането на регионалния (областния) принцип на планиране и развитие на социални услуги да се стимулира инициативността и да се осигурят условия за максимална гъвкавост при получаването на икономически по-изгодни, финансово по-обосновани и по-достъпни за по-широк кръг потребители социални услуги.

Периодът 2011-2015 г. бе обхванат от предходната стратегия **за развитието на социалните услуги в област София (2011-2015 г.)**. Заложените цели и мерки бяха постигнати в по-голямата си част и като цяло стратегията постигна успех.

Подкрепата на уязвимите групи на територията на областта продължава своето развитие и през новия период, което е подчинено на приемствеността между програмните периоди. Новите цели и мерки стъпват върху резултатите от изпълнението на предишните и добавят като основен елемент осигуряването на устойчивост на постигнатото, ефективно и ефикасно прилагане на актуалните национални политики в областта на социалната подкрепа, а така също и по-добро синхронизиране с дейностите и мерките, свързани с образование, здравеопазване и трудова заетост.

Обхват. Стратегията задава както областната рамка, така и параметрите на социалните услуги на територията на областта (респективно на територията на Столична община). Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на областта през периода 2016 – 2020 г.

Визия: Област София – регион с развита модерна система от достъпни социални услуги, повишаващи качеството на живот на децата и семействата, местните общности, групи лица в риск, подкрепящи тяхната пълноценна реализация и самостоятелност и същевременно отговарящи на реалните нужди с осигурен равен достъп и непрекъснато подобряване на качеството.

Стратегията се основава на принципите на приемственост, последователност, съгласуваност и партньорство между институциите и социалните партньори, прозрачност и информираност на обществото за провежданите политики.

Реализирането на стратегията ще продължи подобряването на адаптивността, качеството на живот, преодоляването на изолацията и мотивирането на потребителите да се справят със социалната си неравнопоставеност все по-успешно.

Стратегията допринася за утвърждаването на основните човешки права, залегнали в международните документи и конвенции за защита на правата на човека и основните свободи, и за правата на детето. Основната ценност е човекът и правото на всяко човешко същество да развие максимално своите възможности, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение.

Ключовите приоритетни направления на Областната стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от намеса за решаване на основни социални проблеми на жителите на областта, а така също и съобразно заложените в предходната стратегия основни приоритети.

Приоритетно направление 1: Превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства

Обща цел 1. Гарантиране правата на децата и насърчаване на устойчиво социално включване на децата в риск и техните семейства, чрез:

- Превенция на рисковете и negliжирането на деца, подкрепа за подобряване на родителската грижа за децата в семейството и намаляване до минимум на случаите на отделяне на деца от семейството;
- Финализиране на процеса на деинституционализация в област София-град и ограничаване на настаняването на деца в резидентни услуги чрез развитие на алтернативни услуги в семейна среда и качествена резидентна грижа.
- Социално включване и възможности за развитие на децата с увреждания чрез услуги за подкрепа на децата и техните семейства;
- Превенция на насилието над деца и осигуряване на адекватна професионална подкрепа на деца, жертви на насилие;
- Гарантиране на равен достъп до качествено образование и превенция на отпадане от училище.

Приоритетно направление 2: Социално включване за хората с увреждания

Обща цел 2. Подобряване на социалната закрила и преодоляване на социалната изолация на хората с увреждания, създаване на гаранции и стимули за равнопоставеност, ефективно упражняване на правото им на независим живот и разширяване на възможностите за социално включване, чрез:

- Усъвършенстване и развитие на услугите за социално включване и реинтеграция на хората с увреждания на територията на областта;
- Осигуряване на пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в домашна среда и в общността;
- Подобряване на резидентната грижа за хора с увреждания;
- Развиване на услуги за лица с психични разстройства.

Приоритетно направление 3: Достоен живот за старите хора

Обща цел 3. Създаване на условия за пълноценен живот на хората от третата възраст чрез ефективно управление на социалните услуги, изграждане на модерна инфраструктура, превенция на социалното изключване, и подкрепа на работата по ранна диагноза на лицата в риск от деменция, чрез:

- Създаване на условия за ограничаване на социалното изключване на старите хора.
- Подобряване на резидентните услуги за стари хора.

Приоритетно направление 4: Услуги за други рискови групи и изолирани общности

Обща цел 4. Създаване на условия за социално включване на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение, уязвими групи в град София, чрез:

- Осигуряване на подкрепа на пострадали от домашно насилие, трафик, рисковото поведение; Превенция и осигуряване на условия за подкрепа при преодоляване на зависимости;
- Осигуряване на условия за интеграция на бежанци и мигранти;
- Насърчаване и подкрепа за социално включване на уязвими лица, общности и групи;

Функционалните приоритетни направления, подпомагащи ефективното изпълнение на основните дейности в Областната стратегия, обхващат:

- **Развитие на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги с цел** последващо развитие и оптимизиране на системата за подкрепа на развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги на територията на област София, с активното участие на всички заинтересовани страни, а така също и повишаване на капацитета за планиране, предоставяне, управление, наблюдение и контрол на социалните услуги на територията на областта;
- **Разширяване на партньорството между заинтересованите страни и развитие на междусекторното сътрудничество при изпълнение на интегрираните хоризонтални мерки с цел** повишаване на ефикасността на услугите и осигуряване на равни възможности на достъп на ползвателите до тях чрез реализиране на ефективни и ефикасни прояви на партньорство между заинтересованите страни и междусекторно сътрудничество в сферата на интегрираните услуги и хоризонтални мерки, включително и реализирането на повече публично-частни партньорства.

В Стратегията са описани в детайли мерките, дейностите и индикаторите за постигане на общите и специфични цели, системата за мониторинг и оценка, отговорностите и ролите на институциите на областно ниво, доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни, необходимите ресурси – човешки и финансови. Включен е и оперативен план с времева рамка и ресурси за изпълнението на стратегията.

Областната стратегия за развитие на социалните услуги ще се изпълнява на областно, респективно на общинско ниво с общите усилия и включване на всички заинтересовани страни в съответствие с техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

С изпълнението на Областната стратегия в област София ще се продължи развитието на модерна социална политика в подкрепа на всички нуждаещи се лица, семейства и общности в областта в съответствие с националните приоритети и европейските ценности.

Използвани съкращения (абривиатури)

АЗ	Агенция по заетостта
АСП	Агенция за социално подпомагане
АХУ	Агенция за хора с увреждания
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето
ДАБ	Държавна агенция за бежанците
ДБТ	Дирекция Бюро по труда
ДДЛРГ	Дом за деца, лишени от родителска грижа
ДДМУИ	Дом за деца и младежи с умствена изостаналост
ДДУИ	Дом за деца с умствена изостаналост
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ДРСЗ	Дирекция “Регионална служба по заетостта”
ДП	Домашен помощник
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане”
ДЦДМУ	Дневен център за деца и младежи с увреждания
ДЦДМУИ	Дневен център за деца и младежи с умствена изостаналост
ДЦДУ	Дневен център за деца с увреждания
ЗЖ	Защитено жилище
ЗМБ	Звено „Майка и бебе”
ЗМО	Звено за мониторинг и оценка
КСУДС	Комплекс за социални услуги за деца и семейства
ЛА	Личен асистент
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МТСП	Министерството на труда и социалната политика
МФ	Министерството на финансите
НЖ	Наблюдавано жилище
НПО	Неправителствена организация
НП ОСПОЗ	Национална програма „От социално подпомагане към осигуряване на заетост”
ОЗД	Отдел “Закрила на детето”
ПЖ	Преходно жилище
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РЗОК	Регионална здравноосигурителна каса
РУО на МОН	Регионално управление по образование към Министерството на образованието и науката
РИОКОЗ	Районна инспекция по опазване и контрол върху общественото здраве
РПУ	Районно полицейско управление
СА	Социален асистент
СИ	Специализирана институция
СО	Столична община
СУ	Социална услуга
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦРДУ	Център за работа с деца на улицата
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция

Contents

Резюме.....	3
Раздел А: Контекст и оценка на нуждите	9
1 Контекст.....	9
1.1 Предистория: как е създадена стратегията.....	9
1.2 Обхват и фокус на стратегията.....	9
1.3 Съответствие с международни, национални и местни политики	10
2 Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в София -град	12
2.1 Тенденции в развитието на София - град.....	12
2.2 Идентифицирани рискови групи и потребности	19
2.3 Изводи за състоянието на мрежата от услуги в областта	21
2.3.1 Общи изводи	21
2.3.2 Общи изводи за услугите за деца.....	22
2.3.3 Изводи за социалните услуги за лица с увреждания и за стари хора	22
2.3.4 Обобщение на останалите рискови групи.....	24
2.4 Основни препоръки към новата Стратегия 2016-2020.....	25
2.4.1 Общи препоръки.....	25
2.4.2 Препоръки за мерки по рискови групи.....	27
Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги.....	32
3 Визия и цели.....	32
3.1 Визия.....	32
3.2 Ценности и принципи	32
3.3 Направления и приоритети на стратегията	33
3.3.1 Общи приоритети	33
3.3.2 Направления и приоритетни целеви групи на Областната стратегия	34
3.4 Общи и специфични цели на развитието на социалните услуги	36
3.4.1 Общи и специфични цели на Областната стратегия на София - град	36
3.5 Ключови индикатори за постиженията на Стратегията. Логическа рамка.....	39
4 Интервенция – социални услуги и мерки	42
4.1 Мерки и дейности по Направление 1: Превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства.....	43
4.1.1 Превенция на рисковете и подкрепа за деца и семейства.....	44
4.1.2 Грижа за деца, отделени от семействата - алтернативна семейна грижа и резидентни услуги за деца.....	50
4.1.3 Социално включване и подкрепа за деца с увреждания	56
4.1.4 Услуги за деца и младежи, жертви на насилие.....	59
4.1.5 Достъп до качествено образование	62
4.2 Мерки и дейности по Направление 2: Социално включване за хората с увреждания.....	92
4.2.1 Социално включване за хората с увреждания в София	92
4.2.2 Услуги в домашна среда за хора с увреждания	95
4.2.3 Подобряване на резидентните услуги за хора с увреждания	99

4.2.4	Подкрепа за лица с психични разстройства	100
4.2.5	Услуги за лица с деменция, алцхаймер и други специфични заболявания.....	101
4.2.6	Социално включване на хората с увреждания.....	101
4.3	Мерки и дейности по Направление 3: Достоен живот за старите хора.....	110
4.3.1	Дневни и почасови услуги за стари хора.....	110
4.3.2	Услуги в домашна среда за старите хора	111
4.3.3	Специализирани институции и услуги в общността за стари хора	111
4.4	Мерки и дейности по Направление 4: Услуги за други рискови групи и изолирани общности	115
4.4.1	Услуги за жертви на насилие, трафик, рисково поведение	115
4.4.2	Подкрепа за бежанци и мигранти	116
4.4.3	Социално включване на уязвими общности и групи	119
4.4.4	Подкрепа за безработни лица	120
Раздел В: План за действие		124
5	Управление и координация на изпълнението на стратегията	124
5.1	Структури за координация на областно и общинско ниво	124
5.2	Система на мониторинг и оценка. Работа на Звеното за мониторинг и оценка (ЗМО).....	125
5.3	Основни партньори. Механизми на партньорството	125
5.4	Основни етапи в изпълнението на стратегията	126
5.5	Ресурси	126
5.5.1	Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията	126
5.5.2	Финансови и материални ресурси.....	126
5.6	Комуникационна програма	127
5.6.1	Цели, задачи и методи.....	127
5.6.2	Оперативно изпълнение на комуникационната програма	128
Раздел Д: Приложения		130
Приложение 1: Финален доклад за анализ на ситуацията и оценката на потребностите в област София-град, Столична община		130

Раздел А: Контекст и оценка на нуждите

1 Контекст

1.1 Предистория: как е създадена стратегията

Областната стратегия за развитието на социалните услуги в област София град (2016 – 2020 година) е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в област София – областна администрация, общинска администрация на Столична община, двадесет и четирите районни администрации, териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане (АСП) - Регионална дирекция за социално подпомагане и деветте дирекции „Социално подпомагане“, доставчици на социални услуги и граждански организации (НПО).

Със своя заповед № РД-15-137 от 28.07.2015 г., областният управител на Област София назначи областен оперативен екип със задача да организира дейностите и да води целия процес на планиране на стратегията за социални услуги в областта.

Процесът на планиране при разработване на стратегията е координиран от Областната администрация на област София, с активното участие на Столична община (СО) и Регионалната дирекция за социално подпомагане (РДСП). Планирането стъпва на анализ на ситуацията и оценка на потребностите от социални услуги на територията на област с административен център София-град, завършен през март 2016 г. под ръководството на областния оперативен екип и с участието на всички заинтересовани страни.

При разработването на стратегията са следвани следните принципи и подходи на планиране:

- Партньорство и планиране с участие, което осигурява приноса и взаимодействието между всички заинтересовани страни – местни, регионални и държавни институции, ведомства и организации;
- Съответствие с реалните нужди на групите и общностите в риск;
- Изпълнимост и приложимост на планираните социални услуги и мерки;
- Финансова и социална ефективност;
- Равни възможности за достъп;
- Гъвкавост при определянето на съдържанието на планираните услуги и мерки.

1.2 Обхват и фокус на стратегията

За да се преодолее дисбалансът в развитието на услугите и с цел да се осигури равен достъп до качествени социални услуги на хората от рисковите групи, е изработена Областна стратегия за развитие на социалните услуги на територията на област София – град, която обхваща всички уязвими общности на територията на областта. Стратегията проектира развитието както на социалните услуги, така и на пакет от общински политики и хоризонтални мерки за социално включване, насочени към устойчиви решения на проблемите на потребителти, усилено разработва инициативи и внедрява социални услуги за уязвимите групи, деца и семейства в риск. По този начин се гарантира разкриването на социални услуги, които да отговорят на конкретните потребности на хората от целевите групи на територията на област София и Столична община.

Стратегията задава както областната рамка, така и параметрите на социалните услуги на територията на Столична община (респективно на територията на област София - град). Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват през следващите пет години (2016-2020 г.).

Стратегията е необходим документ, който определя задачите и насочва усилията на местната власт, неправителствените организации и местната общност към задоволяване на нарастващите потребности от социални услуги и подкрепа на уязвимите групи.

Въвеждането в стратегията на областния принцип на планиране и развитие на социални услуги създаде условия за повече гъвкавост при изграждането на икономически по-изгодни, финансово по-обосновани и по-достъпни за по-широк кръг потребители социални услуги.

В документа са отчетени и националните приоритети в развитието на социалните услуги, които са:

- Прилагане на регионалния принцип на развитие на социалните услуги на базата на анализ на потребностите на местните общности;
- Развиване на съществуващите социални услуги в общността и разкриване на нови, в съответствие с потребностите на рисковите групи, подобряване на тяхното качество и гарантиране на тяхната устойчивост.
- Разкриване на интегрирани услуги в подкрепа на всички рискови групи, насочени към превенция на рисковете.

1.3 Съответствие с международни, национални и местни политики

Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град е в съответствие с действащото национално законодателство в сферата на социалните услуги, здравеопазването, заетостта, интеграцията на хората с увреждания, защитата от дискриминация. Тя е съобразена с препоръките на Европейския съюз (ЕС), международни нормативни актове, визиращи насоките за осъществяване на приоритетни политики в сферата на социалното развитие, добрите практики в ЕС и с редица международни документи, които третират въпросите, свързани с подобряване на качеството на живот на възрастните хора, хората с увреждания, гарантиране правото на децата да живеят в семейна среда и на достъп до качествена грижа и услуги според индивидуалните им потребности, интеграцията на уязвими етнически общности.

Международни политики – конвенции, документи на ЕС, с които е съобразена Стратегията, като:

- Международна харта за правата на човека на ООН,
- Конвенция на ООН за правата на детето,
- Европейска конвенция за защита правата на човека и основните свободи;
- Конвенция на ООН срещу насилието и дискриминацията;
- Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания и Факултативния протокол, Стандартни правила за равнопоставеност и равни възможности за хората с увреждания на ООН,
- Принципи на ООН за защита на лицата с психични заболявания и подобряване на психиатричната помощ;
- Харта на основните права на ЕС,
- Европейска социална харта,

- Европейска харта на правата и отговорностите на възрастните хора, нуждаещи се от дългосрочни грижи и помощ,
- Резолюция на Европейския парламент от 9 септември 2010 г. относно дългосрочните грижи за възрастни хора,
- Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2010 – 2020 г.
- Европейска стратегия за здравеопазване,
- Европейска харта на предоставящите грижа в семейството.

Водещи стратегически документи на национално ниво, които определят приоритетите в планирането и развитието на социалните услуги и с които е съобразена Стратегията за развитие на социалните услуги в област София град са:

- Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България” приета с Протокол № 8.2 на Министерския съвет от 24.02.2010 г., валидна до 2025 г. и План за действие към нея;
- Национална стратегия за дългосрочна грижа, приета с Решение № 2 на Министерския съвет от 07.01.2014 г.;
- Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006–2020;
- Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2016-2020;
- Дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020 г., приета с Протокол № 25.2 на Министерския съвет от 29.06.2011 г.;
- Национална концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора (2012-2030 г.) приета с Протокол № 24.2 на Министерския съвет от 20.06.2012 г., валидна до 2030 година.
- Национална стратегия на Р.България за интегриране на ромите 2012 – 2020 (приета от Народното събрание през март 2012 г.).

Документи и стратегии на областно и общинско ниво:

- Областна стратегия за развитие на област София - град (2014-2020 г.);
- Областна стратегия за интегриране на ромите в област София 2012 – 2020 г.;

Общински планове и стратегически документи на Столична община, като:

- Програма за мерки в подкрепа на деца и семейства в уязвимо положение и живеещи в риск на територията на Столична община;

Приоритетите на областно ниво, с които е съобразена Стратегията за развитие на социалните услуги в област София град (2016-2020), са свързани с приоритетите на Столична община при управлението и създаването на социални услуги в общността.

2 Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в София -град

Областната стратегия е изградена върху изводите и препоръките от цялостно проучване на ситуацията на територията на област София – град и Столична община. Обобщените изводи от анализа на ситуацията и събраните конкретни данни са основа на адекватното планиране на капацитета и вида на предвижданите социални услуги, както и за избора на тяхната форма – начин на осигуряване на достъп и достигане до клиентите, разработването на „смесени” услуги за рискови групи, както и комбиниране на две или повече услуги между няколко населени места. Препоръките са съобразени и с нагласите и очакванията, както на различните участници в предоставянето на услугите - местна власт, териториални структури на АСП, граждански организации, доставчици, така и на настоящите и потенциалните ползватели – рискови групи и индивиди, за които са предназначени социалните услуги и мерки за социално включване.

Подробният доклад ”Анализ на ситуацията и оценка на потребностите от социални услуги в областта е включен като Приложение 1 към настоящата Стратегия.

2.1 Тенденции в развитието на София - град

Безработица

Анализът на безработицата в област София-град за първите шест месеца на 2015 г. сочи относително стабилна конюнктура и висока динамика на пазара на труда. Наблюдава се плавна тенденция на намаление и към 30.06.2015 г. безработните наброяват 18842 души. В сравнение с края на предходното тримесечие /март 2015г./ броят на безработните в град София е намалял с 1153 души, което съставлява спад с 5,8%, като темпът на снижение за разлика от същия период на миналата година е с 3.3 пункта по бавен. Спрямо края на м.юни 2014г. обаче, броят на безработните в столицата е намалял с 1730 души или с 8,4% на годишна база.

През първо шестмесечие на 2015 г. равнището на безработица се колебае в сравнително тесни граници с минимална амплитуда от 0.2 пункта. Средномесечно то остава най-ниското за страната (2.95%) или със 7.63 пункта по-малко от средното за страната (10.58%).

Независимо от сравнително големия брой регистрирани безработни през разглеждания период (18842 души), град София остава регионът с най-ниска безработица и най-висока динамика на пазара на труда в страната, отговаряща на европейските критерии за заетост и притежаващ един от най-високите индекси на човешко развитие.

От началото на годината в столицата се запазва относително стабилна конюнктура и висока динамика на пазара на труда. Отчита се устойчива тенденция към намаляване на безработицата. За периода януари - юни 2015 г. равнището на безработица в град София продължава да бъде най-ниско в цялата страна – 2.95% средномесечно, при 10.59% средномесечно за страната, за което е допринесла и провежданата ефективна активна политика по заетостта от ДРСЗ - София и столичните бюра по труда, съвместно с областната управа, Столична община, синдикатите, организациите на работодателите, неправителствените организации и други социални партньори.

Столицата се характеризира с изразена неблагоприятна позиция на пазара на труда на висшистите и лицата с намалена трудоспособност. Относителните дялове на останалите основни групи безработни в неравностойно положение – младежите до 29 г., продължително

безработните, лицата без образование и квалификация или на възраст над 50 г., са със значително по-добри показатели спрямо данните за страната в края на м. юни 2015 г.

В София функционира много добре развит и активен пазар на труда, който се характеризира с ясно изразена динамика. Съотношението между търсене и предлагане на работна сила през първо полугодие на 2015 г. в столицата е по-благоприятно от средното за страната – 1:7 срещу 1:9 за страната, т.е. за едно работно място в столицата се конкурират 7 безработни лица, а за страната – 9.

Престоят на безработните на трудовата борса в София е краткотраен (4.18 месеца), което е с 6,6 месеца по-малко от средния за страната (10.77 месеца) към 30.06.2015 г., което е доказателство за високата ефективност на провежданата активна политика по заетост и много доброто социално партньорство.

Делът на безработните, започнали работа с посредничеството на ДБТ, нараства и се повишава качеството и ефективността на работа на трудовите посредници. Нараства темпът на преодоляване на последиците от икономическата криза, като се увеличава броят на картотекираните работодатели, с които експертите от ДБТ работят за разкриването на нови свободни работни места и тяхното успешно усвояване. Заетите работни места на първичния пазар на труда съставляват 86,7% от заявените. За сравнение този процент за страната е 71,2%.

Успешното прилагане на мерките от **Националния план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта** за ограничаване на младежката безработица и неактивност доведе до снижаване на младежката безработица в региона с 2,2 пр.пункта на годишна база и осигури заетост на 2883 младежи през изтеклото полугодие.

Във втората година от новия програмен период 2014 – 2020 година продължава финансирането по ОП РЧР на обученията на заети и безработни лица и включването им в субсидирана заетост. По схема „Подкрепа за заетост” през второто тримесечие на 2015г. работа са започнали 130 безработни лица. Схема „Младежка заетост” дава възможност на 480 младежи, регистрирани в столичните бюра по труда да стажуват или да придобиват квалификация чрез обучение на работното място.

Програмите и мерките за субсидирана заетост се утвърдиха като спомагателен елемент от активната политика на пазара на труда в София насочена към групите в неравностойно положение на пазара на труда.

Задълбочава се сътрудничеството със социалните партньори за идентифициране на недостига на компетентности сред безработните и тяхното обучение в професии, търсени на пазара на труда. В програмите на КНСБ, КТ Подкрепа, АИКБ и БСК през отчетния период бяха включени 1582 безработни лица.

Здравеопазване

През 2014 г. населението на област София-град е **1 316 557** души. През последните 14 години се наблюдава тенденция на плавно увеличение. Относителният дял на жените и мъжете през последните години се движи в почти еднакви граници.

През последните три години се наблюдава тенденция на леко увеличение на населението на възраст 0-17 години, което се дължи на бума на раждаемостта за периода 2008-2010 г. Наблюдава се застаряване на населението, т.е. плавно се увеличава броя на населението над 60 години, докато населението в активна възраст намалява. Средната продължителност на предстоящия живот на населението от София-град е 76,21 години – най-голяма за страната.

През последните три години на първо място като причина за умираанията са някои състояния, възникващи през перинаталния период, следвани от вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации и болестите на органите на кръвообращението.

В София има регистрирани 833 индивидуални практики за първична медицинска помощ и 52 групови практики за първична медицинска помощ. Лекарите по дентална медицина са 2478 индивидуални практики и 132 групови практики. В София има разкрити 1437 индивидуални практики за специализирана медицинска помощ и 53 групови практики. Индивидуалните практики за специализирана дентална помощ са 44, а груповите е 1. Има регистрирани 241 медицински центрове, 27 дентални центрове, 31 медико-дентални центрове, 45 диагностично-консултативни центрове, 74 медико-диагностични лаборатории.

През 2014 г. в София извършват дейност 75 болници, в които се включват болниците към някои министерства. Диспансерите се преобразуваха в Център за психично здраве, Център за кожно-венерически заболявания, Специализирана болница за онкологични заболявания.

Според разработваната областна здравна карта за София-град са регламентирани броя на лечебните заведения за извънболнична и болнична помощ, броя на леглата по видове и нива на компетентност, броя на медицинските специалисти, работещи в извънболничната и болнична помощ.

Тенденцията към плавно увеличаване на населението се дължи на миграцията от провинцията към столицата, където безработицата е най-ниска. По данни на социологически проучвания в София има около 400 000 нерегистрирани граждани, от които:

- приблизително 100 000 работят и живеят в София без да са сменили постоянната адресна регистрация;
- около 200 000 работещи всякаква нискоквалифицирана работа, които не живеят постоянно в София/пътуват ежедневно и/или седмично по постоянен адрес/;
- около 100 000 лица от ромския етнос, голяма част от тях без всякаква адресна регистрация.

Това допълнително население, което най-често не е здравноосигурено и практически няма равен достъп до медицинска помощ оказва сериозно влияние върху спешните отделения/портали на софийските болници.

През последните седем години в София започна строителство на детски ясли, детски градини и училища, но въпреки това, през следващите години ще са необходими още места в детските градини за предучилищно обучение на децата, което е задължително по закон. Това са много сериозни здравни проблеми, които изискват и държавна подкрепа.

Аналогично на цялата страна и в София-град по-високата средна възраст на населението се дължи на крайно неблагоприятните тенденции на раждаемостта, а не на високата средна продължителност на живота.

На 100 лица в трудоспособна възраст се падат 37 над 60 години. Като се вземе предвид, че безработицата в София-град за 2014 г. е 6,4% (най-ниска в цялата страна) и здравното състояние на възрастните и стари хора се влошава, то тежестта, която пада на работещите за издръжка на зависимите контингенти става още по-голяма.

Съотношението на хората над 60 години към децата от 0-17 години е повече от 100%, което е типично за застаряла възрастова структура. Нарастването на броя на възрастните е едно от най-съществените фактори за развитието на здравните и социални услуги, т.е. има все повече възрастни хора, зависещи от по-малък брой лица в активна възраст като източник на финансиране на тяхната здравна помощ и социално осигуряване. Планирането на здравната и социална помощ трябва да бъде съобразено с тенденциите в здравния и социален статус на възрастните хора.

След постепенния спад на живородените деца от 2009 г. до 2013 г. броят на новородените бележи ръст. Вследствие на това естественият прираст се повишава, въпреки че запазва отрицателната си стойност. През последните години се наблюдава намаляване на броя на мъртвородените деца. Увеличеният брой мъртвородени деца периода 2011 – 2012 г. поставя на

преден план редовно наблюдение и извършване на необходимите изследвания от страна на женските консултации по време на бременността.

Достъпът до медицинска помощ в София–град е добър в сравнение с останалите области в страната. Специализираната извънболнична помощ в София е в пъти по-висока от средната за страната. В София работят 52,2% от медико-денталните центрове в страната, 36,8% от диагностично - консултативните центрове и 32% от денталните центрове. Голяма част от тези лечебни заведения разполагат с високо специализирана апаратура и технологии, което им позволява да обслужват пациенти и на междуобластно ниво.

На територията на София–град са разположени 18 университетски болници. Те са база за обучение на студентите, което предполага разнообразна патология. Характерно е наличие на високо специализирана апаратура в повечето от тях, съчетано с високо образовани преподавателски кадри и специалисти.

Между 40% и 70% от хоспитализираните пациенти в някои болници са пациенти извън здравен район София. По брой на легла на 100 000 души за 2014 г. София-град е на шесто място в страната. Процентът на общия брой легла на София–град към леглата на този за РБългария за 2014 г. е 20,15%, а преминалите болни са 22,7% от тези за страната. Почти всеки трети пациент в страната е опериран в София.

Столична регионална здравна инспекция контролира 14 ТЕЛК през 2014 г. Приети и обработени документи за освидетелстване и преосвидетелстване – 93 053 броя. Обработени медицински експертни досиета на лицата, подлежащи на служебно преосвидетелстване – 14 190 броя. Проверени експертни решения – 50 773 броя.

Образование

Образователната система в Столична община е един от динамично променящите се елементи на социалната сфера. Параметрите на образователната инфраструктура в областта са функция от броя на лицата (контингентите) в съответната възраст - от 3 до 6 годишна възраст (предучилищно обучение), от 7 до 14 години (основно образование) и от 15 до 18 години (средно общо, профилирано и професионално образование). По данни от преброяването на населението през 2011 г., контингентът от деца, подлежащи на предучилищно обучение в ОДЗ и ЦДГ възлиза на 44446 д, на лицата подлежащи на основно образование - 75632, а на тези - за средно образование - 29901 души.

Основните проблеми в сферата на образованието са свързани преди всичко с обхвата на децата в детските заведения, задължителното обхващане на деца в подготвителни форми на 5 годишна възраст през следващите години, обхватът на ромското население, и ранното им отпадане, намаляване дела на преждевременно напусналите и увеличаване на дела на населението с висше или еквивалентно образование. Тревожен е фактът, че 48% от запитаните деца на възраст 12-16 г. не искат да се връщат в училище.

Изградената инфраструктура на *предучилищното обучение* на територията на областта включва общо 268 обекта (ОДЗ и ЦДГ, вкл. и такива от частния сектор). Капацитетът им е нараснал от 32388 места през 2010-2011 г. на 39535 места през 2014-2015 г., а броят на обхванатите в тях деца – от 37420 деца, разпределени в 1476 групи, до 45408 деца през 2014-2015 г. Средната пълняемост на 1 група е 25,3 деца. В гр. София само мрежата от общински заведения за предучилищно обучение през 2010 г. включва 175 бр. от които 32 - ОДЗ, 138 ЦДГ и 5 специализирани (санаториални, логопедически и др.) детски градини. В частния сектор в гр. София са разкрити 42 частни детски градини.

Броят на децата обхванати в детските заведения е 37420 (в т.ч. и тези в частните детски градини). Този брой, отнесен към контингента от деца във възрастовия контингент от 3 до 6 годишна възраст - 44446 д. показва, че през 2010-2011 г. е налице обхват на децата от 84,2%, а през 2014-2015 г. е 87,1%.

На територията на областта, за учебната 2015/2016 г. функционираат 221 общински институции за предучилищно образование, които през 2015 г. осигуряват обхват за 47 980 деца.

Образователните институции за предучилищно образование в столицата са:

- 75 целодневни детски градини;
- 123 обединени детски заведения;
- 1 седмична детска градина;
- 1 логопедична детска градина;
- 23 самостоятелни детски ясли.

От общия брой на детските градини в страната 75 % са на територията на област София.

Мрежата от всички видове и степени на *общообразователните училища* (основни, СОУ и профилирани) в област София обхваща 236 училища, от които 48 в частния сектор. От всичките *общообразователни училища* в Столична община 195 (вкл. и частни) се намират на територията на гр. София. В София са концентрирани почти половината от всички *профилирани училища* в *сферата на културата* в страната - древни езици и култури; изящни изкуства; хореография; музикално изкуство; приложни изкуства и др. Те са с държавна издръжка и със статут на „национални училища“. Към профилираните училища са и езиковите гимназии, двете природо-математически гимназии и спортните училища.

Мрежата от *общообразователни училища* покрива цялата територия на област София. Териториалната диференциация на *общообразователните училища* по административни райони, и части от административни райони в границите на областта показва, че броят им варира от 2-3 училища (райони Студентски и Изгрев) до 10 - 13 училища (райони Възраждане, Подуяне, Младост, Люлин). В някои от периферните райони са разкрити и функционираат СОУ (I - XII клас) с по-голям капацитет от 1000 ученика (18 СОУ „Уилям Гладстон“, СОУ „Кл. Охридски“, 31 СУЧЕМ „Ив. Вазов“ - с по около 1700 ученика, 81 СОУ „В. Юго“ с 1200 ученика и др). Инфраструктура на общото образование не е изградена в квартали като „Малинова долина“ и „Манастирски ливади“, които са с изграден жилищен фонд и голям брой обитатели.

Друга особеност в териториалната организация на *общообразователната училищна мрежа* е, че голяма част от основните, по-малки по капацитет училища са разположени в административните райони, обхващащи централната градска част. В район Възраждане от *общообразователните училища* 4 са основни, в район Сердика от *общообразователните училища* - 5 са основни, в район Лозенец от *общообразователните училища* - 4 са основни. Обратна тенденция в *училищната мрежа* се наблюдава в периферните райони, където преобладават СОУ. В район Младост 10 училища са СОУ, в район Надежда от 5 училища са СОУ, а в район Студентски и двете училища са СОУ.

По данни на РУО на МОН София-град, броят на децата, посещаващи детски учебни заведения през учебната 2014 – 2015 г. са както следва:

- Децата в общински и държавни училища – общ брой – 113363, от тях:
  - деца в общински и държавни училища – I-IV клас – 41526
  - деца в общински и държавни училища – V-VIII клас – 36348
  - деца в общински и държавни училища – IX-XII клас – 35332

За учебната 2015/2016 г. в Столична община функционираат 174 общински училища, в които се обучават общо 100 364 ученици. Училищната мрежа включва:

- 1 начално училище със 174 ученици;
- 87 основни училища (ОУ) с 31 380 ученици;
- 71 средни *общообразователни училища* (СОУ) с 59 336 ученици;
- 10 профилирани гимназии със 7 528 ученици;

- 3 спортни училища с 1305 ученици;
- 2 вечерни гимназии с 641 ученици.

Наред с общинските училища, за които Столична община има пряка отговорност за осигуряване на инфраструктура, материална база и издръжка, на територията на София функционират още 40 държавни училища на пряко подчинение на МОН, които включват:

- 28 професионални гимназии;
- 5 общообразователни училища, които имат специфичен профил;
- 7 специални училища, от които 4 помощни, 1 болнично училище, ССУ с ДГ за ДУС, СОУ „Луи Брайл”.

Към Министерството на културата има 7 училища, от които 2 - в сферата на културата и 5 - по изкуствата. На територията на областта функционират и 73 частни училища. Училищната база в област София - град осигурява капацитет за обучение на 122 980 ученици.

Могат да се изведат следните изводи:

- През последните години се наблюдава намаляване на процента необхванати и отпаднали ученици поради семейни и социални причини, но все още нивата на необхванати и отпаднали ученици са високи;
- Сградният фонд се поддържа в добро състояние, предприети са успешни мерки за привличане на външни средства за модернизация на материално-техническата база;
- На територията на област София – град постоянно се работи за създаване на условия и подкрепяща среда за деца със специални образователни потребности и осигуряване с ресурсни учители.

Необходимо е увеличаване на дейностите за по-пълноценна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в образователната система и обществото. Интеграционният процес трябва да е съпроводен със съхраняване и развитие на културната им идентичност, с утвърждаване на атмосфера за межкултурно опознаване, сътрудничество и сближаване.

Във връзка с провеждането на държавната политика в областта на образованието, продължаването на реформата в българското образование в контекста на българските традиции, изискванията на Лисабонската стратегия, ЕС и спецификата на региона е необходимо да се работи за:

- Приемане на всички деца на територията на област София-град в училище, независимо от пол, религия и увреждане. Утвърждаване на училището като толерантно, демократично и гостоприемно място за образование, култура и социални контакти.
- Развитие на включващото образование за децата и учениците със специални образователни потребности. Изграждане на подкрепяща среда за децата и учениците със СОП чрез осигуряване на архитектурен, информационен и комуникационен достъп в училищата и детските градини и подобряване на системата за ресурсно подпомагане.

Жилищна среда и настаняване

София като политически, административен, икономически, транспортен, културен и образователен център на България, привлича вътрешни миграционни потоци и допълнително хора, които без да са се установили да живеят в столицата, ежедневно пристигат от други населени места до работното си място, или за да получат различни специализирани услуги – здравни, образователни, административно-правни, финансови и др. Така се натовазва допълнително както бюджета, така и инфраструктурата на областта, което е и сериозна пречка пред извършването на реална оценка на необходимостта от услуги (обхват, вид и качество), което от своя страна силно затруднява процеса на планиране при управлението на собствеността.

Една от социалните функции е и предоставяне на жилища за настаняване нуждаещи се граждани, които не успяват да решат жилищния си проблем на свободния пазар, със собствени сили и средства. Ограниченият жилищен ресурс налага прецизиране на условията и реда за настаняване в общински жилища и разработване на една цялостна жилищна политика.

Управлението на жилищния фонд е процес, съдържащ отдаване под наем, поддържане на жилищния фонд, опазване на същия и контрол по изпълнение на задълженията на всички участници в процеса по управлението на фонда. На територията на област София, общинските жилища в компактния град са 10426.

Областната жилищна политика се провежда засега само в рамките на наличните общински жилища. Правото за закупуване/приватизиране и отсъствието на устойчив механизъм за възпроизводство на общинския жилищен фонд води до трайно намаляване на броя и влошаване състоянието на този социален буфер. Социалният жилищен сектор в София е все по-недостъпен за младите семейства. Недостатъчният общински жилищен фонд е предпоставка да се поставят определени условия, на които следва да отговарят нуждаещите се граждани, за да получат общинско жилище. По същата причина засега е нерешен проблемът с крайно нуждаещите се - бездомните.

Ускореното нарастване на общия брой жилища през последните години е изследвано на база данни от преброяванията през 2001 и 2011 г. От 516502 през 2001 г. жилищата са нараснали до 607228 бр. през 2011 г., от които - 558287 в компактен град и 48941 - в периферията, или 8%. Средният темп на ново строителство през последните десетина години е 8 жилища на 1000 обитатели, или по около 9000 жилища на година. Намалява относителният дял на жилищата в периферията от 9.2% през 2001 г., на 8% през 2011 г. и съответно на еднофамилното обитаване. Увеличават се необитаваните жилища - от около 68000 през 2001 г., до над 140000 през 2011 г. - 23,5%. Това води до нови проблеми с поддържането на общите части на сградите и инфраструктурата. В същото време възпроизводството на социалния наеман фонд е с отрицателен баланс - приватизираните жилища са повече от придобитите. В този смисъл в бъдеще политиката за осигуряване на повече социални жилища е препоръчително да се насочи предимно към буферизиране на социално достъпния за нуждаещите се спрямо пазарния размер на наемите, при включване и на система от данъчни облекчения. По този начин ще се подобрят възможностите за поддръжка на градската среда като цяло.

Засилва се строителната активност в околградския район, но новото строителство в южните територии и околградския район се възпрепятства от липсата на инфраструктура и добър транспортен достъп. Налице е загуба на жилищен фонд в централната градска част поради използването му за други нужди (в периода 2001 - 2011 г., средно по 6000 жилища годишно са сменяли предназначението си в офиси). Това представлява заплаха за жизнеността на централната градска част и затихване на функцията "обитаване". Над 96% от целия фонд е с надеждна масивна стоманобетонна конструкция, панелна или масивна. Само 4% от фонда е полу-масивен и паянтов. Над 36% от жилищата (201937) са в панелни сгради (2564), които се амортизират ускорено поради неподдържане, но все още подлежат на саниране.

Жилищният фонд на Столична община е сравнително млад (над 26% е с възраст под 22 г., половината е под 32 г., а само 4% е наследеният отпреди 1919 г. фонд), но лошото управление и поддържане водят до ускорена амортизация. Жилищният фонд на София е добре благоустроен, отчитайки статистическите данни за наличност на основни благоустройствени елементи - ток, вода, обществена канализация (93.1%), но над 32000 жилища (6,9%) още не са свързани с обществена канализация, а половината от тях нямат тоалетна и баня. Около 30% от жилищата са с амортизирана, недоизградена или липсваща канализационна мрежа. Най-мощните негативни примери са Витошката яка и "необлагодетелстваните квартали" (като обособените ромски махали). Проблемите, свързани с експлоатацията и развитието на топлофикационните мрежи и пазарната цена на тази услуга през последните две десетилетия водят до относително намаляване на потребителите в жилищния сектор и влошаване качествата на атмосферния въздух в жилищните квартали на София.

Жилищните територии са обособени условно в 4 зони - централна и в три концентрични пояса. В централната зона обитаването се облагодетелства от възможно най-пълния комплекс от услуги. Това е най-развитият и с най-високи ценови нива пазар на недвижимости с преобладаващо масивен фонд. Очертават се два ясно обособени сегмента - добър южен и лош северен. В северозападния сектор има силно амортизирани квартали, системно неподдържани и амортизирани инженерни мрежи, подлежащи на пълна реконструкция.

В отговор на острите жилищни проблеми в ромските квартали, по проект „Осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими групи от населението на територията на райони „Люлин” и „Връбница” на Столична община” са изградени и обзаведени 71 социални жилища. Чрез осигуряване на съвременни условия на живот, в комбинация с адекватно подбрани мерки за укрепване на социалното включване и интеграция ще се създаде подкрепяща среда за положителна социална промяна и предпоставка за повишаване качеството и стандарта на живот за представителите на избравите целеви групи: семейства с дете/деца с влошено здраве и увреждания и хора в риск от бедност и социално изключване. Съвкупността от очакваните резултати ще допринесе за постигане на напредък в целенасочената политика в сферата на социалното включване на хора в неравностойно и уязвимо положение, хармонизираща със съвременни стандарти за устойчиво и балансирано социално развитие.

Очертаващите се приоритетни проблеми/потребности на софийската жилищна система са свързани със създаване на условия за масово обновяване на многофамилните сгради в интегрирани проекти за реструктуриране на цели териториални единици, с включване на ПЧП за целесъобразни/необходими инвестиционни инициативи, генериращи печалби и работни места в жилищна среда, с реструктуриране и разширено възпроизводство на общинския жилищен фонд, и с институционалното и кадрово укрепване на сектора в общинската администрация.

Жилищната система на София е добре запасена с физическите си елементи "жилищни територии" и "жилища". Капацитетът на жилищните територии по действащия ОУП надхвърля 50% от сегашния фонд, т.е. би позволил изграждането на над 300 000 нови жилища. Тази цифра надхвърля значително прогнозата за платежоспособно търсене в периода до 2020 г. (около 100 000 жилища). Същевременно системата разполага с над 140000 необитавани жилища. Не така добре стоят другите елементи - административната, правната и финансовата рамка. Потенциалът в тяхното реформиране, укрепване и функциониране е разкрит в Националната жилищна стратегия. За съжаление, значими действия на местно ниво не може да има, ако не се активират реформаторските действия на национално ниво.

Обобщени от анализа, повечето аспекти на проблемната картина са с национален адрес. Основните проблеми на Софийската жилищна система са отсъствие на адекватна жилищна политика (национален и общински проблем); липса на система за държавно субсидиране и кредитиране чрез специализирани ипотечни банки; влошаване на финансовата достъпност до жилище. В сравнение с ЕС, жилищната мобилност в София остава значително по-слаба, поради ниските доходи и липсата на развити жилищни пазари. Жилищният фонд деградира поради неадекватно управление и поддържане, в периферните жилищни комплекси и някои части на центъра се увеличава концентрацията на бедност и престъпност. Общинският жилищен фонд е сведен до символичен дял и е трудно управляем. Повечето млади семейства и маргиналните групи нямат шанс за достъп до жилище.

Факторите за развитие, между които обществено-политически, пространствени, урбанистични, демографски, екологични, инфраструктурни, икономически и социални условия за София са сравнително добри.

2.2 Идентифицирани рискови групи и потребности

Основните рискови групи сред населението на област София – град включват:

- Деца и младежи в специализирани институции и резидентни услуги в общността:
  - деца, настанени в ДМСГД и деца, изоставени на ниво родилен дом;
  - деца и/или младежи с и без увреждания, настанени в ЦНСТ
- Деца с увреждания
- Деца в риск:
  - деца в риск от отпадане от училище;
  - деца на непълнолетни родители и майки под 18 год.;
  - деца на социално слаби и многодетни семейства;
  - деца на самотни родители;
  - деца, жертва на насилие, трафик и получили полицейска закрила;
  - деца в конфликт със закона и противообществени прояви
  - деца на улицата;
  - непридружени деца бежанци
- Възрастни пълнолетни лица и стари хора:
  - с увреждания и хронични заболявания;
  - настанени в институции;
  - самотно живеещи стари хора;
- Хора с увреждания:
  - лица с физически и множествени увреждания;
  - лица с психични заболявания;
- Общности и групи в неравностойно положение:
  - безработни лица;
  - етнически общности в неравностойно положение;
  - лица със зависимости;
  - лица жертви на домашно насилие, сексуално насилие, трафик
  - лица, напускащи институции за лишаване от свобода и лица, подлежащи на пробация;
  - социално слаби семейства и многодетни семейства;
  - бездомни лица;
  - бежанци и мигранти;

Основните проблеми в сферата на образованието са свързани преди всичко с обхвата на децата в детските заведения на гр. София, задължителното обхващане на деца на 5 годишна възраст в подготвителни форми през следващите години, обхватът на ромското население, и ранното им отпадане, намаляване дела на преждевременно напусналите. Тревожен е фактът, че 48% от запитаните деца на възраст 12-16 г. не искат да се връщат в училище.

Основните проблеми във връзка с образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства са свързани с:

- Недостатъчно обхващане в детски градини/алтернативни форми на дневна грижа и осигуряване на условия за ранна социализация;
- Непълно обхващане в задължителна предучилищна подготовка и недостатъчно добро владеене на български език;

- Систематично натрупване на образователни пропуски и ниско ниво на овладяване на учебния материал в началната и основна степен на образование;
- Висока степен на ранно отпадане от образователната система, особено в обособените училища в ромските махали;
- Преобладаващо отрицателно обществено мнение към ромите и към интеграцията на ромски деца;
- Вторична сегрегация на приемните училища в кварталите в близост до ромските махали.

Липса на данни за точния брой на децата, подлежащи на задължително образование в ромските махали, предимно поради постоянно мигриращите от и към други градове на страната. Нито една институция или организация не се наема да каже какъв е броя на децата в квартала на възраст от 6 до 16 години, които подлежат на задължително образование,. Институциите не успяват да установят точния брой на живеещите във „Факултета“ поради постоянно мигриращите от други градове граждани, живеещи без адресна регистрация и практиката множество домакинства да са регистрирани на един адрес. Няма точни данни колко са приходлите в квартала и най-вече каква част от тях са тук с децата си. Същевременно и институциите, и гражданските организации, и експертите са категорични, че има необхванати в училище деца.

2.3 Изводи за състоянието на мрежата от услуги в областта

2.3.1 Общи изводи

- Процесът на деинституционализацията е успешен в област София град и Столична община.
- От особено значение е повишаване на междусекторното сътрудничество със свързаните сектори (образование, здравеопазване и други) като превенция на бедността и социалното изключване сред хората в риск.
- За подпомагане на пълноценния живот на хората с увреждания продължава дейността за осигуряване на условия за активното им социално включване чрез социални услуги, реализирани по Наредба за предоставяне на социалните услуги „Асистенти за независим живот“ и Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“; различни Оперативни програми.
- Разработени са мерки и механизми за превенция на социалното изключване на уязвимите групи и групи в риск чрез алтернативни социални услуги, предоставяни в общността;
- Работи се усилено за повишаване родителския капацитет на семейства в риск, както и за предотвратяване на настаняването на деца в институции.
- Осъществява се добра координация между институциите на държавната и местната власт при решаване на социалните проблеми на населението от област София град;
- Повишава се капацитетът и мотивацията на хората, ангажирани в сферата на социалните услуги /институции, доставчици на социални услуги чрез провеждане на супервизии и обучения и др.;
- Продължава ефективното сътрудничеството с неправителствения сектор за подкрепа на настанените в институции лица чрез реализиране на съпътстващи дейности, допълващи основната работа на институциите и социалните услуги в общността;

- Работи се усилено в посока разкриване на нови социални услуги в общността (съобразно нуждите на целевите групи) и се търсят възможности за финансиране на изграждането и функционирането им в контекста на процеса на деинституционализация;
- Активно се работи в посока подобряване на условията за самостоятелен живот в домашна среда на възрастните хора, самотно живеещите и хората с увреждания чрез използване услугите, предоставяни в домашна среда от ОП «Социален патронаж» и осигуряване на топъл обяд чрез Обществените трапезарии;
- Съществува добро взаимодействие между СДВР, АСП, РДСП, ДСП, ДАЗД, Столична община и НПО.

2.3.2 Общи изводи за услугите за деца

- В периода 2010 - 2015 година в област София град се разкриха значителен брой социални услуги за деца в риск.
- Изградени са много нови услуги в общността и от резидентен тип
- Процесът на деинституционализация се реализира успешно
- За изминалия 5 годишен период се е разширил обхвата на услугите, насочени към рисковите групи деца и техните семейства.
- Липсват социални услуги от резидентен тип за деца с противообществени прояви и извършили насилие, а изведените данни показват, че тази рискова група се увеличава.
- Изведените данни показват и недостиг на финансови средства за обезпечаване на резидентните услуги като цяло.
- Увеличен е броят на социалните услуги за деца, възложени за управление от външни доставчици
- Необходима е гъвкава политика за гарантиране на семействата на различни и достъпни възможности, адекватни на нуждите им и на нуждите на техните деца, като жилищни, комунално-битови, здравни, образователни, транспортни, културни, спортни и други нужди.

2.3.3 Изводи за социалните услуги за лица с увреждания и за стари хора

- На територията област София са разкрити и успешно функционират социални услуги от резидентен тип за възрастни хора с увреждания и за стари хора. Наблюдаваната тенденция е увеличаване броя на лицата, желаещи да бъдат настанени в Домове за стари хора, като не се използват напълно възможностите на социалните услуги в общността. Домовете за лица с увреждания, не са в състояние да покрият потребността на всички чакащи за настаняване.
- В действащите социални услуги са налице основните елементи от изискуемата материална инфраструктура за гарантиране на нормални битови условия, като достатъчен брой помещения за потребителите и персонала. В голяма част на материалните бази през анализирания период са извършени ремонтни дейности.
- В голяма част от специализираните институции за възрастни в областта, средата е адаптирана към потребностите на хората с увреждания. Изградени са рампи, монтирани са асансьори и рампи, както и системи за повикване с бутон за алармен сигнал. Осигурени са средствата за безпроблемно предвижване на хората с увреждания.
- Наличието на специализираните институции в областта е наложително, поради необходимостта в тях да бъдат настанявани като потребители възрастни хора и лица с

тежки увреждания, нуждаещи се от специализирани медикосоциални и палеативни грижи.

- ОП „Социален патронаж”, покрива всички 24 района и задоволява в известна степен потребността от храна и социални контакти на застаряващото население.
- Обществените трапезарии осигуряват храненето на най-нуждаещите се възрастни и болни хора в областта.
- Предлаганите алтернативни социални услуги на територията не обхващат широк кръг от рискови групи и са недостатъчни, да задоволят потребностите на възрастните и хората с увреждания и семейна среда.
- На територията на област София функционира общо 6 Защитени жилища, т.ч. 3 ЗЖ за лица с умствена изостаналост, 3 ЗЖ за хора с психични увреждания (1 от тях по проект), 2 Наблюдавани жилища за лица, напускащи специализирани институции и 1 Преходно жилище за лица с умствена изостаналост, подпомагат процеса на деинституционализация на потребителите на специализирани институции в общината, чрез предоставяне на социални услуги в близка до семейната среда, където хората водят независим начин на живот, подпомогнати от професионалисти.
- На територията на областта са разкрити само 5 Дневни центъра за хора с увреждания: 2 ДЦ за хора с психични разстройства; 1 ДЦ за лица с ментални увреждания; 1 ДЦ за хора с интелектуални затруднения и 1 ДЦ – седмична грижа. Недостатъчният брой на услугата поражда реален риск след навършването на пълнолетие деца потребители на Дневните центрове за деца с увреждания да останат без подкрепяща специализирана грижа.
- В помощ на възрастните и лицата с увреждания, вкл. и деца са разкрити 6 ЦСРИ, от които ЦСРИ за лица с проблеми от аутистичния спектър; ЦСРИ за лица със зрителни увреждания и ЦСРИ на възрастни със зрителни увреждания с помощта на кучета водачи. Броят им е недостатъчен, за да подкрепят ефективно всички нуждаещи се лица.
- Социалните услуги „Личен асистент“ и „Социален асистент” се предоставят по ОПРЧР и по НП АХУ, но въпреки това се оказват твърде недостатъчни да покрият реалните потребности на нуждаещите се.
- Възлагането на социални услуги, финансирани от държавата дейности на външни доставчици е положителна тенденция през последните години. Работата в партньорство с неправителствени организации подпомага адекватно осигуряване на потребностите от социални услуги.
- Основен проблем в системата на социалните услуги, особено за тези предоставящи грижи за хора с увреждания, е липсата на добре мотивирани специалисти да работят в тях. Голямо текучество, недостатъчна квалификация, породени от ниско заплащане, в съчетание със специфичните нужди на целевата група и произтичащите от това отговорности.
- Липсват услуги за палеативни грижи за възрастни хора, които да осигуряват грижи и поддържащо лечение на терминално болни във финална фаза на живота. Хосписите в областта са частни. Формираните такси са много високи и това затруднява реалното им ползване от всички нуждаещи се лица.
- Недостатъчни се оказват и Центровете за временно настаняване на бездомни лица. Функциониращите през зимните месеци 2 Центъра за кризисно настаняване на бездомни лица не покриват реалните нужди (функционират от 18 до 10 часа). Констатирана е и липсата на приюти.
- Все още не са достатъчни услугите в общността за възрастни хора, които излизат от болнични заведения и са със здравословни проблеми, изискващи дългосрочна грижа. В

това число не са достатъчни и услугите за хората с психични разстройства и умствена изостаналост. Ако близките на тези хора не могат да им осигурят грижи в домашна среда, алтернативата за тях са специализираните институции. Специализираните институции обаче не са болнични заведения и не разполагат с необходимия медицински персонал. Наред с това настаняването на лежачо болни в специализирани институции за социални услуги влияе и на останалите потребители в институцията – при съществуващата материална база и ограничена възможност за самостоятелни стаи съжителството е трудно и това дава отражение цялостно върху качеството на услугите за всички настанени.

- Недостатъчни са общежитията и услугите за временно настаняване на бездомни хора.
- Липса на специализирани звена за работа с деца, злоупотребяващи с ПАВ.
- Няма специализирани звена (тип Кризисен център) за работа и настаняване на деца в конфликт със закона и извършители на противообществени прояви.

2.3.4 Обобщение на останалите рискови групи

- Наблюдава се ситуация на обедняване и социална изолация;
- Променящата се социално-икономическа среда в България оказва влияние върху стандарта на живот и социалния статус на различните групи население;
- Бедността и недостигът на финансови средства се посочват от гражданите на столицата като едни от най-често срещаните причини да не ползват социални услуги.
- Наблюдава се нарастване на броя на хората с ниско образование, които най-често са обект на продължителна базработица. Повечето от тях са без желание за квалификация и са с нагласа да разчитат на държавата;
- В Област София съществуват компактни ромски етнически групи. При тях е налице високата раждаемост, недостатъчни доходи, ниско образование, оставени деца в специализирани институции и криминални прояви;
- В резултат на високата миграция се стига до пренаселеност в град София и невъзможност за осигуряване на жилища и подслон.
- Данните през последните години показват, че именно в град София е съсредоточен най-големият брой бездомни и просеци лица. Голяма част от тях не са обхванати от системата на социалните услуги. Не функционират адекватни социални услуги за тази целева група, както липсват и превантивни мерки;
- По отношение на рисковите групи /етнически общности и лица в неравностойно положение/ в град София се наблюдава недостатъчност от социални услуги и по този начин не могат да бъдат обхванати всички нуждаещи се. Предлаганите алтернативни социални услуги на територията на областта не покриват реалните потребности.
- Равномерно разпределение и разположение на различните форми на социални услуги на територията на град София и разкриване на такива, които липсват по места;
- Идентифицирана е нова рискова група – бежанци и мигранти. Няма специализирани центрове за настаняване на непридружени деца мигранти и бежанци.

2.4 Основни препоръки към новата Стратегия 2016-2020

2.4.1 Общи препоръки

Дългосрочното стратегическо планиране на социалната подкрепа на областно ниво трябва да включва в целите си:

- преодоляването на дисбаланса на услугите;
- да осигури равен достъп до качествени услуги на хората от рисковите групи,
- финансова устойчивост на социалните услуги и обвързване на развитието им с адекватни финансови ресурси.
- осигуряване на социална защита на нуждаещите се приоритетно, съобразно степента и дълбочината на регистрирано социално неблагополучие.

През новия период на стратегическо планиране на развитието на социалните услуги в област София – град (2016-2020) е необходимо да се предвидят целеви мерки, услуги и дейности за:

- предоставяне на мобилни услуги на терен за зависими, проституиращи и лица с психични проблеми на улицата, услуги за криминално проявени лица с наложена пробационна мярка и подкрепа прехода на затворници с изтичаща присъда към живот извън затвора и други.
- разширяване на мобилната работа, за да се компенсира неравномерното разпределение на социалните услуги в общността по райони, както и разширяване на мобилните услуги на терен и развитие на превантивни социални услуги за деца и техните семейства;
- разкриване на кризисен център за спешно настаняване на бездомни лица и през летния период, като и при бедствия и аварии.
- постепенно разширяване на пакета от социални услуги с цел обхващане на всички целеви групи и поетапно разширяване на мрежата от резидентни услуги за лица с психични разстройства и умствена изостаналост.
- разнообразяване на социалните услуги и развиване на нови и гъвкави, алтернативни услуги, които да съответстват на спецификата на потребностите на рисковите групи в областта чрез разширяване на дейността на ОП „Социален патронаж” и създаване на екипи за мобилна асистенция.
- работа в насока разширяване на междусекторно партньорство между институциите за използване на техните ресурси в подкрепа на семействата при преодоляване на бедността и социалната изолация.
- в областта на здравеопазването – разкриване на социални услуги и прилагане на програми с цел увеличаване броя на здравно-осигурените лица, чрез повишаване здравната информираност и подобряване на здравната култура; намаляване разпространението на туберкулоза, СПИН и др. полово-преносими заболявания в етническите квартали и обществото като цяло. Важно е проследяването на здравния статус на уязвимите групи.
- подобряване взаимодействието между институциите в работата с всички рискови групи – по-активното включване на образователните институции в процеса на превенция на агресията, противообществените прояви, децата с увреждания и отпадането от училище.
- разкриване на социални услуги насочени към превенция на изоставянето на ниво родилен дом и превенция на отделянето на деца от родните семейства;
- разкриване на услуги за директна работа и подкрепа на родителите и семействата в риск - обучения в родителски умения, както и превантивна подкрепа на семействата и на

децата, в риск от социално изключване; работа за мобилизиране на родителите за поемане на отговорност при отглеждането и възпитаването на децата си;

- разкриване на социални услуги за деца с девиантно поведение, противообществени прояви и медико-социални услуги за деца с психична болест и поведенчески разстройства;
- въвеждане на информационни и комуникационни технологии /ИКТ/ при обгрижването на възрастни хора в домашна среда с цел оказване на навременна подкрепа при спешно възникнали ситуации. Използването на ИКТ при предоставянето на услуги в домашна среда ще доведе до повишаване на ефективността и ефикасността на този вид услуги и оптимизиране на разходите за тях.
- продължаване на дейности по реформиране и реструктуриране на съществуващите специализирани институции и разкриване на алтернативни форми на подкрепа.
- предоставяне на услуги в домашна среда за превенция на настаняване на възрастни и самотни хора с увреждания в институции чрез осигуряване на устойчивост на предоставяните от районните администрации социални услуги – личен асистент и социален асистент по ОПРЧР, процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Независим живот”.
- продължаване на активната работа по развитие на приемната грижа в област – София град;
- продължаване ефективно използване за финансиране от Структурните фондове на ЕС и усвояване на средства от различни национални и донорски програми в областта на социалните услуги през новия програмен период 2014-2020;
- разработване механизми за осигуряване на устойчивост в управлението на наличните ресурси и стимулиране участието на всички заинтересовани страни;
- осигуряване на устойчивост на алтернативни форми на социални услуги, доказали се като ефективни чрез финансирането им като делегирани от държавата дейности;
- насърчаване на доброволчески практики и осъществяване на по-тясно взаимодействие с неправителствения сектор в процеса на осигуряване на ефективността и качеството на социалните услуги;
- разширяване обхвата на услугите за деца и семейства в риск в общността.
- подобряване на комуникацията с детските градини, училищата и неправителствените организации за идентифициране на децата, жертви на домашно насилие и за семейства с агресивно поведение на родителите. Ресурсите на образователната система и тенденцията на развитие на извънкласни дейности могат да бъдат използвани за превенция на агресивното поведение.
- продължаване на партньорството с неправителствения сектор за участие в разработването и прилагането на местни политики.
- повишаване капацитета и услугите за родители на деца с увреждания.
- повишаване стандартите за финансиране на социалните услуги – направеният анализ и изведените данни показват, че повечето услуги на територията на областта са затруднени да ангажират достатъчно квалифициран персонал, т.к. трудът им не е достатъчно заплатен, поради ниския стандарт на финансиране.
- развитие на услуги за дългосрочна грижа и междусекторни услуги в семейна, или близка до семейната среда за възрастните хора и хората с увреждания, зависими от грижите на професионалисти; осигуряване на комплексна подкрепа на семействата, които полагат грижи за хора с увреждания и възрастни хора чрез развиване на форми на социални услуги в подкрепа на зависими членове на семейството, спомагачи и за трудовата реализация на лицата, полагащи грижи за тях.

- повишаване на капацитета и взаимодействието при реализирането на комплексни услуги в сферата на образованието, здравеопазването, спорта, заетостта и социалните услуги при постигане на общи цели за социално включване.
- организиране на регулярни информационни кампании във връзка с представяне и осведомяване на широката общественост за видовете, целите и целевите групи, към които са насочени социалните услуги.
- засилена работа за преодоляване на „стигмата“ сред обществото – в рамките на съществуващите услуги да се работи за популяризиране на обществената информираност.

2.4.2 Препоръки за мерки по рискови групи

2.4.2.1 Деца на непълнолетни родители и майки под 18 години

Препоръки:

- Необходимо е специално внимание към непълнолетните бременни и майки за превенция на изоставянето;
- Необходимо е изграждане на родителски капацитет и подкрепа;
- Необходимо е изграждане на социални умения за семейно планиране и отговорно родителство в подрастващите момичета и момчета, живеещи в компактни ромски общности;
- Необходимо е продължаване на образованието и развитие на професионална квалификация;
- По-активно участие и пълноценно включване на целевата група в пазара на труда.

2.4.2.2 Рискови групи сред старите хора (над пенсионна възраст)

Бедността и недостигът на финансови средства продължават да бъдат една от най-често срещаните причини, хората да не ползват социални услуги. Във връзка с това изключително важно е да се разширят услугите с ранна степен на интервенция, насочени предимно към хората от третата възраст в относително добро състояние, които са запазили способността си за самостоятелен начин на живот, но имат изключително ниски и недостатъчни доходи.

Целта тук трябва да бъде осигуряване на възможности за по-нататъшно личностно развитие, за пълноценно участие в социалния живот (при желание и възможност трудовия пазар) и за предотвратяване на последваща институционализация.

Препоръки:

- Предоставяне на достатъчна подкрепа за ежедневните грижи в дома - помощ при самообслужване, поддържане на хигиена, пазаруване, придружаване;
- Осигуряване на социални контакти и психо-социална подкрепа;
- Задоволяване на нуждите от предоставяне на достатъчни почасови/дневни грижи;
- Предоставяне на достатъчна психо-социална подкрепа;
- Продължаване на добрата практика за въвеждане на информационните и комуникационни технологии /ИКТ/ при обгрижването на възрастни хора в домашна среда с цел оказване на навременна подкрепа при спешно възникнали ситуации. Това ще доведе до оптимизиране на разходите за тях.
- Предоставяне на грижа и подкрепа за хората в напреднала възраст в тяхната домашна среда. Независимо от интереса и предпочитанията на част от хората към услуги в специализирани институции, е необходимо да се разширяват разработените модели на

услуги в домашна среда, които позволяват запазването на самостоятелен начин на живот.

- Потребителите трябва да получат възможност за избор и да бъдат подкрепяни при вземане на решение коя е услугата, която в максимална степен отговаря на техните потребности;
- Необходимо е да се работи в посока разкриване на междинни социални услуги между болниците и специализираните институции, които да посрещат нуждата от дългосрочна грижа без институционализация.
- Необходимо е да се разкрият услуги в общността за стари хора, които излизат от болнични заведения и са със здравословни проблеми, изискващи дългосрочна грижа. Ако близките на тези хора не могат да им осигурят грижи в домашна среда, алтернативата за тях са специализираните институции. Специализираните институции обаче не са болнични заведения и не разполагат с необходимия медицински персонал. Наред с това, настаняването на лежачо болни в специализирани институции за социални услуги влияе и на останалите потребители в институцията – при съществуващата материална база и ограничена възможност за самостоятелни стаи съжителството е трудно и това дава отражение цялостно върху качеството на услугите за всички настанени;
- Необходимо е да се прилага интегриран подход при структуриране на социалните услуги за възрастни. По отношение на хората над 65 г. разграничаването на социалните услуги от здравните е много трудно. При наличието на два различни бюджета за социални и здравни услуги и делението между лечебни заведения и заведения, предоставящи социални услуги, е необходимо социалните услуги за възрастни да се разработват и предоставят в партньорство между ангажираните институции и доставчици на услуги, имащи отношение към тази целева група, напр. Столична община, държавните институции, лечебни заведения на територията на столицата, НПО и др.
- Услугите следва да се предоставят въз основа на интегриран анализ на техните потребности (включително здравословните), планиране и координация от страна на всички ангажирани участници;
- Трябва да се обхванат всички категории стари хора, включително бездомни и просеци;
- Необходимо е да се разработят и разкрият модели на превантивни социални услуги с ранна степен на интервенция, имащи за цел предотвратяването на загубата на независимостта на старите хора и тяхната социална изолация. Нужни са превантивни модели на социални услуги, насочени към работа със семействата и близките;
- Необходимо е да се укрепи капацитета на областта /в частност общината/ и на доставчиците на социални услуги за прилагане на интердисциплинарен подход при предоставяне на социални услуги за стари хора, както и да се инвестира в човешки ресурс, специалисти и екипи, подготвени да работят с тази рискова група. Необходими са повече обучения и гериатрична специализация на ангажирания персонал. Затова следва да се търсят партньорства с организациите, работещи в сферата на услуги, с професионални организации и учебни заведения, подготвящи социални работници, рехабилитатори и медицински персонал, както и взаимодействие с други организации, имащи отношение към сферата на социални услуги за хора в третата възраст.

2.4.2.3 Хора с увреждания

Препоръките за мерки и дейности с тази рискова група са основно насочени към по-пълноценно обхващане на идентифицирани нужди. Необходимо е да се продължи работата за:

- Предоставяне на услуги за възстановяване и рехабилитация;
- Изграждане на умения за независим живот;

- Обучения за активно включване на пазара на труда;
- Осигуряване на подкрепа за семейството;
- Доразвиване и доизграждане на достъпността на архитектурна среда;
- Подкрепа за социално включване в общността;
- Развиване допълнително на социални услуги, които да обхващат лицата с ментални и психични увреждания;
- Повишаване на усилията за преодоляване на недостига на сграден фонд за изграждане на нови социални услуги
- Осигуряване на възможности за транспорт
- Осигуряване на възможности за достъп до култура
- Осигуряване на възможности за спорт

На територията на областта функционира добре развита мрежа от социални услуги, предназначени за възрастни и хора с увреждания. Въпреки разнообразието от предоставяни услуги в общността, необходимо е да се развие подходяща алтернатива за извеждане на потребителите от специализираните институции и има необходимост от социална и психологична работа с тях.

2.4.2.4 Етнически общности в неравностойно положение

За да се разбие затворения цикъл, е необходима комплексна интервенция насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шансове за социално включване и развитие на своите деца. Особено остро тези проблеми стоят в относително новите малки ромски махали на новите преселници към територията на столицата. Необходимите мерки са в посока на:

- Стимулиране на ранното детско развитие, подкрепа за малките деца и майките:
  - Създаване на условия за ефективно ранно детско развитие на децата от 3 до 6-годишна възраст със затруднен достъп до детски градини, чрез прилагане на алтернативни форми на обучение и възпитание, базирани в общността;
  - Повишаване на здравната култура на бременни и родители на деца от 0 до 3 годишна възраст чрез разкриване на допълнителни социални услуги с участието на специалисти и здравно-социални сътрудници от общността;
- Подкрепа за семействата:
  - Изграждане на родителски капацитет и увереност;
  - Директна работа в общността за подкрепа на семействата в неравностойно положение и за подпомагане на родителите и семейството при реинтеграция на децата, настанени в институции, както и превенция на изоставянето;
  - Наваксване на липсата на професионална квалификация и образование. Допълнителна професионална квалификация и образование за младежите, отпаднали от училище или с основно и по-ниско образование;
  - Подкрепа на родителя в случаите на трайна безработица чрез допълнителна професионална квалификация и включване в програми за заетост, при липса на други възможности за заетост;
- Достъп до образование и задържане на децата в училище:
  - Включване на децата от ранна възраст в детска градина с цел социализация и овладяване на български език;
  - Мотивация на детето и семейството за включване и задържане в образователната система;
  - Осигуряване на достъп до качествено образование за децата и конкурентноспособният на пазара на труда;

- Достъпни и развиващи извънкласни занимания – спорт, таланти
- Осигуряване на възможности за достъп до култура
- Осигуряване на училищен транспорт
- Услуги за подобряване на достъпа до здравеопазване:
  - Намаляване на детската смъртност, майчината смъртност и ранната раждаемост чрез ранно обхващане и наблюдение на бременните от женска консултация и на родилките; повишаване на обхванатите от имунизации и създаване на условия съответните медицински служби да работят в синхрон с програмите за здравно образование за бременните и родителите на деца от 0 до 3 години;
  - Повишаване на достъпа до здравни услуги и преодоляване на географската отдалеченост чрез въвеждането на нископрагови здравни услуги за групите със здравен риск, разкриване на здравно-социални центрове в големите ромски общности, рационално използване на мобилни медицински кабинети и на изградена инфраструктура в населените места;
- Подкрепа за подрастващите и младите хора от ромските общности:
  - Повишаване на социалните умения на младите хора от ромската общност като необходима предпоставка за повишаване на тяхната трудова заетост;
  - Формиране на здравни и социални умения на младежите (12 – 18 г.) за опазване на здравето, контрол върху рисково поведение, семейно планиране чрез предоставяне на допълнителни социални услуги с участието на специалисти в поведенческите науки и здравно-социални сътрудници от общността;
- Изграждане на механизъм на междусекторно партньорство между институциите за използване на техните ресурси в подкрепа на семействата при преодоляване на бедността и социалната изолация.

Наложително е да се продължи действието на **Общинската програма за мерки в подкрепа на деца и семейства в уязвимо положение и живеещи в риск на територията на Столична община**, стартирала през 2013 година.

2.4.2.5 Лица със зависимости

- Необходимо е да се разработват, апробират и мултиплицират превантивни политики, изградени на научни факти и тенденции, като се използват съвременни научни методи и се следи за ефективността. По възможност трябва да се обхващат широки прицелни групи от различни възрасти и с различно ниво на знания.
- Необходимо е да продължи и да се разшири превантивната работа сред ромското население чрез селективни и индикативни програми

2.4.2.6 Жертви на насилие и трафик

- Необходимо е да се разработят и други форми на подпомагане на лицата, преживели насилие като: дългосрочни подслони за настаняване, създаването на социални клубове и социални предприятия за подпомагането им за намиране на съобщност, излизане от изолацията и създаване на икономически възможности. Тук биха могли да бъдат използвани и форми за юридическа подкрепа и активна мултидисциплинарна работа.
- За да са ефективни мерките и дейностите по закрила, те непременно трябва да бъдат съпроводени с психо-социална подкрепа за пострадалите, за да се променят моделите им на поведение.
- Последиците за жертвите на трафик са психологически и физически травми, които изискват допълнителна подкрепа чрез различни видове интегрирани услуги.

2.4.2.7 Други уязвими групи

- Необходимо е продължаването на дейности и услуги, насочени към интеграцията на малцинствата при запазване на културното и междуетническо разнообразие, както и провеждането на политика за преодоляване на различията, основана на взаимното разбиране и уважение.
- Необходимо е разработването и изпълнението на проекти и програми, включващи взаимодействието на отговорните институции, ангажирани с реинтегрирането на целевата група е от решаващо значение.
- Трябва да се укрепват партньорствата между организации и институции, работещи в подкрепа на лица и групи в риск ще доведе до преминаване през пълния цикъл на реинтеграция, което ще даде положителни и адекватни резултати.

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги

3 Визия и цели

3.1 Визия

Област София – регион с развита модерна система от достъпни социални и интегрирани услуги, повишаващи качеството на живот на децата и семействата, местните общности, групи лица в риск, подкрепящи тяхната пълноценна реализация и самостоятелност и същевременно отговарящи на реалните нужди с осигурен равен достъп и непрекъснато подобряване на качеството.

3.2 Ценности и принципи

Стратегията се основава на принципите на приемственост, последователност, съгласуваност и партньорство между институциите и социалните партньори, прозрачност и информираност на обществото за провежданите политики.

Реализирането на стратегията ще доведе до подобряване адаптивността, качеството на живот, преодоляване на изолацията и мотивиране на потребителите да се справят със социалната си неравнопоставеност.

Стратегията следва основните човешки права, утвърдени в националните и международни документи и конвенции за защита на правата на човека и основните свободи, и за правата на детето и утвърждава следните **ценности** при планирането и предоставянето на социални услуги на територията на област София и Столична община:

- Индивидуален подход при предоставянето на социалните услуги при зачитане на достойнството на потребителя;
- Благосъстояние на децата и на всички жители на област София;
- Осигуряване на най-добрия интерес на детето и всеки потребител чрез индивидуализиране на оценката и на грижата за потребителя;
- По-ефективно управление на инвестираните в социални услуги ресурси;
- Подобряване на качеството на живот, а не на предоставянето на грижа;
- Повишаване на качеството на живот като водещ критерий за качеството на социалните услуги;
- Толерантност и закрила от дискриминация, признаване на различията като ценност и ресурс за развитие.

Страните, ангажирани с разработването на Областната стратегия, се обединиха около следните принципи и подходи, които ще бъдат следвани при изпълнението на планираните дейности и мерки:

- Социални услуги, които отговарят на реалните нужди на рисковите групи;

- Социални услуги, основаващи се на принципа за уникалността и индивидуалността на всяка човешка личност и предлагащи персонализирана подкрепа с цел повишаване качеството на живот и социалното приобщаване.
- Насърчаване на взаимодействието между различните ангажирани институции и страни при ясно разпределение на ролите и отговорностите;
- Социални услуги като инструмент за осигуряването на равни възможности, толерантност, недискриминация и по този начин засилващи пригодността на отделните лица за пълноценно участие в обществото;
- Насърчаване на услугите в общността;
- Осигуряване на възможности за равен достъп до услуги на всички жители на област София и достигане на услугата максимално близо до местоживеенето на потребителите;
- Интегриран подход към решаването на проблемите на целевите рискови групи;
- Проактивност при планирането на услугите и обхващането на рисковите групи;
- Осигуряване на условия за гражданско участие в планирането и в наблюдението на изпълнението на Областната стратегия;
- Добро управление, ефикасност и ефективност на социалните услуги, мрежи и партньорства;
- Постоянно оптимизиране на качеството на социалните услуги. Съответствие на социалните услуги с европейските стандарти за качество.
- Надграждане на добрите практики и опит в услугите.

3.3 Направления и приоритети на стратегията

3.3.1 Общи приоритети

Важен приоритет в развитието на социалните услуги е продължаване и успешно финализиране на дейностите, заложи в Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България”. В предходния програмен период в страната ни стартираха и се развиваха дейностите, свързани с осъществяване на преход от институционална грижа за деца към грижа в семейна и близка до семейната среда. Деинституционализацията не се ограничава само до извеждане на децата от институциите, а е и процес на предотвратяване на настаняването на деца в институции, създаване на нови възможности за децата и семействата да получат подкрепа в общността.

Същевременно, социалната политика на България в следващия програмен период е насочена предимно в изпълнение на Стратегията за дългосрочна грижа, с която се цели промяна на философията и нагласите относно дългосрочната грижа за възрастни хора с увреждания и стари хора за създаване на най-добри условия за живот.

В контекста на икономическите трудности и негативните демографски промени, България е изправена пред сериозни предизвикателства, свързани със застаряване на населението, което води до повишаване на потребността от услуги за дългосрочна грижа и съответно до нарастване на обществените разходи за тези услуги. Процесът на остаряване на населението продължава, като в края на 2015 г., хората над 65 годишна възраст представляват над 20% от населението на България.

Националната стратегия за дългосрочна грижа предвижда през следващите 20 години да се подобри достъпа до социални услуги в общността, чрез разширяване на мрежата на тези услуги в страната, тяхното разнообразие, обем и обхват, повишаване на качеството им, както и

насърчаване на взаимодействието помежду им. Потребността от дълговременно обгрижване на недееспособни възрастни лица нараства, а възможностите на съществуващите форми и програми стават все по-недостатъчни, което предполага разкриване на нови, интегрирани социални услуги.

Важно условие за осигуряване на такъв тип грижа са: развиване на мрежа от социални услуги в общността; регламентиране на широк спектър от интегрирани междусекторни услуги; подобряване на координацията между системите за социална и здравна грижа; поетапно закриване и/или реформиране на всички функционално остарели и неотговарящи на нуждите на потребителите специализирани институции за възрастни хора и хора с увреждания; реструктуриране на системата за стационарно лечение на болни и деинституционализация на грижите чрез развитие на подходящи форми за грижи и лечение на хора с психични разстройства и нуждаещите се от палиативни грижи; устойчиво финансиране на услугите за дългосрочна грижа.

Друг важен елемент в държавната социална политика през следващия програмен период е социалното включване. Като страна-членка на ЕС България е част от общите европейски усилия за създаване на работеща и съвременна визия за социална Европа, отчитаща предизвикателствата в областта на бедността и социалното изключване. Съществен аспект на политиката в областта на социалното включване е участието в разработването и отчитането на Националната програма за реформи и в разработването на националната позиция относно Специфичните препоръки към страните-членки в областта на намаляването на бедността и насърчаването на социалното включване в рамките на Европейския семестър.

Ключов документ, съдържащ визията, приоритетните направления и дейностите за развитие на политиката в областта на бедността и социалното изключване в България до 2020 г. е приетата от Министерския съвет на 6 февруари 2013 г. Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020. Стратегията се основава на Националната цел за намаляване на хората, които живеят в риск от бедност (с 260 000 души до 2020 г.) и формулираните към нея четири подцели, насочени към децата, безработните лица, работещите бедни и възрастните хора.

3.3.2 Направления и приоритетни целеви групи на Областната стратегия

Интервенцията в Областната стратегия адресира задачите за изграждане и осигуряване на предпоставки за устойчиво развитие на базисна социална инфраструктура в област София-град. Под понятието “базисна социална инфраструктура” се разбира мрежа от социални услуги, отговарящи на европейските стандарти за качество, които в своята съвкупност осигуряват на гражданите на областта:

- Достъпност на социалните услуги (достатъчен капацитет, равномерно териториално разпределение и достъпна физическа среда);
- Достатъчен обхват (спрямо типовете потребности), разнообразие и взаимодопълване на предоставяната подкрепа.

От изготвения анализ на ситуацията и потребностите от социални услуги на територията на област София – град, се очертаха следните направления:

Направление 1: Превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства

Към първото направление са идентифицирани следните целеви групи:

- Деца и младежи от столицата, настанени в: специализирани институции (извън територията на област София - град); резидентни услуги и деца от общността:
  - деца, настанени в ДМСГД и деца, изоставени на ниво родилен дом;

- деца и/или младежи с и без увреждания, настанени в ЦНСТДМ
- Деца и младежи с увреждания (с необходимост или с потенциален риск за необходимост от дългосрочна грижа):
  - деца с увреждания настанени в ДМСГД;
  - деца и младежи с увреждания, ползващи резидентни услуги в общността;
  - деца и младежи с увреждания, ползващи алтернативна семейна грижа;
  - деца и младежи с увреждания, живеещи в семейна среда;
- Деца в риск и младежи в риск (без необходимост от дългосрочна грижа):
  - деца, настанени в ДМСГД и деца, изоставени на ниво родилен дом;
  - деца и младежи без увреждания (или с лека степен на увреждане), настанени в институции или резидентни услуги в общността;
  - деца и младежи без увреждания (или с лека степен на увреждане), ползващи алтернативна семейна грижа;
  - деца в риск от отпадане от училище;
  - деца на непълнолетни родители и майки под 18 год.;
  - деца на социално слаби и многодетни семейства;
  - деца на самотни родители;
  - деца, жертва на насилие, трафик и получили полицейска закрила;
  - деца в конфликт със закона и противообществени прояви
  - деца на улицата;
  - непридружени деца бежанци и мигранти;
  - деца в риск от ранно съпружеско съжителство поради етнически традиции;
  - деца въввлечени в родителски конфликт.

Направление 2: Социално включване за хората с увреждания

Към второто направление са идентифицирани следните приоритетни целеви групи:

- лица с физически увреждания;
- лица с интелектуални увреждания (лека, умерена, тежка и дълбока степен в.т.ч. множествени увреждания);
- лица с ментални проблеми, с психични заболявания и разстройства;

Направление 3: Достоеен живот за старите хора

Към третото направление са идентифицирани следните целеви групи:

- стари хора с увреждания и хронични заболявания;
- стари хора, настанени в институции;
- самотно живеещи стари хора;

Направление 4: Услуги за други рискови групи и изолирани общност

Към четвъртото направление са включени следните общности и групи в неравностойно положение:

- безработни лица;

- етнически общности в неравностойно положение;
- лица със зависимости;
- лица жертви на домашно насилие, сексуално насилие, трафик
- лица, напускащи институции за лишаване от свобода и лица, подлежащи на пробация;
- социално слаби семейства и многодетни семейства;
- неграмотни лица;
- бездомни лица;
- бежанци и мигранти.

Функционални направления

Развитието на социалните услуги в област София в периода 2016 - 2020 е свързано с планирането на функционални направления, които подпомагат ефективното изпълнение основните дейности в Областната стратегия и обхващат:

Направление 5: Развитие на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги

Осигуряването на необходимия капацитет за управление и за предоставяне на социални услуги и през този период се очертава като крайно необходима мярка – условие както за изпълнението на планирания обем социални услуги и мерки, така и за гарантирането на качество на услугите. Повишаването на качеството на социалните услуги е важно условие за цялостното им планиране на територията на областта и същевременно е фактор и за по-доброто покриване на нуждите на рисковите групи. За да се работи в тази посока в настоящата стратегия се предвиждат конкретни мерки и дейности. Инвестиране в кадрите в социалните услуги под формата на въвеждащи и надграждащи обучения, супервизия и релевантно заплащане.

Направление 6: Разширяване на партньорството между заинтересованите страни и развитие на междусекторното сътрудничество при изпълнение на интегрираните хоризонтални мерки

Последващото ефективно развитие на системата от социални услуги на областно ниво изисква продължаване на партньорството между заинтересованите страни в област София, фокусирано върху развиването на конкретни социални услуги и мерки за социална подкрепа. Необходимо е да се приложи комплексна интервенция чрез взаимодействие между публични и частни организации, участващи в различните сектори (социални услуги и подпомагане, образование, заетост, здравеопазване, общинска политика в областта на инфраструктурата, жилищната и градска среда.

3.4 Общи и специфични цели на развитието на социалните услуги

3.4.1 Общи и специфични цели на Областната стратегия на София - град

Общите цели на Областната стратегия са:

- Обща цел 1: Гарантиране правата на децата и насърчаване на устойчиво социално включване на децата в риск и техните семейства;

- Обща цел 2: Подобряване на социалната закрила и преодоляване на социалната изолация на хората с увреждания, създаване на гаранции и стимули за равнопоставеност, ефективно упражняване на правото им на независим живот и разширяване на възможностите за социално включване;
- Обща цел 3: Създаване на условия за пълноценен живот на хората от третата възраст чрез ефективно управление на социалните услуги, изграждане на модерна инфраструктура, превенция на социалното изключване, и подкрепа на работата по ранна диагноза на лицата в риск от деменция;
- Обща цел 4: Създаване на условия за социално включване на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение, уязвими групи в град София;

Във всички направления ще се работи за повишаване на ефективността и ефикасността на политиките за подкрепа на групите в риск на областно ниво.

Специфичните цели включват:

Направление 1: Превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства

- Специфична цел 1.1. Превенция на рисковете и negliжирането на деца, подкрепа за подобряване на родителската грижа за децата в семейството и намаляване до минимум на случаите на отделяне на деца от семейството.
- Специфична цел 1.2. Финализиране на процеса на деинституционализация в област София-град и ограничаване на настаняването на деца в резидентни услуги чрез развитие на алтернативни услуги в семейна среда и качествена резидентна грижа.
- Специфична цел 1.3. Социално включване и възможности за развитие на децата с увреждания чрез услуги за подкрепа на децата и техните семейства.
- Специфична цел 1.4. Превенция на насилието над деца и осигуряване на адекватна професионална подкрепа на деца, жертви на насилие.
- Специфична цел 1.5. Гарантиране на равен достъп до качествено образование и превенция на отпадане от училище.

Направление 2: Социално включване за хората с увреждания

- Специфична цел 2.1. Усъвършенстване и развитие на услугите за социално включване и реинтеграция на хората с увреждания на територията на областта;
- Специфична цел 2.2. Осигуряване на пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в домашна среда и в общността;
- Специфична цел 2.3. Подобряване на резидентната грижа за хора с увреждания.
- Специфична цел 2.4. Развиване на услуги за лица с психични разстройства.
- Специфична цел 2.5. Осигуряване на превенция и ранна диагностика на застрашените от деменция и подобряване на качеството на живот на вече засегнатите.
- Специфична цел 2.6. Развиване на възможностите за социално включване на хората с увреждания.

Направление 3: Достоен живот за старите хора

- Специфична цел 3.1. Създаване на условия за ограничаване на социалното изключване на старите хора.
- Специфична цел 3.2. Осигуряване на пълноценен живот на старите хора в общността.

- Специфична цел 3.3. Подобряване на резидентните услуги за стари хора.

Направление 4: Услуги за други рискови групи и изолирани общност

- Специфична цел 4.1. Осигуряване на подкрепа на пострадали от домашно насилие, трафик, рисково поведение; Превенция и осигуряване на условия за подкрепа при преодоляване на зависимости;
- Специфична цел 4.2. Осигуряване на условия за интеграция на бежанци и мигранти.
- Специфична цел 4.3. Насърчаване и подкрепа за социално включване на уязвими лица, общности и групи.

Специфичните цели и задачи във функционалните направления на Областната стратегия включват:

Направление 5: Развитие на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги чрез:

- Последващо развитие и оптимизиране на системата за подкрепа на развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги на територията на област София град, с активното участие на всички заинтересовани страни.
- Разширяване на наличния капацитет за управление и планиране на социалните услуги в структурите на заинтересованите страни на областно ниво.
- Повишаване на капацитета за предоставяне и управление на социални услуги в областта и разширяване на обема на делегиране на социалните услуги на външни доставчици на територията на област София град.
- Разширяване на капацитета за наблюдение и оценка на качеството на социалните услуги, които се предоставят на територията на област София град.

Следвайки националните приоритети за децентрализация и деинституционализация, социалните услуги в София-град значително увеличиха броя и капацитета си. С увеличаване броя на потребителите на социалните услуги в общността и съответно на частните доставчици, Столична община се изправя пред все по-сериозното предизвикателство да гарантира и систематичното подобряване на качеството наред с увеличаване на капацитета, в отговор на нарастващите нужди и очаквания на обществото, което е основен приоритет на настоящата стратегия.

Необходимо е да бъде направена сериозна крачка в посока въвеждането и систематичното приложение в ежедневната практика на доставка на социални услуги на основните принципи и критерии за качество, залегнали в “Европейската доброволна рамка за качество”. Основната цел е повишаване качеството на живот на потребителите на социални услуги и стимулиране на организационното и професионално развитие на доставчиците на територията на София, чрез въвеждането на специфична за Столична община система за мониторинг на качеството на социалните услуги. Предвижда се в системата за мониторинг на качеството да бъде заложен Модела за постоянно подобряване на качеството (Цикълът на Деминг, известен още като PDCA), което ще стимулира непрекъснат процес на надграждане и завишаване на критериите за качество, в отговор на нарастващите нужди на потребителите и съгласно европейските принципи, залегнали в “Европейската рамка за качеството на услугите от общ интерес в ЕС” и “Доброволната европейска рамка за качество на социалните услуги”.

Интегрираната система за мониторинг на качеството се основава на визията за “качество”, съгласно която покриването на минималните задължителни изисквания (контролирани от АСП

и ДАЗД) е само предварително условие и далеч не означава, че услугата е ”качествена”. Съответно “мониторингът на качеството” е ясно разграничен от “контрола върху минималните изисквания”. Системата за мониторинг ще се разработва в три основни направления: 1. Качество на организационно ниво; 2. Качество на постигнатите резултати с потребителите по отношение на заложените цели (професионално качество) и 3. Качество от гледна точка на потребителите и техните семейства (субективно качество).

В резултат от мониторинга всеки доставчик сам разработва Годишен план за повишаване на качеството, в рамките на който сам поема ангажимент за предприемане на конкретни мерки за подобрене по набелязаните точки. Това коренно се различава от практиката на издаване на предписания от контролните органи и стимулира както самокритичността, така и креативността на доставчиците. Основополагащ принцип на модела за повишаване на качеството е мониторингът да бъде осъществяван по начин, който е насочен най-вече към изграждане на доверие, прозрачност и съвместно търсене на решения между мониториращ и доставчик, отколкото на страх, затвореност и напрежение. Интегрираният подход при измерване на трите вида качество и систематичността в прилагането на мерки за подобрене са ключът към повишаване качеството на живот на потребителите и професионализма на работещите в социалните услуги, което е приоритетна цел за предстоящия период до 2020 година. С оглед на активното включване на потребителите в контрола и подобряване на качеството на социалните услуги, в периода се предвижда в процеса да бъдат включени и съвети на потребителите, които да функционират към всяка социална услуга.

Направление 6: Разширяване на партньорството между заинтересованите страни и развитие на междусекторното сътрудничество при изпълнение на интегрираните хоризонтални мерки чрез:

- Повишаване на ефикасността на услугите и осигуряване на равни възможности на достъп на ползвателите до тях чрез реализиране на ефективни и ефикасни прояви на партньорство между заинтересованите страни и междусекторно сътрудничество в сферата на интегрираните услуги и хоризонтални мерки, чрез:
- Стимулиране на публично частни партньорства между заинтересованите страни в развитието, предоставянето и ползването на социалните услуги.
- Развиване на ефективни механизми за междусекторно сътрудничество, хоризонтални мерки, дейности и услуги.

Изработването на дългосрочна концепция за базисна социална инфраструктура в София и визия за всяка от разкритите социални услуги в контекста на цялостната мрежа от услуги е основна задача на Столична община във взаимодействие с всички заинтересовани страни. Активното въвличане на неправителствените организации в пряката доставка на социални услуги на територията на София продължава да бъде основна цел и в следващия период. С цел гарантиране на качеството и ясното разпределение на ролите и отговорностите, възлагането на управление на външни доставчици ще се основава на формулираната дългосрочна визия за всяка услуга (група услуги), откъдето ще следват и конкретните параметри и изисквания към външните доставчици. Предвиждат се мерки за оптимизиране на процедурите за делегиране в активни консултации с неправителствения сектор с цел поетапно завишаване на критериите за качество и посигане на по-високо качество на живот на потребителите.

3.5 Ключови индикатори за постиженията на Стратегията. Логическа рамка.

Постигането на набелязаните общи и специфични цели в рамките на следващите пет години ще създаде условия за устойчиво подобряване на качеството на живота и жизнения стандарт на

рисковите групи и общностите в неравностойно положение в област София-град и Столична община. Качествената промяна в ситуацията ще бъде измервана чрез система от качествени и количествени индикатори, които показват напредъка в решаването на идентифицираните проблеми и постигането на целите на Стратегията.

Логическа рамка на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област София – град (2016 – 2020)

Направления	Цели	Индикатори – базови индикатори за ефекта и въздействието на Стратегията и постигнатата промяна спрямо изходната ситуация през 2015 г.	Източници на информация
<p>Визия Област София – регион с развита модерна система от достъпни социални и интегрирани услуги, повишаващи качеството на живот на децата и семействата, местните общности, групи лица в риск, подкрепящи тяхната пълноценна реализация и самостоятелност и същевременно отговарящи на реалните нужди с осигурен равен достъп и непрекъснато подобряване на качеството.</p>			
<p>Направление 1: Превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства</p>	<p>Обща цел: Гарантиране правата на децата и насърчаване на устойчиво социално включване на децата в риск и техните семейства</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Намален брой случаи на деца, отделени от родните семейства • Предотвратено настаняване в институции на новородени в риск от изоставяне • Разширени услуги и подкрепа за ранното детско развитие • Закрити специализирани институции за деца • Подобро качество на резидентните услуги в общността за деца и младежи със и без увреждания; • Намален дял на децата, отпаднали от училище • Увеличен капацитет за социално включване на децата с увреждания и подкрепа за техните семейства • Дял на децата с увреждания, обхванати в услуги 	<ul style="list-style-type: none"> - Статистически и данни от НСИ, РДСП, ДСП/ОЗД; - Годишни доклади и информация от доставчици на услуги; - Анализи; - Собствени проучвания и посещения на ЗМО на място в социалните услуги; - Обратна връзка от потребители на услуги

		<ul style="list-style-type: none"> • Дял на децата и младежите, жертви на насилие, получили подкрепа и закрила 	
<p>Направление 2:</p> <p>Социално включване за хората с увреждания</p>	<p>Обща цел: Подобряване на социалната закрила и преодоляване на социалната изолация на хората с увреждания, създаване на гаранции и стимули за равнопоставеност, ефективно упражняване на правото им на независим живот и разширяване на възможностите за социално включване.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подобен достъп на хората с увреждания до социална и медицинска рехабилитация чрез мрежа от ЦСРИ и услуги за дневна и почасова грижа; • Увеличен брой хора с увреждания, за които е предотвратена преждевременната институционализация чрез услуги в домашна среда – асистенти за грижа в дома, домашен социален патронаж, обществена трапезария и др.; • Подпомогнат пълноценният живот в общността на хората с увреждания чрез изградени и нови форми на резидентна грижа в общността (защитени жилища, ЦНСТ и др.) • Изградена мрежа от услуги за подкрепа и рехабилитация на хората с психични разстройства • Осигурена превенция и ранна диагностика на застрашените от деменции и подобряване качеството на живот на вече засегнатите от чрез услуги за подкрепа и предотвратяване на социалното изключване 	<ul style="list-style-type: none"> - Статистически и данни от НСИ, РДСП, ДСП; - Годишни доклади и информация от доставчици на услуги; - Анализи; - Собствени проучвания и посещения на ЗМО на място в социалните услуги; - Обратна връзка от потребители на услуги
<p>Направление 3:</p> <p>Достоен живот за старите хора</p>	<p>Обща цел: Създаване на условия за пълноценен живот на хората от третата възраст чрез ефективно управление на</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Увеличен дял на лицата и старите хора с увреждания, обхванати в услуги за подобряване на условията на самостоятелен живот в домашна среда • Подобен достъп на лица и стари хора с трудности в 	<ul style="list-style-type: none"> - Статистически и данни от НСИ, РДСП, ДСП; - Годишни доклади и информация от доставчи-

	социалните услуги, изграждане на модерна инфраструктура и превенция на социалното изключване, и подкрепа на работата по ранна диагноза на лицата в риск от деменция	самообслужването до дневни и почасови грижи, услуги за социална и здравна рехабилитация; <ul style="list-style-type: none"> Увеличен капацитет и качество на резидентните услуги за стари хора 	ците на услуги; <ul style="list-style-type: none"> Анализи; Обратна връзка от потребители на услуги
Направление 4: Услуги за други рискови групи и изолирани общност	Обща цел: Създаване на условия за социално включване на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение, уязвими групи в град София	<ul style="list-style-type: none"> Увеличен дял / брой хора, обхванати в услуги за социално включване Подобрен достъп на бежанци и мигранти до услуги за социална интеграция Разширен спектър от услуги за подкрепа и преодоляване на последиците при жертви на насилие, трафик Изграден механизъм за оперативно сътрудничество и взаимодействие между институциите при обхващане на децата и младежите с проблемно поведение и противообществени прояви 	<ul style="list-style-type: none"> Статистически и данни от НСИ, РДСП, ДСП; Годишни доклади и информация от доставчици на услуги; Анализи; Посещения на ЗМО на място в социалните услуги; Обратна връзка от потребители на услуги

В процеса на изпълнение на Стратегията областното Звено за мониторинг и оценка в София ще разработи допълнителни конкретни индикатори за проследяване на напредъка в постигането на отделните специфични цели, които ще ползва като инструмент в своята работа за наблюдение и оценка. Съгласно утвърдената практика досега, Звеното за мониторинг и оценка ще разработва и изпълнява конкретни годишни планове за дейностите по мониторинг и оценка, които ще изпълнява с подкрепата на всички заинтересовани страни в област София – град и Столична община.

4 Интервенция – социални услуги и мерки

Планираната интервенция очертава общата картина на развитието на мрежа от социални услуги на областно и общинско ниво през следващите пет години – от 2016 до 2020 година. В плана се конкретизират оперативните приоритети на областно ниво и видовете услуги, които ще се развиват в област София - град. Стратегията предначертава:

- развитието на съществуващите социални услуги през следващите 5 години с ясно виждане за конкретните перспективи към разширяване, реформиране или към закриване на всяка услуга/дейност;
- разкриването на нови социални услуги за приоритетните целеви групи, включително иновативни услуги, които не съвпадат изцяло със стандартните държавно делегирани дейности;
- иницирането на междусекторни „смесени” иновативни услуги и програми;
- паралелното развитие на мерки и политики за социално включване в приоритетните свързани сектори (образование, здравеопазване, заетост, жилищна среда и инфраструктура), чрез които се решават конкретни проблеми на рисковите групи и/или се създават условия за ефективно функциониране на социалните услуги.
- Обмен на добри практики и опит между различните заинтересовани страни, с оглед постигане на по-високо ниво, оптимизиране и подкрепа на цялостния процес за повишаване качеството на предоставяните социални услуги.

4.1 Мерки и дейности по Направление 1: Превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства

Обща цел 1 (на направление 1): Гарантиране правата на децата и насърчаване на устойчиво социално включване на децата в риск и техните семейства.

Приоритетите при развитието на услугите в Направление 1 са:

- Превенция на изоставянето на деца и продължаване процеса на деинституционализация;
- Достъпност на услугите;
- Участие на клиентите;
- Качество на предоставяните социални услуги;
- Работа в мрежа между доставчиците.

Специфични цели:

- Специфична цел 1.1. Превенция на рисковете и negliжирането на деца, подкрепа за подобряване на родителската грижа за децата в семейството и намаляване до минимум на случаите на отделяне на деца от семейството.
- Специфична цел 1.2. Финализиране на процеса на деинституционализация в област София-град и ограничаване на настаняването на деца в резидентни услуги чрез развитие на алтернативни услуги в семейна среда и качествена резидентна грижа.
- Специфична цел 1.3. Социално включване и възможности за развитие на децата с увреждания чрез услуги за подкрепа на децата и техните семейства.
- Специфична цел 1.4. Превенция на насилието над деца и осигуряване на адекватна професионална подкрепа на деца, жертви на насилие.
- Специфична цел 1.5. Гарантиране на равен достъп до образование и превенция на отпадане от училище.

4.1.1 Превенция на рисковете и подкрепа за деца и семейства

Специфична цел 1.1. Превенция на рисковете и negliжирането на деца, подкрепа за подобряване на родителската грижа за децата в семейството и намаляване до минимум на случаите на отделяне на деца от семейството.

Мярка 1.1.1. Развиване на мрежата от Центрове за обществена подкрепа на децата и семействата в риск в област София

Развиването на разнообразни услуги и дейности в ЦОП за превенция на изоставянето на децата изисква оптимизиране на дейностите на съществуващите ЦОП, чрез които постепенно да се обхванат децата и семействата в риск по цялата територия на област София.

Преките дейности на ЦОП включват превенция на изоставянето на деца на ранна и по-късна възраст, превенция на отклоняващото се поведение, насилието, подкрепа и консултиране на рисковите групи – деца и семейства. В съответствие с широкия спектър на съдържанието на тази социална услуга, планираните ЦОП ще осъществяват разнообразни дейности, (включително и мобилност на дейностите) за развиване на родителски капацитет и добро родителство, училище за родители, посредничество и подкрепа за деца и семейства с рисково поведение в дома им и в сградата на ЦОП, превенция на отпадането на децата от училище и други рискове. Предвижда се и развитие на мобилния компонент/екип, с който ще се осигуряват възможности за посещение в дома и консултиране на място на семейства в риск, живеещи в отдалечените райони на София. Ползвателите на ЦОП се насочват от ОЗД и други свързани структури.

Центровете за обществена подкрепа предоставят следните услуги:

- Превенция на изоставянето на деца и на отделянето на деца от семейството чрез семейно консултиране, мотивиране и подкрепа; развитие на умения за отговорно родителство; развитие на родителски умения сред бременни жени и майки на деца 0-3г. от ромската общност; консултации по семейно планиране;
- Превенция на насилието и подкрепа на деца, жертви или в риск от насилие – социална и психотерапевтична работа с деца, жертви на насилие и техните семейства.
- Реинтеграция и работа с деца от специализирани институции за деца - обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция; социална работа с деца, при които съществува възможност за връщане в семейна среда; работа с родителите, разширеното семейство и детето за възстановяване на връзките родители – дете; подкрепа и консултации за детето и семейството в периода след реинтеграцията.
- Услуги по приемна грижа и осиновяване - обучение и подкрепа на приемни родители по одобрена от МТСП програма за обучение на кандидат приемни семейства; настаняване на деца в приемна грижа, наблюдение и подкрепа след настаняване на дете; обучение на кандидат осиновители, наблюдение и подкрепа в следосиновителния период.
- Услуги по превенция на отклоняващото се поведение при децата; консултиране и подкрепа за деца, с отклоняващо се поведение и семействата им; провеждане на образователни програми за опасностите и последиците от трафик на хора, сексуална експлоатация, насилие и др.
- Превенция на отпадане от училище - изграждане на мрежа за работа с педагогически съветници; индивидуална работа с детето;
- Социална работа със семейството; възстановяване на контактите със семейството или насочване към социалните услуги на ОЗД.

Дейност 1.1.1.1. Продължение на дейностите на Центровете за обществена подкрепа

- Център за обществена подкрепа в сградата на ДДЛРГ „П.Р.Славейков” (ул. „Пиротска” №175, район Възраждане). Разкрит е като държавно делегирана дейност от 15.06.2009 г.

и е с капацитет 90 места. Доставчик на услугата е Сдружение “Институт по социални дейности и практики”. Първоначално капацитетът на Центъра е 50 места, като от 01.05.2013 г. е увеличен с 40 места.

- Център за обществена подкрепа „Света София”. Центърът е държавно делегирана дейност от 01.02.2010 г.. Услугата е с адрес: ж.к. Средец, ул. Гюешево” № 21 и се управлява от Фондация „За Нашите Деца”. Услугата е предназначена за деца в риск и техните семейства; кандидати за приемни семейства; одобрени приемни семейства и техните семейства; деца, които са настанени под приемна грижа; близки и роднини на деца, настанени в приемни семейства; кандидат-осиновители; осиновители и деца в институция. Капацитетът на ЦОП „Света София” е 105 места.
- Център за обществена подкрепа в Комплекс за социални услуги за деца и семейства на адрес: ул. „Лада” № 2, район Сердика. КСУДС и се състои от Център за обществена подкрепа и Звено „Майка и бебе”. Комплексът се управлява от Фондация „Асоциация Анимус”. ЦОП към КСУДС е с капацитет 120 места. Ползватели на социалната услуга са деца от 0 до 18 години в риск и техните семейства.
- Център за обществена подкрепа в сградата на бившия ДДЛРГ „Асен Златаров” – ж.к. „Надежда I”, ул. „Сава Филаретов” № 23. Центърът за обществена подкрепа е разкрит на 01.10.2008 г. с капацитет 50 места. От 16.09.2013 г. се управлява от Сдружение „Институт по социални дейности и практики”.
- Център за обществена подкрепа „Бъдеще”. ЦОП „Бъдеще” е с адрес кв. „Горна баня”, ул. „Христо Стефчов“ № 2 е разкрит със заповед на изпълнителния директор на АСП, считано от 01.01.2011 г. Капацитетът на Центъра е 60 места.

Дейност 1.1.1.2. Разкриване на нови Центрове за обществена подкрепа

- Център за обществена подкрепа в р-н Красно село, в сградата на Общински културен институт „Красно село” с капацитет 60 места. Услугата се управлява от Фондация „Питагор” през 2018 г.
- Център за обществена подкрепа в ж.к. „Люлин”, бл. 464 с капацитет 50 места през 2018г.
- Център за обществена подкрепа „Шанс” с капацитет 50 места през 2018 г.

Дейност 1.1.1.3. Разкриване на нови Центрове за обществена подкрепа в съответствие с Картата на услугите към новия план за действие по Визията за деинституционализация на децата в Република България

- Три центъра за обществена подкрепа, които ще осигуряват устойчивост на действащите Общностни центъра за деца и семейства – в районите „Овча купел“, „Слатина“ и „Илинден“

Мярка 1.1.2. Други социални услуги за превенция на negliжирането на деца и подрастващи; превенция на безнадзорността и тежките форми на детски труд и подкрепа за реинтеграция на децата на улицата.

„Център за работа с деца на улицата“ е комплекс от социални услуги, свързани с превенция на попадането на деца на улицата и отпадане от училище, социална рехабилитация и интеграция на деца, живеещи трайно или частично на улицата, чрез индивидуална работа с детето и неговото семейство, семейно консултиране и подкрепа, медицински и санитарно-хигиенни услуги, ограмотяване на децата, обучение в родителски умения.

Дейност 1.1.2.1. Продължаване на дейността на Центровете за работа с деца на улицата

- ЦРДУ с адрес: ж.к. „Надежда”, ул. „Свободна” № 30. Центърът за работа с деца на улицата е разкрит на 01.01.2009 г. и е държавно делегирана дейност с капацитет 8 места. Управлява се от Сдружение „Деца и юноши”. Услугата се предоставя под формата на дневна грижа за деца от улицата на възраст от 3 до 18 години.

- ЦРДУ с адрес: кв. „Факултета”, ул. „Георги Папанчев” № 14. Центърът е с капацитет 30 места. Услугата се управлява от Фондация „Здраве и социално развитие” и функционира като делегирана от държавата дейност, считано от 01.01.2014 г.

Дейност 1.1.2.2. Разкриване на нови Центрове за работа с деца на улицата

Основните цели на услугата са чрез осъществяването на социални, педагогически и психологически консултации, да се подобрят възможностите за социализирането на децата и да се мотивират родителите да отглеждат детето в семейството, получавайки адекватна подкрепа в грижата за децата и по този начин да се предотврати изоставянето и настаняването им в специализирани институции.

- ЦРДУ в кв. „Орландовци” с капацитет 30 места, планира се за разкриване през 2018 г.
- ЦРДУ в ж.к. „Хаджи Димитър” с капацитет 30 места, планира се за разкриване през 2017 г.
- ЦРДУ в кв. „Филиповци” с капацитет 20 места, планира се за разкриване през 2017 г.
- ЦРДУ в район „Връбница” с капацитет 30 места, планира се за разкриване през 2018 г.
- ЦРДУ в район „Красна поляна” с капацитет 8 места, планира се за разкриване през 2019г.

Мярка 1.1.3. Услуги в Звено „Майка и бебе“ за превенция на изоставянето

Дейност 1.1.3.1. Продължение на дейностите на Звено „Майка и бебе“ към КСУДС. Услугата е с капацитет 10 места и е предназначена за: двойка майка-дете, при която детето е в риск. Капацитетът на услугата е 10 места.

Звено „Майка и бебе” предоставя временен подслон и подкрепа на бременни жени и майки (до 6 месеца), при които съществува риск от изоставяне на дете поради икономически, социални или здравни причини. Насърчава родителската привързаност, подпомага младите майки чрез социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа. Дейността на Звено "Майка и бебе" има за цел да съдейства за развитие на връзката майка-дете и създаване на условия за отглеждане на детето в семейна среда.

Предоставят се следните услуги:

- Настаняване и подслон за период от 6 месеца, при декларирано желание на майката да се грижи за бебето си; наличие на проблеми или прекъсната връзка с бащата на детето или собственото ѝ семейство; сериозни социални, икономически или битови проблеми, които могат да доведат до изоставяне на детето. За всяка майка, настанена в ЗМБ, се изготвя структурирана индивидуална програма в съответствие с плана за действие на ОЗД и договорения индивидуален план за услугите.
- Здравни консултации, здравни грижи за детето, хигиена и здравословно хранене; Грижи за децата на настанените майки, предоставяни от персонала на ЗМБ;
- Социо-правни консултации, мотивационен тренинг, психологическо консултиране, което цели да предостави емоционална подкрепа и придобиване на увереност в собствените възможности на майките; помощ за майките да осъзнаят нуждата детето да расте и да се развива в семейна среда, да има контакти с родителите си и евентуалните последици от изоставяне на детето.
- Обучение в родителски умения подготвя младите майки за справяне с различните етапи от живота на техните деца и полагане на адекватни грижи за децата.
- Свързване със семействата на настанените майки с цел възстановяване на нарушените или загубените връзки с родителите, бащата на детето и други близки, както и осигуряване на подкрепа за майката от страна близките ѝ.

- Посредничество – осигуряване на съдействие и практическа подкрепа за настанените в звеното майки при решаване на здравни, социални и материално-битови проблеми: свързване с личен лекар, бюра по труда, социални служби, полиция и т.н.

Дейност 1.1.3.2. Разкриване на Звено майка и бебе с капацитет 5 места през 2019 г.

Мярка 1.1.4. Програми и услуги в подкрепа на ранното детско развитие

Дейност 1.1.4.1. Реализиране на проект „Комплекс за интегрирани социални услуги за деца и семейства”.

На 04 август 2016 г. между Столична община и Министерство на труда и социалната политика се сключи Договор № № BG05M9OP001-2.004-0047 за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 за изпълнение на проект „Комплекс за интегрирани социални услуги за деца и семейства”. Стойността на Проекта е 1 752 098,89 лв.

Комплексите за интегрирани социални услуги ще работят за да отговорят на потребностите на бъдещи родители, семействата с малки деца и да подкрепят родителите да ги посрещат. Водещият принцип е, че детето не може да се развива пълноценно, ако неговите родители не се чувстват добре и могат да си задават въпроси.

Услугите са разделени с оглед целевите групи – услуги за бъдещи родители, услуги за родители и семейства на деца до 3 годишна възраст . Фокусът на услугите за деца до 3-годишна възраст и техните семейства е поставен най-вече върху формирането и развитието на родителски умения.

Подкрепата на бъдещите родители и на тези с много малки деца се осъществява основно по два начина: чрез мобилна работа и чрез услуги, предоставяни в подходящо оборудваните по Проект „Социално включване” общностни центрове и в Център "Св. Параскева".

Мобилната работа цели да подкрепи родителите да се справят с потребностите на детето и възникващите предизвикателства в средата, в която живеят. Услугите, които се предоставят извън дома на детето и неговото семейство, целят да изградят пространство, което отговаря на нуждите на потребителите.

За децата от 3 до 7 г. услугите основно са насочени към интеграция в детските градини и подобряване на училищната готовност. Наред с останалите дейности, основните услуги се фокусират върху групова и индивидуална работа с децата и техните семейства. Ще се осигурява транспорт за децата, чиито семейства не могат да осигурят придвижването.

Предоставяните услуги имат комплексен характер. Тези услуги целят не само да се подкрепят семействата в отглеждането на децата, но и да се стимулират за по-голяма активност във всички сфери на живота, за да се подобри качеството на връзката дете – родители, което подобрява атмосферата в семейната среда за малките деца. Родителите ще имат възможност за комплексна подкрепа.

Дейност 1.1.4.2. Изпълнение на Проект „Пътят към семейството”, реализиран от фондация „За нашите деца” с основна цел извеждане на 21 деца от ДМСГД „Света София“ и преобразуване на Дома в съвременен център за услуги за деца и семейства - Комплекс за ранно детско развитие, който ще предоставя интегрирани социално-здравни услуги за деца и семейства.

Проектът „Пътят към семейството“ се реализира от Фондация „За нашите деца“ през 2016 г. и 2017 г. Целта на проекта е окончателно прекратяване на институционалното отглеждане на деца в Дома за медико-социални грижи за деца „Св. София“ и създаването на съвременен комплекс от услуги за подкрепа на деца и семейства на негово място. За цялостното изпълнение на проекта Фондацията и нейните партньори и дарители инвестират над 1,3 млн.

лв. Всички дейности по проекта реализираме в сътрудничество с екипа на специализираната институция, МЗ, АСП и ДСП район „Възраждане“ и Столична община.

През първата фаза на проекта дейностите са насочени към осигуряването на грижа в семейна или близка до семейната среда на 21 деца, настанени в ДМСГД „Св. София“ и ограничаване на входа към институцията, така че настаняванията да бъдат спрени. Стъпките по извеждането на децата в новите форми на грижа включват подробна оценка на специфичните потребности на всяко от тях, извършена от екип от специалисти (рехабилитатор, специален педагог, тифопедагог и др.); идентифициране на подходящата форма на грижа и подготовка на децата и средата, която ще ги приеме, за преместване и подкрепа за всяко от децата след преместването по индивидуално разработена програма. Целта на Фондацията е да настани колкото е възможно повече от децата в семейства като осигури достатъчно приемни родители и работи активно с родните или осиновителни семейства, така че те да могат да полагат необходимите за децата грижи.

В същото време, проектът цели и промяна на преобладаващо негативните обществени нагласи към приемането на деца с увреждания и деца от институции. За своите дейности по проекта Фондацията търси максимално широка обществена подкрепа и ангажираност.

Основните очаквани резултати са:

- обучени и подготвени приемни родители за децата, за които тази форма на грижа е подходяща;
- повишена информираност за представяне на услугата приемна грижа, изискванията и процедурата за кандидатстване и одобрение на приемни семейства през перспективата на извеждането на децата от специализирани институции и тяхното закриване;
- разработени материали за промотиране на приемната грижа;
- разширяване на сътрудничеството между отговорните институции, работещи по проблемите на децата, които живеят разделени от своите семейства;
- спряно настаняване на деца в ДМСГД „Св. София“;
- организирани социализиращи дейности: празници и тържества, социални мероприятия и събития с участието на децата и семействата;
- 21 деца, оценени, подготвени и изведени в семейна или близка до семейната среда преди края на 2016 г.
- предоставена материална подкрепа и подкрепа от специалисти по индивидуална програма за посрещане на нуждите на децата в новата среда.

Втората част от дейностите обхващат ремонт на сградата на специализираната институция и разкриване на комплекс от услуги за деца и семейства и ще бъде реализирана изцяло през 2017г.

Сградата на ДМСГД е пригодена за институционална грижа за деца и тези условия не са подходящи за разкриването на съвременен комплекс от услуги в общността. Планираните строително-ремонтни дейности, чиято прогнозна продължителност е 6 месеца, целят съществуващата сграда да придобие необходимата функционалност, така че да посрещне комплекса от услуги, както и да бъде създадена достъпна среда.

Планираният иновативен комплекс от услуги ще се фокусира върху ранното детско развитие и ще предоставя дейности в подкрепа на семействата, които полагат грижи за малки деца с увреждания. Целта е семействата да получават необходимия пакет от услуги за цялостна подкрепа на едно място: психологическо и здравно консултиране, диагностика, терапевтични дейности, рехабилитация от високо-квалифицирани специалисти и др. Работата в комплекса ще бъде организирана, така че да интегрира социално-здравни услуги в подход за работа с детето и неговото обкръжение за постигане на максимална свързаност на системите около детето, като

се подпомага целенасочено и съгласувано неговото развитие и се гарантират действия за ранна интервенция.

Комплексът ще събере на едно място Център за обществена подкрепа „Св. София“ и Център по приемна грижа, които съществуват и в момента, както и съвсем нов Дневен център за деца с увреждания на възраст от 0 до 7 години, чрез който към предлаганите от първите два центъра услуги ще бъдат добавени оценка на развитието на детето чрез скринингови инструменти, почасова грижа за деца с увреждания, социализиращи дейности за децата, обучения за родители, асистирана грижа за деца в домашна среда;

в комплекса ще се предоставят и хидротерапия и водна рехабилитация за бебета и деца с увреждания, както и други видове терапии за деца със забавяне в развитието по ефективни съвременни програми.

Комплексът ще бъде проектиран, така че да е отделено необходимото пространство за работа на здравни специалисти, които ще осигуряват достъп на децата в услугите до здравни специалисти, които се включват в работата по случая на детето и завършват цикъла на комплексно обслужване към детето и семейството.

Прогнозата на Фондация „За нашите деца“ е, направена на базата на досегашната ни практика и статистически данни, е че за период от една година в новоизградения комплекс ще предоставим подкрепа на приблизително 400 деца.

Дейност 1.1.4.3. Продължаване дейностите на Център по приемна грижа, в сградата на ДМСГД „Света София“, 4 ти- сектор, ул. „Гюешево“ № 21. Услугата се управлява от Фондация „За нашите деца“.

Дейност 1.1.4.4. Изпълнение на проект: „Медко-психологически център за деца и юноши“.

Столична община съвместно с Сдружение „Дете и пространство“ реализира проект „Медико-психологически център за деца и юноши“ по програма БГ 07 „Инициативи за обществено здраве“, Мярка 5 на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014.

Основна цел на проекта - създаване и осигуряване на добро функциониране на Медико-психологически център за деца и юноши, чрез което се подобрява достъпа до и качеството на грижите за деца, родени с ниско тегло и / или увреждания, деца и юноши с психично страдание и аутизъм, настанени в Центрове за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) или от общността и техните родители. Една от специфичните цели на проекта е предотвратяване на институционализирането на новородени и кърмачета с увреждания, хронични заболявания и ниско тегло.

В Центъра се предоставят комплексни услуги и дейности, насочени към ранна интервенция в подкрепа на родителите на новородени и кърмачета с увреждания, хронични заболявания и ниско тегло и подпомагане на тяхното пълноценно психо-афективно и физическо развитие.

В резултат на изпълнението на дейностите по проекта, се подобри качеството на живот на деца и юноши с проблеми в психичното развитие и аутизъм от общността посредством предоставяне на интегрирани здравно-психологически и социални услуги и намаляване на рисковете, водещи до социалното им изключване и изолация.

Сред целите на проекта беше подобряване на грижата в семейна среда посредством подкрепа и обучение на родителите на новородени с ниско тегло и / или увреждания и на деца и юноши с прояви на психично страдание, аутизъм и хранителни разстройства.

Основните дейности бяха в следните насоки: Сформиране на интердисциплинарен екип, като чрез реализирането ѝ се осигури функционирането на Центъра с интердисциплинарен екип с богат опит в областта на грижата за деца с прояви на психично страдание и генерализирано разстройство на развитието; Развиване на уменията на специалистите в прилагане на комплексния клиничен подход при предоставянето на медико-психологическата услуги.

В рамките на проекта от 04.12.2015 г. до 30.04.2016 г. беше изграден дневен център за социална рехабилитация и интеграция за деца с психологически проблеми, с капацитет 30 места. От 01.08.2016 г. Центърът функционира като държавно-делегирана дейност с адрес: бул. „Цар Борис III” № 128, район Красно село, гр. София.

Дейностите са насочени към оказване на социално-психологически услуги за деца и юноши с проблеми в психичното развитие и симптоми на психично страдание. Центърът е разположен в общността, достъпен за всички потенциални клиенти и предлага високо квалифицирана детско-психологична помощ. Екипът от специалисти включва психолози; рехабилитатор и социален работник и др. Работата на специалистите ще допринесе за подобряване на качеството на живот на децата и семействата и повишаване на социалната им интеграция в Общността.

Мярка 1.1.5. Други услуги за подкрепа на уязвими семейства

Дейностите по тази мярка са валидни и за мярка 4.3.1. Услуги за интегриране на сегрегирани етнически общности.

Дейност 1.1.5.1. Обучаване на здравни медиатори и назначаване към общинска администрация.

Въвеждане на нови сътрудници по програмата на Министерство на здравеопазването за обучаване на здравни медиатори измежду представителите на ромските общности и осигуряване на регулярни обходи и посещения на място в избраните райони с преобладаващо ромско население и такова с нисък социално-битов и образователен статус.

Дейността ще подобри достъпа на уязвимите групи до системата на здравеопазване, както и способностите на системата да решава здравните проблеми на тези общности чрез:

- преодоляване на културните бариери в общуването между ромските общности и медицинския персонал в съответните райони, включително и съществуващите дискриминационни нагласи в здравното обслужване;
- провеждане на профилактични програми сред ромското население в съответните райони и организиране на мероприятия за повишаване на здравното образование в ромската общност и активна социална работа в общността, както и подпомагане на общуването с ключови институции от здравната и социалната сфера;
- активна здравно-социална работа с представители на уязвими групи.

Предвижда се назначаване на обучени здравни медиатори за обслужване на населението от следните райони: „Орландовци”, „Малашевци” и „Бенковски“ с общо 2 здравни медиатори (дейността се осъществява в сътрудничество с фондация „Конкордия България“).

Дейност 1.1.5.2. Продължаване и разширяване на програмите за семейно планиране, осъществявани от НПО чрез създаване на мобилна услуга за предоставяне на информация за репродуктивно здраве, контрацептивни методи, полово предавани болести.

4.1.2 Грижа за деца, отделени от семействата - алтернативна семейна грижа и резидентни услуги за деца

Специфична цел 1.2. Финализиране на процеса на деинституционализация в област София-град и ограничаване на настаняването на деца в резидентни услуги чрез развитие на алтернативни услуги в семейна среда и качествена резидентна грижа.

Мярка 1.2.1. Закриване на специализираните институции за деца в София

Към момента на изготвяне на Областния анализ на ситуацията и оценка на потребностите в Столична община и област София, на територията на град София все още функционираше Дом за деца, лишени от родителска грижа „П. Р. Славейков“, находящ се на ул. „Пиротска“ № 175.

Въз основа на решение на № 420 на Столичен общински съвет от 23.06.2016 г., положително становище на Държавната агенция за закрила на детето и предложение на РДСП – София-град, със заповед на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане, Дом за деца, лишени от родителска грижа „П. Р. Славейков“ е закрит, считано от 01.08.2016 г.

По време на разработване на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град (2016-2020 г.) на територията на областта функционират два Дома за медико-социални грижи за деца.

Дейност 1.2.1.1. Разработване на план за закриване на ДМСГД “Св. Св. Иван Рилски”. При разработването на плана ще бъдат проучени възможностите за разкриване на интегрирани социално-здравни услуги.

Дейност 1.2.1.3. Разработване на план за закриване на ДМСГД “Света София” до края на 2016г. и разкриване на алтернативни услуги (планиран по проект на фондация „За нашите деца“). След разработен план за закриване на ДМСГД „Света София“, от началото на 2017 г. няма настанени деца и тече процес на ликвидация на дома.

Мярка 1.2.2. Осигуряване на грижи при близки и роднини за деца, временно отделени от родните семейства

Тази мярка включва съвместни дейности на ЦОП и ОЗД за настаняване в семейства на близки и роднини на деца в риск от изоставяне. Настаняването при близки и роднини и осиновяването осигуряват устойчива семейна грижа за детето и трайно решаване на проблема за бъдещето на изоставените деца.

Дейност 1.2.2.1. Съвместни дейности на ЦОП и ОЗД за настаняване на деца в семейства на близки и роднини, изоставени деца и други деца в риск чрез мярка за закрила.

Дейност 1.2.2.2. Подкрепа за семействата на роднини и близки, които отглеждат деца като мярка за закрила, чрез подпомагане на родителите/роднините за справяне с психологическите проблеми.

Мярка 1.2.3. Развитие на приемната грижа

От 01.01.2016 г. Столична община стартира проект «Приеми ме 2015» BG05M9OP001-2.003-0001-C01 по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020г., бюджетна линия BG05M9OP001-2.003, съгласно подписано партньорско споразумение № BG03-ПС01-51/ 11.12.2015 г. между Агенция за социално подпомагане и Столична община.

От 01.11.2016 г. стартира етап 2 нов областен модел на управление и предоставяне на услугата „приемна грижа“ в страната. В тази връзка бе подписан и Анекс №BG03-ПС01-0030/01.09.2016г. към споразумение за партньорство № BG03-ПС01-51/ 11.12.2015г. между Агенция за социално подпомагане и Столична община.

Дейностите се изпълняват при прилагането на иновативен модел на взаимодействие по отношение на планиране, управление и предоставяне на услугата, с оглед осигуряване на приемственост между постигнатите резултати по предходната схема „Приеми ме”(етап I) и на целесъобразност на следващите стъпки за постигане на настоящите цели (етап II)

Проектът се управлява от администратор и счетоводител в Областен екип за управление (ОЕПГ) – Столична община, които организират и контролират изпълнението на дейностите по проет Приеми ме 2015”.

Сформиран е Областен екип по приемна грижа (ОЕПГ) – Столична община, който включва началник ОЕПГ и социални работници, които осъществяват директната работа с приемните семейства и децата настанени в тях.

Обща цел: Да се усъвършенства модела на предоставяне на социалната услуга „приемна грижа“ и разшири обхвата ѝ в страната, както и по отношение на целевите групи.

Специфични цели:

- Да продължи и се надгради устойчив модел за развитие на заместваща семейна грижа в подкрепа на процеса на деинституционализацията на деца.
- Да се развие иновативен модел на организация и управление на предоставянето на приемната грижа на национално ниво с активното участие на всички общини с идентифицирана потребност от развитие на тази услуга.
- Да се предоставя с приоритет приемна грижа на деца от 0 до 3-годишна възраст, както и „специализирана приемна грижа“ за деца с увреждания, деца, жертви на насилие или трафик, и за деца, непридружени бежанци;
- Чрез мониториране на предоставяната приемна грижа и извършване на оценка на въздействието на услугата да се създаде сигурна и устойчива среда, стимулираща развитието на детето в приемното семейство; по-голяма сигурност и ефективност на работещите.

Настоящата операция е в съответствие с Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България“ и Плана за действие за нейното изпълнение; Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 година.

Изпълнението на мерките ще допринесе за постигане на основната цел на Националната стратегия за детето 2008-2018 г. - осигуряването на условия за ефективно упражняване на правата и подобряване качеството на живот на децата като условие за свободното и пълноценното им личностно развитие. Операцията ще даде възможност да се реализират конкретни мерки, насочени към повишаване ефективността на предоставяната приемна грижа чрез проследяване на национално ниво дейността на екипите по приемна грижа. Развитието на услугата „приемна грижа“ и постигнатите до момента проектни резултати идентифицират необходимостта от надграждане, като при настоящата процедура ще бъде използван опита и добрите практики с цел осигуряване на приемственост и плавен преход на дейностите, свързани с предоставяне на социалната услуга от единия програмен период в другия. Въвеждането на иновативни компоненти ще доведе до усъвършенстване на приемната грижа на общинско, регионално и национално ниво, до по-широк обхват на децата, нуждаещи се от приемна грижа, с оглед включването на определените целеви групи.

Настоящата операция допълва и надгражда операция „Приеми ме“, финансирана по ОП РЧР 2007-2013 г., която допринесе за прилагането в национален мащаб на нов подход за предоставяне на услугата „приемна грижа“, както и за разширяване на възможностите за развитие на услугата по децентрализиран начин. Операцията е насочена към усъвършенстване и разширяване обхвата на услугата „приемна грижа“ и затвърждаване предоставянето ѝ на местно ниво като алтернативна форма за отглеждане на деца в риск в семейна среда и съдържа иновативен елемент по отношение на подкрепата, насочена към развитие на „специализирана приемна грижа“ за деца с увреждания; деца, жертви на насилие или трафик; деца, непридружени бежанци, както и с мерките, насочени към повишаване на качеството на приемната грижа чрез осъществяване на мониторинг.

Специален фокус се поставя върху настаняването на деца до 3-годишна възраст.

Утвърдените и сега действащите в рамките на проект „И аз имам семейство“ приемни родители, могат да преминат към проект „Приеми ме 2015“ с оглед гарантиране интереса на настанените деца в приемните семейства, недопускане на възможност за прекратяване на настаняването, потвърдено от съда на тези деца и попадането им обратно в специализирана

институция за деца. Новият проект ще затвърди предоставянето на услугата на местно ниво като алтернативна форма за отглеждане на деца в риск в семейна среда в общините, включени в проект „И аз имам семейство“, както и в други общини, в които се развива социалната услуга „приемна грижа“. Спецификата на проекта изисква ангажиране на различни субекти в организацията и управлението с прилагане на иновативен модел на взаимодействие, по отношение на планирането и предоставянето на социалната услуга „приемна грижа“ по децентрализиран начин чрез ясно разпределение на отговорностите между АСП и общините-партньори, с активното участие на неправителствени организации на всички етапи по изпълнение на проектните дейности.

Мярка 1.2.4. Услуги в подкрепа на осиновяването

В процеса по осиновяване участие имат Съветът по осиновяване към РДСП, РДСП, ДСП, ОЗД, ЦОП, организации с нестопанска цел.

Дейност 1.2.4.1. Услуги от ЦОП, ОЗД и ДСП за подкрепа на осиновяването на изоставени деца, повишаване качеството на грижата за осиновените деца и превенция на разсиновяването - консултиране, информиране, посредничество, мотивиране и задължително обучение за кандидат-осиновители чрез форми на индивидуална и групова работа, подкрепа в следосиновителния период за осиновители и осиновени. (Дейностите се извършват от Съвета по осиновяване към РДСП, ОЗД, ЦОП, НПО).

Дейност 1.2.4.2. Изпълнение на програми за подкрепа при осиновяване, осъществявани от Центровете за обществена подкрепа на територията на област София-град:

- Обучение и подготовка на кандидат осиноводители - включва форми на индивидуална и групова работа.
- Подкрепа на осиноводители и осиновени – включва: подкрепа и мотивиране в следосиновителния период; формиране на групи за подкрепа на осиноводители и осиновени деца; подкрепа в периода на прием на осиновеното дете в семейството и т.н.

Мярка 1.2.5. Подобряване на качеството на услугите в Центрове за настаняване от семеен тип за деца и младежи със и без увреждания

Дейност 1.2.5.1. Продължаване на дейността и системно наблюдение за подобряване на качеството на услугите в ЦНСТДМ с увреждания, ДДД:

- Център за настаняване от семеен тип на деца с увреждания с адрес: ул. „Погледец“ № 2. Социалната услуга се управлява от Сдружение „Дете и пространство“. Услугата е с капацитет 8 места.
- Център за настаняване от семеен тип на деца с интелектуални затруднения на възраст от 4 до 9 години. Центърът е с адрес: ж.к. „Люлин“, бл. 015, ап.19, вх. Б и се управлява от Сдружение „Дете и пространство“. Услугата е с капацитет 6 места.

Дейност 1.2.5.2. Продължаване на дейността и подобряване на качеството на услугите в ЦНСТДМ, ДДД, разкрити по проект „Детство за всички“ на територията на Столична община в съответствие с Национална карта на резидентните услуги, разработена по проекта. Това са ЦНСТДМ с увреждания, изведени от закритите специализирани институции ДДУИ „Дъга“ и от ДДУИ или ДДМУИ от други области, както и ЦНСТДМ без увреждания, изведени от ДДЛРГ:

- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания „Алеко Константинов“, в град София, район „Надежда“, ж.к. „Надежда-4“, ул. „Братя Шкорпил“ № 8 (срещу блок 460), с капацитет 14 места.

- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания „Христо Ботев”, в град София, район „Подуяне”, ул. „Царева ливада” № 5, с капацитет 14 места.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания „Васил Левски”, в град София, район „Подуяне”, ул. „Царева ливада” № 3, с капацитет 14 места.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания „Георги Бенковски”, в град София, район „Сердика”, кв. „Бенковски”, ул. „Хоризонт” № 19, с капацитет 14 места.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания „Георги Сава Раковски”, в град София, район „Сердика”, кв. „Бенковски”, ул. „Хоризонт” № 23, с капацитет 14 места.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания „Екзарх Йосиф”, в град София, район „Овча Купел”, ул. „Земляне” № 9, с капацитет 14 места.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания „Райна Княгиня”, в град София, район „Красна поляна”, ул. „Тумба” № 7А, с капацитет 14 места.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания „Баба Тонка Обретенова”, в град София, район „Красна поляна”, ул. „Тумба” № 7Б, с капацитет 14 места.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания „Патриарх Евтимий”, в град София, район „Овча Купел”, ул. „Земляне” № 9А, с капацитет 14 места.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания „Софроний Врачански”, в град София, район „Люлин”, ул. „Крим” № 26-28, с капацитет 14 места.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания „Паисий Хилендарски”, в град София, район „Люлин”, ул. „Крим” № 30-30а, с капацитет 14 места.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания „Любен Каравелов”, в град София, район „Връбница”, кв. „Модерно предградие”, ул. „Методи Македонски” № 11, с капацитет 14 места.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания „Иван Вазов”, в град София, район „Надежда”, ж.к. „Надежда-1”, ул. „Жорж Дантон” № 54, с капацитет 14 места.

ЦНСТДМ са изградени по проект на Столична община по Компонент 1: Планиране на мерки за деинституционализация на процедура „Да не изоставяне нито едно дете” с финансиране по ОП „Регионално развитие“. Те са разкрити чрез проектно финансиране по ОПРЧР, приоритетно направление 5, област на интервенция „Социални услуги за превенция на социалното изключване и превенция на неговите последици”, Компонент 2: „Разкриване на социални услуги в общността” от същата процедура. От началото на 2016 г. тези Центрове за настаняване от семеен тип за деца и младежи с/без увреждания функционират като делегирани от държавата дейности.

Дейност 1.2.5.3. Продължаване на дейността и подобряване на качеството на услугите в ЦНСТДМ без увреждания, ДДД:

- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания „Детство”. Центърът е разкрит като делегирана от държавата дейност с капацитет 6 места, считано от 01.06.2013 г. и адрес: ул. „Охридско езеро” № 2. Социалната услуга се управлява от Фондация „За нашите деца”.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания „Света Екатерина“ – кв. Княжево, ул. „Княжевска“ № 2, с капацитет 6 места. Центърът е разкрит, считано от 01.03.2011 г. и се управлява от Фондация „Надежда за малките”.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания „Приатели” - гр. София, ж.к „Овча купел”; ул. „Лиляче“ № 7а. От 2011 г. услугата функционира като

Център за настаняване от семеен тип „Приатели“, управлявана от Сдружение „SOS Детски селища България“. От м.август 2013 г. е делегирана от държавата дейност и е предоставена чрез конкурс на Сдружение „SOS Детски селища България“. Капацитетът на ЦНСТ е 15 места.

- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи „Мечтатели“ с капацитет 15 места, считано от 01.08.2013 г.. Центърът е с адрес: гр. София, кв. „Овча купел“, ул. „Боряна“ № 32, вх. Б, ап.9, 10, 14, 15. От 2011 г. услугата функционира като Център за настаняване от семеен тип „Мечтатели“, управлявана от Сдружение „SOS Детски селища България“. От м. август 2013 г. е делегирана от държавата дейност и е предоставена чрез конкурс на Сдружение „SOS Детски селища България“.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи „Вълшебство“ – Център за настаняване на деца и младежи без увреждания „Вълшебство“ е разкрит, считано от 01.02.2014 г. със заповед на Изпълнителния директор на АСП с адрес: бул. „Цар Борис III“ № 128. Капацитетът на центъра е 10 места.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи в сградата на бивш ДДЛРГ „П. Р. Славейков“. Центърът за настаняване от семеен тип за деца и младежи от 7 до 18 г. е разкрит на адрес – ул. „Пиротска“ № 175 и е с капацитет 12 места.
- Център за настаняване от семеен тип за деца от 0 до 3 години „Малката къща“ – Центърът е разкрит, считано от 01.08.2014 г., с адрес: кв. „Кръстова вада“, ул. Никола Крушкин-Чолака” № 7 и се управлява от Фондация „Надежда за малките“. Капацитетът е 6 места.

Дейност 1.2.5.4. Продължаване на дейността на Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи „Стефан Караджа“ – ж.к. „Фондови жилища“, ул. „Порой“ № 16.

След приключване на проект „Изграждане на комплекс от социално-здравни услуги за деца от 0 до 3 години и техните семейства „Св. Параскева“ в Столична община“ по ОП РЧР, процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Шанс за щастливо бъдеще“, социалната услуга от резидентен тип е разкрита като делегирана от държавата дейност, считано от 01.01.2016 г. с капацитет 8 места.

Дейност 1.2.5.5. Разкриване на нови Центрове за настаняване от семеен тип за деца и младежи

- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания в кв. „Драгалевци“ с капацитет 12 места през 2017 г.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания с капацитет 10 места през 2019 г.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания с капацитет 10 места през 2019 г.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания с капацитет 10 места през 2019 г.
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания с капацитет 10 места през 2019 г.

Мярка 1.2.6. Предоставяне на услуги в Защитени жилища, Преходни жилища и Наблюдавани жилища за младежи, изведени от специализирани институции за деца

„Защитени жилища“ са форми на социални услуги, в които хората водят независим начин на живот, подпомогнати от професионалисти.

„Преходни жилища“ са форми на социални услуги, в които хората водят независим начин на живот, подпомогнати от професионалисти, с цел подготовка за извеждането им от специализирана институция.

„Наблюдавани жилища“ са форми на социални услуги за оказване на подкрепа и консултиране на лица, навършили 18 години, които напускат специализирана институция, преходно жилище или защитено жилище и им предстои да водят независим начин на живот, както и с цел превенция на настаняването им в специализирана институция.

Дейностите са насочени към: оказване на подкрепа, консултиране на младежи, на които предстои да напуснат или които са напуснали специализирана институция, както и на младежи в общността по пътя към техния самостоятелен живот; социални услуги в общността, гарантиращи обучение на потребителите в насока придобиване на умения за самостоятелен начин на живот; задоволяване на ежедневните и здравни потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти.

Дейност 1.2.6.1. Продължаване дейността на Защитено жилище „Васил Априлов”, ж.к. „Дружба 1”, кв. „Канала” № 80

Дейност 1.2.6.2. Продължаване дейността на Преходните жилища:

- Преходно жилище „Делфини”, ж.к. „Хаджи Димитър”, ул. „Баба Вида” № 1
- Преходно жилище „Неофит Рилски”, кв. „Горна баня”, ул. „Христо Стефчов” № 2, ет. 2
- Преходно жилище „Захари Стоянов”, кв. „Горна баня”, ул. „Христо Стефчов” № 2, ет. 3

Дейност 1.2.6.3. Продължаване дейността на Наблюдаваните жилища

- Наблюдавано жилище за младежи напускащи домовете за деца, лишени от родителски грижи, р-н „Нови Искър”, кв. „Курило”, ул. „Копривщица” № 2
- Наблюдавано жилище за лица, напускащи социални институции „Шарената къща”, с. Лозен. Социалната услуга се управлява от сдружение „Български червен кръст”

Дейност 1.2.6.4. Разкриване на нови социални услуги от резидентен тип

- Наблюдавано жилище с капацитет 8 места през 2019 г. в ж.к. „Хаджи Димитър”
- Преходно жилище с капацитет 8 места през 2019 г. в с. Лозен
- Две преходни жилища за деца от 15 до 18 години и едно наблюдавано жилище за младежи от 18 до 21 години, съгласно приетия План за действие по Визията за деинституционализацията.

4.1.3 Социално включване и подкрепа за деца с увреждания

Специфична цел 1.3. Социално включване и възможности за развитие на децата с увреждания чрез услуги за подкрепа на децата и техните семейства.

Мерките в Стратегията са насочени към разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за подкрепа на социалното включване на децата с увреждания. Подкрепата към родителите с цел превенция на изоставянето на деца с увреждания и настаняването им извън семейна среда изисква комплекс от дейности за навременна диагностика и ранна интервенция в случаите на раждане на дете с увреждане. Интервенцията е насочена към предоставяне на информация на семейството за медицинските аспекти на състоянието на детето, подготовка и подкрепа за необходимите грижи, дейности по ранно детско развитие. Услугите се предоставят от ЦСРИ, Дневни центрове, медицински професионалисти и лечебни заведения, кабинети по семейно планиране, общински администрации, други услуги в общността, обществени организации.

Мярка 1.3.1. Осигуряване на достъп до здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация за децата с увреждания и подкрепа за техните семейства.

Тази мярка ще бъде осъществена чрез продължаване на функционирането на съществуващите услуги и развиване на нови за улесняване на достъпа до здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация. Системата/мрежата на услуги ще спомогне за изграждане на условия за адекватни здравни грижи, рехабилитация и интеграция на децата с увреждания; ще осигури подкрепа на техните родители и близки чрез индивидуални и групови консултации (социални, здравни, правни, психологически) и обучение на родителите, семействата и близките за подобряване на уменията им за грижа за децата с увреждания в семейна среда. Мобилни екипи към услугите ще осигурят обхващането на децата с увреждания в крайните квартали, където няма възможности за разкриване на стационарна рехабилитационна грижа. Мобилните екипи с включени специалисти (логопед, психолог, рехабилитатор, социален работник, медицинско лице, специален педагог и др.), които ще предоставят на място някои рехабилитационни услуги за децата и хората с увреждания, консултиране и обучение на семействата и близките на децата и младежите с увреждания.

Мярка 1.3.2. Мрежа от Центрове за социална рехабилитация и интеграция - подкрепа за децата с увреждания, отглеждани в семейството

„Център за социална рехабилитация и интеграция“ е комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване

Дейност 1.3.2.1. Продължаване дейностите на съществуващите Центровете за социална рехабилитация и интеграция на територията на област София, обслужващи и деца с увреждания:

- Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с проблеми от аутистичния спектър, бул. „Ал.Стамболийски“ № 168 А партер;
- Център за социална рехабилитация и интеграция, р-н Слатина, ул. „Слатинска“ № 26-28;
- Център за социална рехабилитация и интеграция, бул. „Цар Борис III“ № 128;
- Център за социална рехабилитация и интеграция, р-н Илинден, ж.к.„Захарна фабрика“, бл. 48. Услугата се управлява от Сдружение „Деца и юноши“;
- Център за социална рехабилитация и интеграция, р-н Триадица, ж.к. „Гоце Делчев“, ул. „Киро Тулешков“ № 16. Услугата се управлява от Сдружение „Каритас - София“.
- Център за социална рехабилитация и интеграция, ж.к. „Красно село“, бул. „Цар Борис III“ № 28. Услугата се управлява от Столична община
- Център за социална рехабилитация и интеграция на деца с аутизъм с капацитет 30 места в кв. „Горубляне“, ул. „Витоша“ № 2. Услугата се управлява от Фондация „Аутизъм днес“.

Дейност 1.3.2.2. Осигуряване на устойчивост на предоставяните действащи услуги от НПО чрез разкриването им като делегирана от държавата дейност и разкриване на нови

- Център за социална рехабилитация и интеграция на деца с онкологични заболявания в сградата на МБАЛ „Царица Йоанна – ИСУЛ“ с капацитет 40 места като делегирана от държавата дейност през 2017 г.
- Център за социална рехабилитация и интеграция с капацитет 40 места в р-н „Лозенец“, ул. "Кричим" № 47.

- Център за социална рехабилитация и интеграция на деца с аутизъм с капацитет 20 места в кв. „Бояна”, ул. „Беловодски път” № 62А.
- Център за социална рехабилитация и интеграция с капацитет 30 места на територията на столицата

Мярка 1.3.3. Осигуряване на достъп до гъвкава и адекватна дневна и почасова грижа за децата с увреждания

Дневната и почасова грижа изисква да се спазват принципите на гъвкавост на услугите и съответствие с конкретните индивидуални потребности на децата и семействата, както за социализацията на децата с увреждания, така и за осигуряването на възможност за техните родители да работят. Дневната грижа за деца с увреждания може да бъде почасова, полудневна и целодневна. Тя има за цел да подготви децата, които до момента са живяли изолирано, за включване в масови детски заведения и да предостави временна подкрепа на родителите и семействата.

Дейност 1.3.3.1. Продължаване дейността на Дневните центрове, обслужващи деца с увреждания

„Дневен център“ е комплекс от социални услуги, които създават условия за цялостно обслужване на потребителите през деня или седмично, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните, здравните, образователните и рехабилитационните потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти.

- Дневен център за деца с увреждания, ул. “Сава Филаретов” № 23;
- Дневен център за деца с увреждания „Слънчоглед”, бул. „Цар Борис III” № 128. Услугата се управлява от Фондация „Международна социална служба –България”;
- Дневен център за деца с увреждания „Свети Врач”, ул. „Гюешево” и ул. „Хайдут Велко“, бивше ОДЗ 27;
- Дневен център на лица с ментални увреждания „Св. Марина”, ул. „Гюешево” и ул. „Хайдут Велко“. Услугата се управлява от Сдружение „Информация и консултации”;
- Дневен център за деца и/или възрастни с увреждания „Княз Борис I”, ж.к.„Хаджи Димитър” ул. „Баба Вида” № 1;
- Дневен център за деца с увреждания „Дъга”, ж.к. Лозенец, ул. „Персенк” № 22. Услугата се управлява от Сдружение „Аутизъм днес”.

Дейност 1.3.3.2 Разкриване на нови Дневни центрове

- Дневен център за деца с увреждания с услуги по ранна детска интервенция с капацитет 30 места. Предвижда се услугата да стартира през 2017 г. след закриване на ДМСГД „Света София“ и ще се реализира от Фондация „За Нашите Деца“ чрез проект.
- Дневен център за деца с увреждания в кв. „Драгалевци” с капацитет 25 места през 2017г.
- Дневен център за деца с увреждания в ж.к. „Надежда” с капацитет 25 места през 2017 г.
- Дневен център за деца с увреждания в ж.к. „Слатина”, ул. „Ал. Момчев” № 2 с капацитет 25 места през 2018 г.
- Дневен център за деца с увреждания на ул. „Порой” № 16 с капацитет 30 места през 2018 г.
- Дневен център за деца с епилепсия на бул. „Сливница” 212 Б с капацитет 40 места през 2017 г.

- Два дневни центъра за деца с увреждания и два дневни центъра за деца с тежки множествени увреждания, съгласно приетия План за действие по визията за деинституционализация

Мярка 1.3.4. Подкрепа в домашна среда за отглеждане на деца с увреждания в семейството

Дейностите по тази мярка са валидни и за Направление 2 Социално включване за хората с увреждания и Направление 3 Достоен живот за старите хора

Дейност 1.3.4.1. Предоставяне на социалните услуги „Личен асистент” по Национална програма „Асистенти на хора с увреждания” на: деца до 18 години с трайно намалена работоспособност или вид и степен на увреждане, с определена чужда помощ лица с 90 и над 90 на сто трайно намалена работоспособност или вид и степен на увреждане, с определена чужда помощ; лица или деца, изведени от специализирана институция за лица с увреждания. Основна цел на Национална програма „Асистенти на хора с увреждания” е предоставяне на грижа в семейна среда на хора с трайни увреждания или тежко болни самотни хора чрез осигуряване на заетост на безработни лица като лични и социални асистенти.

Дейност 1.3.4.2. Предоставяне на социалните услуги „Социален асистент” и „Личен асистент” по ОПРЧР – процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001–2.002 „Независим живот”, реализирани от районните администрации на СО;

Финансиране по процедурата “Независим живот” са получили 22 от районните администрации на Столична община, за което са подписали индивидуално договори. Проектите на районите са насочени към подобряване качеството на живот чрез достъп до интегрирани услуги за социално включване на лица с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване, като същевременно дават шанс на техните близки да се върнат на пазара на труда. На ползвателите ще се предоставя възможност за достъп до различни асистентски услуги, а в преобладаващата част от проектите - и до специализиран транспорт, който ще се предоставя на принципа „от врата до врата”.

Дейност 1.3.4.3. Предоставяне на асистент по Наредба за предоставяне на социалните услуги „Асистенти за независим живот”.

Асистенти за независим и активен живот (за възрастни) и Асистенти за независимо детство (за деца) се предоставят вече осма година в столичния ни град. Първоначалният бюджет е 3 млн. лева, а сега надхвърля 6 млн. лв. С реалното предоставяне на услугата Столична община до момента е единствената община в България, която изцяло финансира подобна социална услуга с общински средства. Благодарение на тези услуги сред потребителите има около 400 деца с увреждания, които посещават детски градини и училища, близо 100 студенти и около 400 работещи на трудови/граждански договори или ръководещи собствени фирми и организации.

Дейност 1.3.4.4. Предоставяне на социални услуги за осигуряване на специализиран транспорт за лица с увреждания.

Специализираният транспорт за трудноподвижни лица и деца с увреждания, се извършва от дирекция „Транспорт” при Столична община и Общинско предприятие „Лозана” ЕАД.

4.1.4 Услуги за деца и младежи, жертви на насилие

Специфична цел 1.4. Превенция на насилието над деца и осигуряване на адекватна професионална подкрепа на деца, жертви на насилие.

Мярка 1.4.1. Първична превенция и вторична превенция. Програми и информационни кампании за превенция на насилието

Превенция чрез повишаване на чувствителността и информираността на обществото, семействата и самите деца за техните права, превенция и закрила от насилие – кампании, информиране, превенция в училища, обучения на професионалисти и пр.

Дейност 1.4.1.1. Провеждане на кампании, информационни брошури, материали и други – ЦОП, НПО, училища, създаване на политики за сигурност във всяко училище.

Образователни програми и кампании във всички детски градини и училища, както и в рамките на ЦОП, насочени към превенция на агресивно поведение сред деца, развиване на познание за насилието и неговите симптоми и умения за защита от насилие: провеждане на лекции и дискусии в часа на класа; организиране на хепънинги, междуучилищни прояви и инициативи на общинско и областно ниво. Програмите и кампаниите ще бъдат осъществявани от детските градини, училищата (учители, педагогически съветници), ЦОП, центровете за работа с деца на улицата и МКБППМН. Програмите ще използват материали, разработени от ДАЗД, НПО и други организации.

Дейност 1.4.1.2. Детайлно изследване и последващ мониторинг на характеристиките на явлениято „деца – жертви на насилие“ за територията на Област София – видове насилие, извършител, място и др.

Дейност 1.4.1.3. Обучения на професионалисти от детски градини, училища, медицински служби за разпознаване на белезите на насилие и своевременна реакция

Дейност 1.4.1.4. Обучение на екипите, работещи с деца за превенция на насилието и резилианс подход в услугите от резидентен тип.

Дейност 1.4.1.5. Създаване и прилагане на цялостен подход в борба с насилието и тормоза в училище „Ключ към училище без страх“ чрез превенционни програми във паралелки от 1-ви до 10-ти клас в продължение на 5 последователни учебни години. Създаване на училищна среда, в която се възпитават ценности на здравословно общуване, ненасилствено разрешаване на конфликти и приемане на различията, за да бъдат предотвратени насилието, тормоза и униженията сред учениците. Проектна дейност на Фондация „Асоциация Анимус“.

Мярка 1.4.2. Подкрепа за деца, жертви на различни видове насилие и трафик.

Приложение на Координационния механизъм за деца, жертви на насилие или в риск от насилие и при кризисна интервенция

Дейност 1.4.2.1. Продължаване дейностите по предоставяне на услуга за спешен прием на деца и жени жертви на насилие в:

- Кризисен център за деца, пострадали от насилие в ж.к. „Надежда“, ул. „Свободна“ № 30. Услугата се управлява от сдружение „Деца и юноши“;
- Кризисен център „Св. Петка“ с адрес: ул. „Екзарх Йосиф“ № 85. Услугата се управлява от фондация „Асоциация Анимус“.

Дейност 1.4.2.2. Подбор и обучение на специализирани професионални приемни семейства за деца, преживели насилие.

Дейност 1.4.2.3. Обучения за професионалисти за идентифициране, насочване и интервенция в случай на насилие над дете като: обучение за прилагане на Координационния механизъм за работа с деца пострадали от насилие, обучение на дознатели за превенция на ретравмиране на деца, жертви на насилие и др.

Дейност 1.4.2.4. Изпълнение на програми, свързани с:

- Социална услуга „Изслушване на деца, жертви или свидетели на сексуално насилие“ в специализирана стая („синя стая“) в СДВР – мобилен екип на ИСДП в ЦОП и КСУДС.
- Настаняване за деца, жертва на трафик в кризисен център.

- Подготовка на деца за участие в съдебни процедури, социална работа с деца - жертви или свидетели, обучение на професионалисти по интервюиране на деца, подслон, психологическа подкрепа. – ЦОП
- Работа по вторична превенция с извършители на насилието (в ЦОП). Консултиране, насочване, медиация, семейна групово конференция. Рехабилитация на деца, жертви – Център за психично здраве.
- Провеждане на кампании сред различни обществени групи
- Мониторинг на случаите на участие на деца в правни процедури

Дейност 1.4.2.5. Разкриване на Кризисен център за деца в ж.к „Красна поляна” с капацитет 15 места през 2019 г.

Мярка 1.4.3. Иновативни услуги за деца и младежи, жертви на насилие

Дейност 1.4.3.1. Продължаване и утвърждаване дейността на иновативната услуга за деца жертви на насилие Детски център за застъпничество и подкрепа “Зона ЗаКрила“ в София - специализирана програма към ЦОП. Детският център с адрес: гр. София, ул. „Екзарх Йосиф” № 85 е иновативна услуга за деца жертви на насилие и престъпления, обединяваща добри юридически, медицински, психологически и социални практики и поставя детето във фокуса на всички техни усилия. Реализира се в партньорство между Столична община, Асоциация Фондация Анимус (доставчик на услугите) и УНИЦЕФ.

Детският център за застъпничество и подкрепа „Зона ЗаКрила“ въвежда специализиран подход и услуги за деца, жертви на насилие, обединяващи добри юридически, медицински, психологически и социални практики с приятелски към детето процедури и среда. „Зона ЗаКрила“ осигурява непрекъсната подкрепа и застъпничество за деца, жертви на насилие и техните семейства по време на целия процес на работа по случай от момента на получаване на сигнала за насилие и започване на разследването до приключване на процеса по възстановяване на детето жертва и неговото семейство. Всяка кризисна интервенция и застъпническа подкрепа, медицински услуги, консултиране, информиране и подготовка за участие в процеса на досъдебното и правораздавателно производство, се координира от „Зона ЗаКрила“.

Възстановителните програми на Зона ЗаКрила включват:

- Програма за работа с деца, преживели или свидетели на насилие и техните семейства
- Програма за психологическа помощ за родители, чиито деца са пострадали от насилие
- Програма за психологическа помощ на немалтретиращи родители
- Програма за деца, жертви на училищен тормоз и средата
- Програма за превенция на насилие
- Програма за деца, жертви на сексуална експлоатация и трафик
- Програма за работа с извършители на насилие
- Програма за подготовка и провеждане на разпит – в т.ч. са деца, подготвен и за изслушване в Съда или в досъдебно производство

Някои от клиентите на Зона ЗаКрила са обхванати в повече от една терапевтични програми. Към Зона ЗаКрила София има сформирани мултидисциплинарен екип, в който участват както експертите от центъра, така и прокурор, съдия и съдебни лекари. В рамките на услугата се осигурява медицинска консултация и експертиза, чрез договорено партньорство с правоспособни съдебни лекари и други специалисти, специализирани програми за психологическо консултиране, социално придружаване и застъпничество, осигурява се

юридическо консултиране и представителство. Предоставя и специализирана програма, насочена към децата, които са в контакт с правосъдието и полицията, разработена да отговори на техните нужди от подготовка, подкрепа и щадяща среда за разпит. Екипът е на разположение денонощно за реакция по случаи на насилие над деца, услугата е мобилна.

4.1.5 Достъп до качествено образование

Специфична цел 1.5 Гарантиране на равен достъп до образование и превенция на отпадане от училище.

В предвидените мерки и дейности за постигане на тази специфична цел е разписана необходимата подкрепа и принос на социалните услуги за подобряване на достъпа на децата в риск до качествено образование. Тези мерки ще се осъществяват съвместно и в тясно взаимодействие между различните държавни институции, ведомства и организации, които работят в социалната и образователната сфера.

Важно е предварително да се уточни, че тук не става въпрос за подмяна на функциите, а за допълване на ролите и приноса на различните участници в процеса на подобряване на образователното ниво на децата. Предоставянето на качествени образователни услуги естествено се очаква от образователната система – училища, детски градини, направлявани и подкрепяни от структурите на МОН. Социалните услуги (като ЦОП, ЦРДУ, центрове за ранно детско развитие и др. иновативни услуги) не могат да компенсират образователните дефицити в знанията на отпадналите деца, но те могат да поемат ангажимента да върнат детето в училищната среда като подкрепят детето и семейството и работят за развиване на родителския капацитет и социалните умения на децата и семействата. От своя страна, за да успеят да задържат в училище децата в риск от отпадане и децата, реинтегрирани в училище, социалните услуги ще разчитат на училището да осигури интегрираща училищна среда за децата и да работи за включването на родителите в образователно- възпитателния процес.

Мярка 1.5.1. Услуги за гарантиране на равен достъп на децата в риск до качествено образование и превенция на отпадане от училище

Дейност 1.5.1.1. Развитие на образователно-социални услуги за връщане в училище на отпадналите от училище деца, които се изпълняват от ЦОП, НПО, училища, училищни настоятелства, обществени съвети /такива ще има съгласно новия ЗПУО/, читалища в тясно сътрудничество с ОЗД и районните администрации, включващи:

- Посещения на място и срещи за издирване на отпадналите деца;
- Срещи, консултации, инициативи за мотивиране на децата и техните родители;
- Организиране на консултации, занимални и помощ от учителите за наваксване на учебния материал от децата и младежите.

Дейност 1.5.1.2. Развитие на смесени образователно-социални услуги в ЦОП за превенция на отпадането и задържане на децата в училище. Изграждане на партньорство и взаимодействие между социалните услуги и организациите, ангажирани с образованието (училищата, НПО, и др.) за образователна интеграция и реинтеграция на децата.

Дейност 1.5.1.3. Хоризонтални мерки за подобряване на привлекателността на училището, които обхващат всички деца и млади хора в училище и осигуряват:

- Програми и инициативи за повишаване на интереса към учене, включване на децата и младежите в живота на училището, в т.ч. и при вземане на решения, отнасящи се до децата;
- Извънкласни и извънучилищни дейности за мотивация на децата и техните родители - включване на децата в извънучилищни занимания в рамките на учебната година

(ателиета по интереси, школи по изкуства, спортни състезания); осмисляне на свободното време на децата и младежите;

Обучения на учителите и препоръки за промяна на практиката на преподаване на учителите и включване на интерактивни методи.

Мярка 1.5.2 Продължаване на взаимодействие между заинтересованите страни в социалната и образователната сфера, насочена към превенция на отпадането и максимално обхващане на децата в училище. Подкрепа за редовното посещаване на училище на учениците от социално слаби семейства.

Интегрирането на децата в риск в образователната система и осигуряването на достъп до качествено образование продължава да е ключов компонент от превенцията на negliжирането на децата, инструмент за развитието на техните възможности в максимална степен и за формирането на условия за самостоятелен живот в бъдеще.

Дейностите са насочени към подобряване на възможностите за интеграция на учениците от компактни ромски общности в общообразователните училища, което включва осигуряване на транспорт, квалификация и подкрепа на училищния персонал, работа с родители от неромски произход и с учениците лидери в учебните класове.

Дейност 1.5.2.1. Създаване на система за наблюдение на училищната посещаемост и за мониторинг на отпадане от училище (необхванати от училище, системно отсъстващи деца).

Системата ще анализира събраната информация за броя на необхванати от училище и системно отсъстващи деца. РУО на МОН заедно със СО, ДСП ще прави предложения за мерки за подкрепа и обхващане на децата в риск от отпадане от училище и техните семейства. Система за наблюдение на училищната посещаемост и за мониторинг на отпадане от училище ще включва и дейностите на НПО, работещи с тази рискова група.

Системата ще включва и координационен механизъм за общите действия на заинтересованите страни при установяване на проблеми, трудности с децата в училище.

Дейност 1.5.2.3. Активно привличане на родителите и тяхното пряко участие в училищния живот. Създаването на мотивирани училищни настоятелства и обществени съвети ще повиши възможностите за опазване на реда, дисциплината и взаимоотношенията на училищния персонал и общността.

Дейност 1.5.2.4. Разширяване на допълнителните занятия на изоставащите ученици:

- Разширяване на възможностите за участие на учениците от 1 до 7 клас в целодневна организация на обучение;
- Разкриване на възможности за летни занятия за учениците, които изоставят в покриването на държавните образователни изисквания за съответния клас.

Дейност 1.5.2.5. Разкриване на услуги за повишаване на социалните умения на младежи на възраст 12-17 г. за продължаване на образованието, професионално ориентиране, планиране на семеен живот, намаляване на рискови поведения и трудова реализация.

Мярка 1.5.3. Обхващане в детски градини на децата от етнически групи

Мярката цели да осигури условия за придобиване на социални умения и интеграция между децата от различен етнически произход от ранна възраст.

Дейност 1.5.3.1. Осигуряване на условия за обхващане в детски градини. Дейността цели да осигури условия за обхващане на децата в детски градини като осигури достатъчно материална база. Същевременно изграждането на нови детски градини не трябва да води до сегрегация на децата в обособените ромски квартали.

Дейност 1.5.3.2. Мотивиране на семейства за обхващане на децата им в детска градина. Осъществяване на дейности за интеграция между децата и семействата от различен етнически произход. Мотивацията на семействата за посещаване на децата в детски градини ще се осъществява от ЦОП и граждански организации. Недопускането на сегрегация по етнически признак ще се осъществява от Столична община и районните администрации чрез изпълнението на политика, насочена към толерантност в детските градини.

Мярка 1.5.4. Превенция на отпадането от училище на деца, живеещи в етнически обособени общности на територията на град София.

Дейност 1.5.4.1. Пълно обхващане на подлежащите за задължително предучилищно образование деца. Дейността цели да осигури равен шанс и подготовка за училищно образование като се осигурят условия за овладяване на български език от децата, за които той не е майчин, за развитие на социални умения и за интеграция между децата от различен етнически произход.

Дейност 1.5.4.2. Интегриране на учениците от обособените ромски квартали в масови училища, като ще се обърне внимание върху изпълнението на мерки и дейности, водещи до ограничаването на вторичната сегрегация на приемните училища. Необходимо е увеличаване на усилията за пълно обхващане на децата от всички квартали с преобладаващо ромско население.

Дейност 1.5.4.3. Провеждане на допълнителни занимания за наваксване на образователните пропуски. Дейността е насочена към организиране на различни форми (летни училища, индивидуални консултации, извънкласни форми и др.) за компенсиране на образователните пропуски и за изравняване на нивото на учениците. Отговорни за изпълнението са училищата.

Дейност 1.5.4.4. Координационният механизъм към системата за наблюдение на училищната посещаемост и за мониторинг на отпадане от училище ще се прилага за изграждане на мрежа от общи мерки и дейности, изпълнявани от училища, Столична община, ДСП, районни администрации, мрежата от ЦОП и НПО за превенция на отпадането от училище. Мерките и дейностите ще включват:

- Повишаване на ефективността на превенцията на отпадането от училище като се изгради липсващата към момента връзка между училището, доставчиците на социални услуги и НПО, които работят с деца;
- Установяване на точния брой на учениците, подлежащи на задължително образование в районите с преобладаващо ромско население.

Дейност 1.5.4.5. Организиране на извънкласни дейности за интеграция и кампании за интеграция между децата от различен етнически произход. Провеждане в училищата на извънкласни дейности според интересите на децата, насочени към развитие на индивидуалния им потенциал и към сближаване и създаване на условия за общуване между учениците от различен етнически произход. Извънкласните дейности целят и повишаване на мотивацията за посещение в училище и по този начин превенция на отпадането.

Мярка 1.5.5 Услуги в подкрепа на ранното детско развитие от 3 до 4 г. и за пълно обхващане на децата от 5-6 години в предучилищно образование

Обхващане на деца в предучилищни форми на образование и създаване на необходимите условия за предоставяне на качествено предучилищно образование в детските градини, училищата и подготвителни групи в подходяща форма в различни центрове в общността.

Дейност 1.5.5.1. Ежегодно събиране на информация за броя на децата от 3-6 г. необхванати от форми на предучилищно образование, включително чрез работа на терен в ромските квартали.

Дирекция „Социални дейности” при СО ще изисква и предлага информацията, предоставена и от РУО и дирекция „Образование” към СО.

Дейност 1.5.5.2. Насърчаване на записването и интегрирането на деца от семейства в неравностойно социално положение в яслите и детските градини. Съдействие за кандидатстване ще се оказва от ОЗД, НПО, ЦОП и други центрове в общността. Общините ще продължат да субсидират таксата за детска градина за уязвимите семейства.

Дейност 1.5.5.3. Полудневни занятия за деца на възраст от 3 до 4 години, необхванати в детски градини.

Организиране на полудневни занятия за ранното детско развитие и предучилищно образование за деца от 3 до 4 г., необхванати от детските градини или за децата от 5 години - предучилищно образование в училище. Тази услуга ще се предоставя според държавните образователни стандарти за съответната възраст, базирана е в общността и се предлага от квалифициран начален педагог и социални сътрудници от общността. Задължително се извършва оценка на развитието в съответствие с държавните изисквания за съответната възраст в началото и в края на учебната година в предучилищна възраст. Планират се дейности, подходящи за децата с идентифицирано изоставане или проблеми в развитието. Тази услуга включва и формиране на родителски умения за подкрепа на образователния процес на децата в предучилищна възраст. В момента услугата се предлага в Здравно-социалния център кв. „Факултета” чрез проектно финансиране. Поради високата ефективност и икономическа целесъобразност разкриване на подобни центрове за такива услуги се предвижда в останалите квартали с големи компактни ромски общности – кв. „Филиповци” и кв. „Христо Ботев”. Тези услуги ще бъдат организирани като инициативи на НПО или в рамките на национални програми на МТСП и МОН.

Дейност 1.5.5.4. Разкриване на алтернативни форми на предучилищно образование, предоставящи образователни услуги според държавните образователни стандарти за съответната възраст, включително наемане на сътрудници от общността.

Тези услуги ще бъдат организирани като инициативи на НПО или в рамките на национални програми на МТСП и МОН.

Мярка 1.5.6 Развиване на услуги и инициативи за превенция на отпадането от училище

Дейностите по тази мярка се организират и изпълняват предимно от училищата, НПО, училищни настоятелства и др. с частична подкрепа от социалните услуги. Насочени са към всички деца в училище със специално внимание към високо рискови общности, като ромската общност и обхващат деца и техните родители, ученици и младежи, основната част от които не са обект на закрила или социално подпомагане. Такива дейности могат да бъдат:

Дейност 1.5.6.1. Кампании, инициативи и програми за повишаване на привлекателността на училищната среда.

Дейност 1.5.6.2. Подкрепа от страна на социалните услуги (ЦОП) и НПО към работата на училището и неговите партньори за включване на родителите.

Дейност 1.5.6.3. Организиране на извънкласни и извънучилищни занимания за повишаване на мотивацията за образование.

Дейност 1.5.6.4. Разкриване на групи за целодневна организация на обучение в училище за компенсирани образователни пропуски и подобряване на знанията на учениците.

Мярка 1.5.7 Реинтегриране и задържане в училище на деца в риск от отпадане или отпаднали от образователната система

Дейност 1.5.7.1. Дейности - на мрежата от ЦОП, ДСП и др. за връщане и приобщаване в училище на деца в риск – които вече са обхванати от системата за закрила и са включени като случаи към социалните услуги

Дейност 1.5.7.2. Анализ на случаите на деца и юноши, отпадащи и отпаднали от училище на територията на столицата и разпространяване на резултатите сред ангажираните институции. През последните години се наблюдава увеличаване на въздействието на фактора «заминаване в чужбина».

Дейност 1.5.7.3. Разработване на програма за намаляване на риска от отпадане от училище (въз основа на направения анализ);

Дейност 1.5.7.4. Проучване на възможностите и потребностите от увеличаване на щатове на психолозите, педагогическите съветници, учителите за СИП и компютърна грамотност. Проучването ще предложи препоръки за бъдещи действия в тази насока.

Мярка 1.5.8 Подобряване на образованието за деца със СОП

Дейностите са насочени към повишаване качеството на образованието за по-успешна адаптация, интеграция и социализация в училище на голям брой деца и ученици със СОП и предотвратяване на емоционални и поведенчески разстройства в същите;

Дейност 1.5.8.1. Да се разработи програма за социална подкрепа на интегрираното обучение на деца/ученици със СОП на база изпълнение на Националния план за интеграция;

Дейност 1.5.8.2. Мерки на Столична община в посока на използване на нови технологии и въвеждане на добри педагогически практики при обучението на деца / ученици със СОП;

Дейност 1.5.8.3. Създаване на система, осигуряваща ранното откриване на деца с проблеми (деца в риск и деца под наблюдение) и своевременната помощ и подкрепа за тях.

- Ранна подкрепа на децата в риск и бързо преодоляване на проблемите, което би осигурило успешното им овладяване на училищните умения.
- Осигуряване на подкрепа от социални работници на училищните екипи при проследяване на динамиката на развитие на всяко дете със СОП, и при работа с родителите на децата;
- Провеждане на скрининг, който е приет в страните от Европейския съюз и е изведен на ниво държавна политика, и е препоръчан от Европейската агенция, третираща проблемите на деца и ученици със специални образователни потребности (European Agency for Development in Special Needs Education).

Дейност 1.5.8.4. Продължаване на дейностите на ресурсния център и ресурсните учители на децата със СОП. Ресурсният център ще продължи да подпомага приобщаващото образование и обучение на деца и ученици със СОП на територията на град София.

Таблица 1: Планирани социални услуги и мерки в област София – град, Столична община – Направление 1: Превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
Направление 1: Превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства												
1	Дом за медико-социални грижи за деца „Св. Св. Иван Рилски”	Деца от 0 до 3 години	София-град							Специализирана институция за отглеждане на деца от 0-3 години, които са изоставени или в риск от изоставяне Предвижда се разработване на план за преобразуване и закриване	гр. София кв. „Лозенец”, ул. „Мала планина” № 36	Налична
2	Дом за медико-социални грижи за деца „Св. София”	Деца от 0 до 3 години	София-град							Специализирана институция за отглеждане на деца от 0-3 години, които са изоставени или в риск от изоставяне Предвижда се разработване на план за преобразуване и закриване	гр. София, ул. „Гюешево” № 21	Налична
3	Звено „Майка и бебе“	Майка и дете (0-3 год.), когато детето е в риск от настаняване в специализирана институция	София-град	10	10	10	10	10	10	Услуги/дейности: консултиране; дневна грижа; постоянна грижа; ориентирание; информирание и обучение; групова работа; работа на терен; помощ в домакинството; образование/ обучение; психосоциална подкрепа (посредничество за подобряване на взаимоотношенията и връзките в семейството, с бащата на бебето, родителите на майката, разширеното семейство, подкрепяща среда и др.); насърчаване на връзката майка-дете; подпомагане в придобиване и укрепване на умения за независимост; обучение в родителски умения и обгрижване на бебето; подготовка на родителите да се грижат за детето си; социално-	гр. София, район Сердика, ул. Лада № 2, КСУДС	Налична, ДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата	
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020				
											правни услуги – консултиране и насочване.		
4	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания	Деца без увреждания	София-град	6	6	6	6	6	6	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа	гр. София, район Витоша, кв. Княжево, ул. Княжевска № 2,	Налична, ДД	
5	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания	Деца/младежи без увреждания	София-град	14	14	14	14	14	14	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа	гр. София, район Връбница кв. Модерно предградие, ул. М. Македонски № 11	Налична, ДД	
6	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания	Деца без увреждания	София-град	6	6	6	6	6	6	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа	гр. София, район Възраждане ул. Охридско езеро № 2,	Налична, ДД	
7	Център за настаняване от семеен тип за	Деца/младежи без увреждания	София-град	12	12	12	12	12	12	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на	гр. София, район Илинден,	Налична, ДД	

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
	деца/младежи без увреждания									живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа	ул. Пиротска № 175, ет. 4	
8	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	Деца/младежи с увреждания	София-град	14	14	14	14	14	14	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.	гр. София, Район Красна поляна, ж.к. Красна поляна, ул. Тумба 7а	Налична, ДД
9	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	Деца/младежи с увреждания	София-град	14	14	14	14	14	14	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.	гр. София, Район Красна поляна, ж.к. Красна поляна, ул. Тумба 7б	Налична, ДД
	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи	Деца без увреждания	София-град	10	10	10	10	10	10	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за	гр. София, район Красно село бул. Цар	Налична, ДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
	без увреждания									децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа	Борис III № 128	
10	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания	Деца/младежи без увреждания	София-град	14	14	14	14	14	14	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа	гр. София, район Люлин, ж.к. Люлин, ул. Крим № 26-28	Налична, ДД
11	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания	Деца/младежи без увреждания	София-град	14	14	14	14	14	14	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа	гр. София, район Люлин, ж.к. Люлин, ул. Крим № 30-30а	Налична, ДД
12	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	Деца с интелектуални увреждания	София-град	6	6	6	6	6	6	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за	гр. София, район Люлин, ж.к. Люлин, бл. 015, вх. Б, ап. 19	Налична, ДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.		
13	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания	Деца/младежи без увреждания	София-град	14	14	14	14	14	14	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа	гр. София, район Надежда, ж.к. Надежда 1, ул. Жорж Дантон № 54	Налична, ДДД
14	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	Деца/младежи с увреждания	София-град	14	14	14	14	14	14	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.	гр. София, район Надежда, ж.к. Надежда 4, ул. Братя Шкорпил № 8	Налична, ДДД
15	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	Деца/младежи с увреждания	София-град	14	14	14	14	14	14	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.	гр.София, район Овча купел, ж.к. Овча купел, ул. Земяне № 9	Налична, ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
16	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	Деца/младежи с увреждания	София-град	14	14	14	14	14	14	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.	гр.София, район Овча купел, ж.к. Овча купел, ул. Земяне № 9А	Налична, ДДД
17	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания	Деца/младежи без увреждания	София-град	15	15	15	15	15	15	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа.	гр. София, район Овча купел, ул. Лиляче № 7	Налична, ДДД
18	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания	Деца/младежи без увреждания	София-град	15	15	15	15	15	15	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа.	гр. София, район Овча купел, ул. Боряна, № 32	Налична, ДДД
19	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи	Деца/младежи с увреждания	София-град	14	14	14	14	14	14	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за	гр. София, район Подуяне, ул. Царева	Налична, ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
	с увреждания									децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.	ливада № 3	
20	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	Деца/младежи с увреждания	София-град	14	14	14	14	14	14	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.	гр. София, район Подуяне, ул. Царева ливада № 5	Налична, ДДД
21	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	Деца/младежи с увреждания	София-град	8	8	8	8	8	8	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.	гр. София, район Слатина, кв. Редута, ул. Погледец № 21	Налична, ДДД
22	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	Деца/младежи с увреждания	София-град	14	14	14	14	14	14	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и	гр. София, район Сердика, ул. Хоризонт № 19	Налична, ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.		
23	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	Деца/младежи с увреждания	София-град	14	14	14	14	14	14	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.	гр. София, район Сердика, ул. Хоризонт № 23	Налична, ДД
24	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания, с потребност от постоянни медицински грижи	Деца/младежи с увреждания и с потребност от постоянни медицински грижи	София-град	0	8	8	8	8	8	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.	гр. София, район Сердика, ул. Порой № 16	Налична, ДД
25	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания	Деца без увреждания	София-град	6	6	6	6	6	6	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни	гр. София, район Трианица кв. Кръстова вада, ул. Никола Крушкин-	Налична, ДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа.	Чолака № 7	
26	Преходно жилище	Деца и младежи	София-град	8	8	8	8	8	8	Осигуряване на пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща преходна среда в която настанените лица водят независим начин на живот, подпомогнати от специалисти. с възможност за подкрепа и изява.	гр.София, район Овча купел, кв. Горна баня, ул. Христо Стефчов № 2, ет. 2	Налична, ДДД
27	Преходно жилище	Деца и младежи	София-град	8	8	8	8	8	8	Осигуряване на пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща преходна среда в която настанените лица водят независим начин на живот, подпомогнати от специалисти. с възможност за подкрепа и изява.	гр.София, район Овча купел, кв. Горна баня, ул. Христо Стефчов № 2, ет. 3	Налична, ДДД
28	Преходно жилище	Деца и младежи	София-град	8	8	8	8	8	8	Осигуряване на пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща преходна среда в която настанените лица водят независим начин на живот, подпомогнати от специалисти. с възможност за подкрепа и изява.	гр. София, район Подуяне, ул. Баба Вида № 1	Налична, ДДД
29	Наблюдавано жилище	Младежи, напускащи социални институции	София-град	8	8	8/0	0	0	0	Социална услуга в общността за оказване на подкрепа, консултиране и придружаване на младежи, на които предстои да напуснат или които са напуснали специализирана институция, както и на младежи в общността по пътя към техния самостоятелен живот.	гр. Нови Искър, район Нови Искър, кв. Курило, ул. Копривщица № 2	Налична, ДДД
30	Наблюдавано жилище	Младежи, напускащи социални институции	София-град	10	10	10	10	10	10	социална услуга в общността за оказване на подкрепа, консултиране и придружаване на младежи, на които предстои да напуснат или които са напуснали специализирана	с. Лозен, район Панчарево, ул. Полувраг	Налична, ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										институция, както и на младежи в общността по пътя към техния самостоятелен живот.	№ 3	
31	Дневен център за деца с увреждания	Деца с увреждания	София-град	20	20	20	20	20	20	Консултиране, дневна, грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	гр. София, район Възраждане, ул. Гюешево - Хайдут Велко	Налична, ДДД
32	Дневен център за деца и/или възрастни с увреждания	Деца и/или възрастни с увреждания	София-град	35	35	35	35	35	35	Консултиране, дневна, грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	гр. София, район Красно село, бул. Цар Борис III № 128	Налична, ДДД
33	Дневен център за деца с увреждания	Деца с увреждания	София-град	20	20	20	20	20	20	Консултиране, дневна, грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	гр. София, район Надежда, ул. Сава Филаретов № 23	Налична, ДДД
34	Дневен център за деца с увреждания	Деца с увреждания	София-град	0	20	20	20	20	20	Консултиране, дневна, грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	гр. София, район Лозенец, ул. Персенк № 22, бл. 34	Налична, ДДД
35	Дневен център за деца с увреждания и/или възрастни с увреждания	Деца и/или възрастни с увреждания	София-град	0	30	30	30	30	30	Консултиране, дневна, грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	гр. София, район подуяне, ж.к. Хаджи димитър“, ул. „Баба вида“ № 1.	Налична, ДДД
35	Център за социална рехабилитация и интеграция	Деца с увреждания	София-град	60	60	60	60	60	60	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	гр. София, район Възраждане бул. Ал.	Налична, ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата	
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020				
	за деца											Стамболийски 168, вх. А	
36	Център за социална рехабилитация и интеграция за деца	Деца с увреждания	София-град	50	50	50	50	50	50	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	гр. София, район Илинден, Захарна фабрика бл. 48А	Налична, ДД	
37	Център за социална рехабилитация и интеграция	Деца с увреждания	София-град	150	150	150	150	150	150	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	гр. София, район Слатина, ул. Слатинска, № 26-28	Налична, ДД	
38	Център за социална рехабилитация и интеграция	Деца с увреждания	София-град	0	25	25	25	25	25	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	гр. София, район Триадица, ж.к. Гоце делчев, ул. Киро Тулешков № 16.	Налична, ДД	
39	Център за социална рехабилитация и интеграция	Деца с увреждания	София-град	0	30	30	30	30	30	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	гр. София, район Красно село, бул. Цар Борис III № 128	Налична, ДД	
40	Център за социална рехабилитация и интеграция на деца с аутизъм	Деца с увреждания	София-град	0	30	30	30	30	30	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	кв. Горубляне, ул. Витоша № 2	Налична, ДД	

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
41	Център за обществена подкрепа	Деца и семейства, които се нуждаят от социална, психологическа и педагогическа подкрепа, консултиране, кандидати за приемни семейства и кандидат-осиновители, приемна грижа	София-град	50	50	50	50	50	50	Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	гр. София, район Надежда, ул. Сава Филаретов № 23	Налична, ДДД
42	Център за обществена подкрепа	Деца и семейства, които се нуждаят от социална, психологическа и педагогическа подкрепа, консултиране, кандидати за приемни семейства и кандидат-осиновители, приемна грижа	София-град	60	60	60	60	60	60	Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	гр. София, район Овча купел кв. Горна баня, ул. Христо Стефчов № 2	Налична, ДДД
43	Център за обществена подкрепа	Деца и семейства, които се нуждаят от социална, психологическа и педагогическа подкрепа, консултиране, кандидати за приемни семейства и кандидат-осиновители, приемна грижа	София-град	120	120	120	120	120	120	Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	гр. София, район Сердика, ул. Лада № 2, КСУДС	Налична, ДДД
44	Център за обществена подкрепа	Деца и семейства, които се нуждаят от социална, психологическа и педагогическа подкрепа, консултиране, кандидати за приемни семейства и кандидат-осиновители, приемна грижа	София-град	105	105	105	105	105	105	Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	гр. София, район Възраждане ул. Гюешево № 21	Налична, ДДД
45	Център за обществена подкрепа	Деца и семейства, които се нуждаят от социална, психологическа и педагогическа подкрепа, консултиране, кандидати за приемни семейства и	София-град	90	90	90	90	90	90	Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	гр. София, район Илинден, ул. Пиротска 175	Налична, ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
		кандидат-осиновители, приемна грижа										
46	Център за работа с деца на улицата	Деца и младежи	София-град	30	30	30	30	30	30	Осигуряване закрила на децата от улицата. Задоволяване на базисни потребности на децата – подслон, храна, облекло, лекарска помощ както и извеждането на децата от уличната среда, чрез мобилна работа на терен и предоставяне на дневна грижа в сградата на Центъра. Осигуряване на условия за равен достъп на всяко дете до цялостната мрежа от здравни, социални и образователни услуги и придобиване на социални умения. Реинтеграция в семейството Услуги/дейности: дневна грижа – къпане, обезпаразитяване, преобличане с чисти дрехи, храна; консултиране относно правата на децата; инфор-миране и обучение на място; групова социална работа; работа на терен.	гр. София, район Красна поляна, ул. Георги Папанчев № 14	Налична, ДДД
47	Център за работа с деца на улицата	Деца и младежи	София-град	8	8	8	8	8	8	Осигуряване закрила на децата от улицата. Задоволяване на базисни потребности на децата – подслон, храна, облекло, лекарска помощ както и извеждането на децата от уличната среда, чрез мобилна работа на терен и предоставяне на дневна грижа в сградата на Центъра. Осигуряване на условия за равен достъп на всяко дете до цялостната мрежа от здравни, социални и образователни услуги и придобиване на социални умения. Реинтеграция в семейството Услуги/дейности: дневна грижа –	гр. София, район Надежда, ул. Свободна № 30	Налична, ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										къпане, обезпаразитяване, преобличане с чисти дрехи, храна; консултиране относно правата на децата; инфор-миране и обучение на място; групова социална работа; работа на терен.		
48	Кризисен център	Деца и жени, жертви на насилие	София-град	8	8	8	8	8	8	Максималният престой в КЦ е 6 месеца, след преодоляване на кризата, ОЗД при ДСП предприема мярка за закрила в зависимост от конкретния случай и потребностите на детето /връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство, настаняване в друга институция, настаняване в защитено жилище, настаняване в център от семеен тип/. Услуги/дейности: Задоволяване на основните потребности на всяко дете, настанено в Кризисния център; Пълноценни здравни; Индивидуална подкрепа в образователния процес на всяко дете в училищна възраст; Индивидуална и групова психологическа работа с всяко дете; Организиране на свободното време на децата, с цел интегрирането им в детската общност, създаване на условия за изява на индивидуалните им способности; Работа със семействата – родители, близки и роднини и други значими за детето хора.	гр. София, район Оборище, ул. Екзарх Йосиф	Налична, ДДД
49	Кризисен център за деца	Деца, преживели насилие, от 3 до 18 години	София-град	22	22	22	22	22	22	Максималният престой в КЦ е 6 месеца, след преодоляване на кризата, ОЗД при ДСП предприема мярка за закрила в зависимост от конкретния случай и потребностите	гр. София, район Надежда, ул. Свободна	Налична, ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										на детето /връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство, настаняване в друга институция, настаняване в защитено жилище, настаняване в център от семеен тип/. Услуги/дейности: Задоволяване на основните потребности на всяко дете, настанено в Кризисния център; Пълноценни здравни; Индивидуална подкрепа в образователния процес на всяко дете в училищна възраст; Индивидуална и групова психологическа работа с всяко дете; Организиране на свободното време а децата, с цел интегрирането им в детската общност, създаване на условия за изява на индивидуалните им способности; Работа със семействата – родители, близки и роднини и други значими за детето хора.	№ 30	
50	Център за обществена подкрепа	Деца и семейства, които се нуждаят от социална, психологическа и педагогическа подкрепа, консултиране, кандидати за приемни семейства и кандидат-осиновители, приемна грижа	София-град	60	60	60	60	60	60	Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	р-н Красно село, в сградата на Общински културен институт „Красно село”	Планира се за разкриване като ДДД
51	Център за обществена подкрепа	Деца и семейства, които се нуждаят от социална, психологическа и педагогическа подкрепа, консултиране, кандидати за приемни семейства и кандидат-осиновители, приемна грижа	София-град	0	0	0	50	50	50	Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	ж.к. „Люлин”, бл. 464	Предстои разкриване като ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
52	Център за обществена подкрепа	Деца и семейства, които се нуждаят от социална, психологическа и педагогическа подкрепа, консултиране, кандидати за приемни семейства и кандидат-осиновители, приемна грижа	София-град	0	0	0	0/30	30	30	Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	гр. София	Предстои разкриване като ДДД
53	Център за обществена подкрепа	устойчивост на действащите Общностни центъра за деца и семейства	София-град	0	0	0				Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	„Овча купел“	Предстои разкриване като ДДД
54	Център за обществена подкрепа	устойчивост на действащите Общностни центъра за деца и семейства	София-град	0	0	0				Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	„Слатина“	Предстои разкриване като ДДД
55	Център за обществена подкрепа	устойчивост на действащите Общностни центъра за деца и семейства	София-град	0	0	0				Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	„Илинден“	Предстои разкриване като ДДД
56	Център за работа с деца на улицата	Деца и младежи	София-град	30	30	30	30	30	30	Осигуряване закрила на децата от улицата. Задоволяване на базисни потребности на децата – подслон, храна, облекло, лекарска помощ както и извеждането на децата от уличната среда, чрез мобилна работа на терен и предоставяне на дневна грижа в сградата на Центъра.	кв. „Орландовци“	Планира се за разкриване като ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										Осигуряване на условия за равен достъп на всяко дете до цялостната мрежа от здравни, социални и образователни услуги и придобиване на социални умения. Реинтеграция в семейството Услуги/дейности: дневна грижа – къпане, обезпаразитяване, преобличане с чисти дрехи, храна; консултиране относно правата на децата; инфор-миране и обучение на място; групова социална работа; работа на терен.		
57	Център за работа с деца на улицата	Деца и младежи	София-град	0	0	0/30	30	30	30	Осигуряване закрила на децата от улицата. Задоволяване на базисни потребности на децата – подслон, храна, облекло, лекарска помощ както и извеждането на децата от уличната среда, чрез мобилна работа на терен и предоставяне на дневна грижа в сградата на Центъра. Осигуряване на условия за равен достъп на всяко дете до цялостната мрежа от здравни, социални и образователни услуги и придобиване на социални умения. Реинтеграция в семейството Услуги/дейности: дневна грижа – къпане, обезпаразитяване, преобличане с чисти дрехи, храна; консултиране относно правата на децата; инфор-миране и обучение на място; групова социална работа; работа на терен.	кв. „Хаджи Димитър”	Планира се за разкриване като ДДД
58	Център за работа с деца на улицата	Деца и младежи	София-град	0	0	0/20	20	20	20	Осигуряване закрила на децата от улицата. Задоволяване на базисни потребности на децата – подслон, храна, облекло, лекарска помощ	кв. Филиповци	Планира се за разкриване като ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										<p>както и извеждането на децата от уличната среда, чрез мобилна работа на терен и предоставяне на дневна грижа в сградата на Центъра. Осигуряване на условия за равен достъп на всяко дете до цялостната мрежа от здравни, социални и образователни услуги и придобиване на социални умения.</p> <p>Реинтеграция в семейството</p> <p>Услуги/дейности: дневна грижа – къпане, обезпаразитяване, преобличане с чисти дрехи, храна; консултиране относно правата на децата; инфор-миране и обучение на място; групов социална работа; работа на терен.</p>		
59	Център за работа с деца на улицата	Деца и младежи	София-град	0	0	0	0/30	30	30	<p>Осигуряване закрила на децата от улицата. Задоволяване на базисни потребности на децата – подслон, храна, облекло, лекарска помощ както и извеждането на децата от уличната среда, чрез мобилна работа на терен и предоставяне на дневна грижа в сградата на Центъра. Осигуряване на условия за равен достъп на всяко дете до цялостната мрежа от здравни, социални и образователни услуги и придобиване на социални умения.</p> <p>Реинтеграция в семейството</p> <p>Услуги/дейности: дневна грижа – къпане, обезпаразитяване, преобличане с чисти дрехи, храна; консултиране относно правата на децата; инфор-миране и обучение на място; групов социална работа; работа на терен.</p>	район Връбница	Предстои разкриване като ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
60	Център за работа с деца на улицата	Деца и младежи	София-град	0	0	0	0	0/8	8	Осигуряване закрила на децата от улицата. Задоволяване на базисни потребности на децата – подслон, храна, облекло, лекарска помощ както и извеждането на децата от уличната среда, чрез мобилна работа на терен и предоставяне на дневна грижа в сградата на Центъра. Осигуряване на условия за равен достъп на всяко дете до цялостната мрежа от здравни, социални и образователни услуги и придобиване на социални умения. Реинтеграция в семейството Услуги/дейности: дневна грижа – къпане, обезпаразитяване, преобличане с чисти дрехи, храна; консултиране относно правата на децата; инфор-миране и обучение на място; групова социална работа; работа на терен.	район Красна поляна	Предстои разкриване като ДДД
61	Звено „Майка и бебе”	Майка и дете (0-3 год.), когато детето е в риск от настаняване в специализирана институция	София-град	0	0	0	0	0/5	5	Услуги/дейности: консултиране; дневна грижа; постоянна грижа; ориентиране; информиране и обучение; групова работа; работа на терен; помощ в домакинството; образование/ обучение; психосоциална подкрепа (посредничество за подобряване на взаимоотношенията и връзките в семейството, с бащата на бебето, родителите на майката, разширеното семейство, подкрепяща среда и др.); насърчаване на връзката майка-дете; подпомагане в придобиване и укрепване на умения за независимост; обучение в родителски умения и обгрижване на бебето;	София-град	Предстои разкриване като ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										подготовка на родителите да се грижат за детето си; социално-правни услуги – консултиране и насочване.		
62	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания	Деца без увреждания	София-град	0	0	0/12	12	12	12	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа.	кв. Драгалевци	Предстои разкриване като ДДД
63	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания	Деца без увреждания	София-град	0	0	0	0	10	10	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа.	София-град	Предстои разкриване като ДДД
64	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	Деца с увреждания	София-град	0	0	0	0	10	10	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.	София-град	Предстои разкриване като ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
65	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	Деца с увреждания	София-град	0	0	0	0	10	10	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.	София-град	Предстои разкриване като ДДД
66	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	Деца с увреждания	София-град	0	0	0	0	10	10	Услуги/дейности: грижа във възможно най-близка до семейната среда, осигуряваща качество на живот и на всички необходими за децата: детска градина; училище; подходящи занимания и консултации; подготовка и получаване на самостоятелни умения, знания и навици за съответното ниво, както и индивидуална грижа и подкрепа, рехабилитация и др.	София-град	Предстои разкриване като ДДД
67	Наблюдавано жилище	Младежи, напускащи социални институции	София-град	0	0	0	0	8	8	Социална услуга в общността за оказване на подкрепа, консултиране и придружаване на младежи, на които предстои да напуснат или които са напуснали специализирана институция, както и на младежи в общността по пътя към техния самостоятелен живот.	ж.к. „Хаджи Димитър”	Предстои разкриване
68	Преходно жилище	Деца и младежи	София-град	0	0	0	0	8	8	Осигуряване на пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща преходна среда в която настанените лица водят независим	с. Лозен	Предстои разкриване като ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										начин на живот, подпомогнати от специалисти. с възможност за подкрепа и изява.		
69	Преходно жилище	деца от 15 до 18 години съгласно приетия План за действие по Визията за деинституционализацията	София-град							Осигуряване на пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща преходна среда в която настанените лица водят независим начин на живот, подпомогнати от специалисти. с възможност за подкрепа и изява.	София-град	Предстои разкриване като ДДД
70	Преходно жилище	деца от 15 до 18 години съгласно приетия План за действие по Визията за деинституционализацията	София-град							Осигуряване на пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща преходна среда в която настанените лица водят независим начин на живот, подпомогнати от специалисти. с възможност за подкрепа и изява.	София-град	Предстои разкриване като ДДД
71	Наблюдавано жилище	младежи от 18 до 21 години съгласно приетия План за действие по Визията за деинституционализацията	София-град							Социална услуга в общността за оказване на подкрепа, консултиране и придружаване на младежи, на които предстои да напуснат или които са напуснали специализирана институция, както и на младежи в общността по пътя към техния	София-град	Предстои разкриване като ДДД
72	Център за социална рехабилитация и интеграция на деца с онкологични заболявания	Деца и младежи	София-град	40	40	40	40	40	40	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	в сградата на МБАЛ „Царица Йоанна – ИСУЛ	Планира се да разкриване като ДДД
73	Център за социална рехабилитация и интеграция	Деца и младежи	София-град	40	40	40	40	40	40	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	р-н Лозенец ул. "Кричим" № 47	Планира се за разкриване като ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
74	Център за социална рехабилитация и интеграция на деца с аутизъм	Деца и младежи	София-град	20	20	20	20	20	20	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информирание и обучение, специализирани медицински грижи	кв.Бояна,ул. Беловодски път № 62А	Налична, управлява се от Сдружение „Тацитус”. Планира се за разкриване като ДДД
	Център за социална рехабилитация и интеграция	Деца и младежи	София-град	0	0	0	30	30	30	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информирание и обучение, специализирани медицински грижи	София-град	Предстои разкриване като ДДД
75	Дневен център за деца и/или младежи с увреждания	Деца и/или младежи с увреждания	София-град	0	0	30	30	30	30	Услуги по ранна детска интервенция	В сградата на ДМСГД „Света София“	Ще се управлява от Фондация „За Нашите Деца“ по проект.
76	Дневен център за деца и/или младежи с увреждания	Деца и/или младежи с увреждания	София-град	0	0	0/25	25	25	25	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информирание и обучение, специализирани медицински грижи	кв. Драгалевци	Предстои разкриване като ДДД
77	Дневен център за деца и/или младежи с увреждания	Деца и/или младежи с увреждания	София-град	0	0	0/25	25	25	25	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информирание и обучение, специализирани медицински грижи	ж.к. „Надежда”	Предстои разкриване като ДДД
78	Дневен център за деца и/или младежи с увреждания	Деца и/или младежи с увреждания	София-град	0	0	0	25	25	25	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информирание и обучение, специализирани медицински грижи	ж.к. „Слатина”, ул. Александър Момчев №2	Предстои разкриване като ДДД
79	Дневен център за деца и/или младежи с увреждания	Деца и/или младежи с увреждания	София-град				30	30	30	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информирание и обучение, специализирани медицински грижи	ул. Порой № 16	Планира се за разкриване като ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
80	Дневен център за деца и/или младежи с епилепсия	Деца и/или младежи с увреждания	София-град	0	0	40	40	40	40	Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информирани и обучение, специализирани медицински грижи	бул. „Сливница” 212 Б	Планира се за разкриване като ДДД
81	Дневен център за деца и/или младежи с тежки множествени увреждания	Деца и/или младежи с тежки и множествени увреждания съгласно приетия План за действие по визията за деинституционализация	София-град							Дневна грижа, рехабилитация, информирани и обучение, специализирани медицински грижи	София-град	Предстои разкриване като ДДД
82	Дневен център за деца и/или младежи с тежки множествени увреждания	Деца и/или младежи с тежки и множествени увреждания съгласно приетия План за действие по визията за деинституционализация	София-град							Дневна грижа, рехабилитация, информирани и обучение, специализирани медицински грижи	София-град	Предстои разкриване като ДДД
83	Кризисен център	Деца и жени, жертви на насилие	София-град	0	0	0	0	15	15	Максималният престой в КЦ е 6 месеца, след преодоляване на кризата, ОЗД при ДСП предприема мярка за закрила в зависимост от конкретния случай и потребностите на детето /връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство, настаняване в друга институция, настаняване в защитено жилище, настаняване в център от семеен тип/. Услуги/дейности: Задоволяване на основните потребности на всяко дете, настанено в Кризисния център; Пълноценни здравни; Индивидуална подкрепа в образователния процес на	ж.к „Красна поляна”	Предстои разкриване като ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										всяко дете в училищна възраст; Индивидуална и групова психологическа работа с всяко дете; Организиране на свободното време на децата, с цел интегрирането им в детската общност, създаване на условия за изява на индивидуалните им способности; Работа със семействата – родители, близки и роднини и други значими за детето хора.		

4.2 Мерки и дейности по Направление 2: Социално включване за хората с увреждания

Обща цел 2 (на направление 2): Подобряване на социалната закрила и преодоляване на социалната изолация на хората с увреждания, създаване на гаранции и стимули за равнопоставеност, ефективно упражняване на правото им на независим живот и разширяване на възможностите за социално включване.

Приоритети в направление 2:

- Социално включване на хората с увреждания
- Деинституционализация, съгласно националната стратегия за дългосрочна грижа
- Услуги за хора с психични разстройства

Специфични цели:

- Специфична цел 2.1. Усъвършенстване и развитие на услугите за социално включване и реинтеграция на хората с увреждания на територията на областта.
- Специфична цел 2.2. Осигуряване на пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в домашна среда и в общността.
- Специфична цел 2.3. Подобряване на резидентната грижа за хора с увреждания.
- Специфична цел 2.4. Развиване на услуги за лица с психични разстройства.
- Специфична цел 2.5. Осигуряване на превенция и ранна диагностика на застрашените от деменция и подобряване на качеството на живот на вече засегнатите.
- Специфична цел 2.6. Развиване на възможностите за социално включване на хората с увреждания

4.2.1 Социално включване за хората с увреждания в София

Специфична цел 2.1. Усъвършенстване и развитие на услугите за социално включване и реинтеграция на хората с увреждания на територията на областта.

Мярка 2.1.1. Предоставяне на информация за услугите за хора с увреждания в Столична община

Целта на информационните дейности е да се предостави достатъчна и актуална информация за наличните социални услуги, както и обратна връзка за нуждите на хората с увреждания.

Дейност 2.1.1.1. Популяризиране на социалните услуги на територията на област София град и информиране на заинтересованите страни за същността, обхвата и достъпа до различните социални услуги.

Дейност 2.1.1.2. Утвърждаване на добрата практика за провеждане на екипни срещи с организации на хората с увреждания и представители на подкрепящите хората с увреждания професии за доизграждане на мрежата за взаимодействие между заинтересованите страни.

Дейност 2.1.1.3. Изграждане на Информационен център и филиали към него (Бюра за социални услуги) за консултиране и насочване на нуждаещите се към съществуващите социални услуги и/или към доставчици на социални услуги, както и оказване на подкрепа според индивидуалните потребности на лицата.

Дейност 2.1.1.4. Разработване на Карта на предоставяните социални услуги на територията на област София град (същност на услугата, капацитет, контакти), достъпна в интернет.

Дейност 2.1.1.5. Анализ на възможностите и необходимите ресурси за изграждане на обща база данни с информация за хората с увреждания, включително с данни за техните индивидуални потребности в област София.

Мярка 2.1.2. Осигуряване на рехабилитация и подкрепа от ЦСРИ за хората с увреждания, живеещи в семейна среда

Центърът за социална рехабилитация и интеграция е комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване.

Дейност 2.1.2.1. Продължаване дейността на функциониращите към настоящия момент социални услуги за хора с увреждания, предоставяни в общността, ДДД – Център за социална интеграция и рехабилитация:

- Център за социална рехабилитация и интеграция на лица с проблеми от аутистичния спектър, бул. „Ал. Стамболийски” № 168, район „Възраждане”;
- Център за социална рехабилитация и интеграция, ул. „Слатинска” № 26-28, район „Слатина”.
- Център за социална рехабилитация и интеграция на зрително затруднени лица, бул. „Европа” № 138. Услугата се управлява от Фондация „Очи на четири лапи”
- Център за социална рехабилитация и интеграция на хора със зрителни увреждания, ул. „Цар Симеон” № 110
- Център за социална рехабилитация и интеграция, ул. „Г. С. Раковски” № 112. Услугата се управлява от Сдружение „Център за психологически изследвания”
- Център за социална рехабилитация и интеграция, ж.к. „Гоце Делчев”, ул. „Киро Тулешков” № 16. Услугата се управлява от Сдружение „Каритас - София”

Дейност 2.1.2.2. Разкриване на нови социални услуги в общността за хора с увреждания

- Разкриване на ЦСРИ за хора с психични разстройства в ж.к. „Лозенец“ с капацитет 55 места през 2017 г.
- Разкриване на ЦСРИ в район „Възраждане”, ул. „Овчо поле” с капацитет 80 места през 2018 г.
- Разкриване на ЦСРИ в район „Оборище” с капацитет 50 места през 2018 г.
- Разкриване на ЦСРИ с капацитет 30 места през 2018 г.
- Разкриване на ЦСРИ в район „Овча купел”, бул. „Н. Петков” № 141 с капацитет 65 места през 2019 г.
- Разкриване на ЦСРИ с капацитет 30 места през 2018 г.

Мярка 2.1.3. Предоставяне на почасови и дневни услуги за хора с увреждания

Дневен център е комплекс от социални услуги, които създават условия за цялостно обслужване на потребителите през деня или седмично, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните, здравните, образователните и рехабилитационните потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти. В случаите, когато предоставянето на услугите е седмично, обслужването на потребителите е от понеделник до петък.

Дейност 2.1.3.1. Продължаване дейността на функциониращите към настоящия момент Дневни центрове за лица с увреждания, предоставяни в общността, ДДД:

- Дневен център за хора с психични разстройства, ул. „Екзарх Йосиф” № 56
- Дневен център за възрастни хора с ментални увреждания „Света Марина”, ул. „Гюешево”, район „Възраждане”. Услугата се управлява от Сдружение „Информация и консултации”
- Дневен център за възрастни хора с увреждания „Седмична грижа”, ул. „Гюешево”, район „Възраждане”. Услугата се управлява от Сдружение „Информация и консултации”
- Дневен център за хора с психични разстройства, район „Слатина”, ул. „Роглец” № 17. Услугата се управлява от Фондация „Глобална инициатива в психиатрията”
- Дневен център за хора с интелектуални затруднения, ж.к. „Гоце Делчев”, ул. „Рикардо Вакарини” № 8, вх. А. Услугата се управлява от Фондация „Светът на Мария”

Дейност 2.1.3.2. Разкриване на нови социални услуги в общността – Дневни центрове за възрастни хора с увреждания

- Разкриване на Дневен център за възрастни хора с увреждания на ул. „Овчо поле” с капацитет 50 места през 2018 г.
- Разкриване на Дневен център за възрастни хора с увреждания в БСУ „Младост” с капацитет 20 места през 2019 г.

Мярка 2.1.4. Мерки и програми за социално включване на хората с увреждания

В тази мярка се планира развитието на социални предприятия на територията на областта.

Социално предприятие има за основна цел постигането на измеримо, положително социално въздействие, а не генерирането на печалба за своите собственици, членове и акционери, и което предоставя услуги или стоки, които генерират социална възвръщаемост и/или използва метод за производство на стоки или услуги, който въплъщава неговата социална цел и се управлява по предприемачески, отчетен и прозрачен начин, по-специално чрез включване в управлението на работници, клиенти и заинтересовани страни, засегнати от стопанската му дейност.

Социалният ефект се изразява в осигуряване на заетост, предоставяне на услуги или друга форма на подкрепа за преодоляване на социалната изолация и/или подобряване на жизненото равнище на тези групи.

Дейност 2.1.4.1. Създаване на условия за прилагане на модела на включваща заетост за хора с увреждания.

Подходът на включваща заетост надгражда и разширява този на подкрепената заетост, като поставя фокус върху възможностите за интегриране на хората с увреждане на реалния пазар на труда, със смислена и гъвкава подкрепа необходима, насочена към справяне с конкретни работни задачи на конкретно работно място. Включваща заетост обхваща осигуряването на заетост за хората с увреждания на реалния пазар на труда, при който хората с увреждания се наемат при еднакви условия и отговарят на еднакви стандарти заедно с хората без увреждания.

Подходът на включваща заетост най-общо представлява система от разнообразни педагогически, психологически и социални дейности, с цел: изграждане на включваща работна среда – достъпна, гъвкава, с ефективна комуникация

Чрез прилагане на този подход ще се създадат възможности за заетост за различни хора, с различен потенциал и възможности, включително с увреждания.

Подходът ще подпомогне включването и поддържането на трудова заетост в реална интегрирана работна среда на хора с различни умения, увреждания и потенциал, както и въвеждането на хора с увреждания (и други групи в риск) в работната среда и задачи, чрез съпътстващо обучение, работа в екип и подкрепа.

Дейност 2.1.4.2. Комплексни услуги за заетост за хората с увреждания.

Обхващане с хоризонтални мерки и цели инициативи за социално включване на безработни лица с увреждания, насочени към достъп до професионална квалификация, заетост и доходи.

- Включване в програми и мерки на ДБТ;
- Изпълнение на проекти за професионална квалификация и заетост за хора с увреждания, финансирани по действащите национални програми за заетост и оперативни програми за развитие на човешките ресурси.
- Развитие на подходящи програми за обучение и професионална квалификация на хора с увреждания.
- Поддържане на партньорски отношения с образователните и обучителни институции за подобряване качеството на обучение и за осигуряване на бази за провеждане на практика. Насърчаване на обучението през целия живот.

Дейност 2.1.4.3. Работа със семейства и близки на хора с увреждания за превенция на социално изключване и създаване на условия за интегриране на максимален брой лица. Осигуряване условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда, чрез:

- Мрежа от ЦСРИ, които предоставят на семействата и близките, които полагат грижи за хора с увреждания специализирана подкрепа, информиране и консултиране (здравно, психологическо, социално, юридическо).
- Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства;
- Целеви общински политики и мерки за социално включване на хората с увреждания.

Мярка 2.1.5. Поддържане и доизграждане на модерна инфраструктура с достъпна среда

Дейност 2.1.5.1. Осигуряване на физическа достъпност на местата, където се предлагат социални или свързани с тях услуги за лица с мобилни затруднения.

Дейност 2.1.5.2. Прецизиране на възможностите за ефективното използване на наличната материална база за разкриване на нови и разширяване на съществуващите социални услуги.

Дейност 2.1.5.3. Създаване на бързи и удобни транспортни връзки за потребителите при ползването на различните услуги.

Продължаване на услугите, предоставяни от ОП „Лозана” и дирекция „Транспорт” при СО за превоз на трудноподвижни лица с увреждания. Оптимизиране и увеличаване броя на специализирания транспорт за хора с увреждания за ползване на различни социални услуги.

4.2.2 Услуги в домашна среда за хора с увреждания

Специфична цел 2.2. Осигуряване на пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в домашна среда и в общността

Изпълнението на тази цел включва изследване на възможностите за изграждане на интегрирани модели на превантивни социални услуги с ранна степен на интервенция, имащи за цел да предотвратят социалната изолация на хората с увреждания.

За развитието на дългосрочната грижа е важно разкриването на иновативни междусекторни услуги, включващи интеграцията на социални и здравни услуги. Това означава и изграждане на адекватна мрежа от услуги в общността и домашна среда (разкриване на нови социални услуги в общността и в домашна среда, включително и предоставяне на почасови услуги в подкрепа на социалното включване), подобряване на достъпа до превантивни социални и здравни услуги за възрастни с ранна степен на интервенция и осигуряване на комплексна подкрепа на семействата, полагащи грижи за зависими членове.

Дейностите и мерките по тази цел са общи и за Направление 3 – Достоен живот за старите хора

Мярка 2.2.1. Услуги в дома, предоставяни по различни програми

Тези услуги осигуряват качествена грижа в семейна среда (домашни грижи, помощ в домакинството, обслужване, помощ за излизане и придвижване и др. услуги) за тежко болни хора и лица с увреждания. Идентифицираните потребности на рисковите групи изискват увеличение на наетите лични и социални асистенти за хора с увреждания.

Дейност 2.2.1.1. Продължаване дейността и разширяване на обхвата на социалните услуги, които предлагат домашни грижи и асистентски услуги за хора с увреждания:

- Продължаване предоставянето на услугата „Личен асистент“ по Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“;
- Продължаване предоставянето на социалната услуга „Личен асистент“ по Проект „Независим живот“, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“;
- Продължаване и оптимизиране на Наредбата на Столична община за предоставяне на социалните услуги „Асистенти за независим живот“.

Мярка 2.2.2. Подкрепа в домашна среда за хората с увреждания

Дейност 2.2.2.1. Предоставяне на социалните услуги „Личен асистент“ по Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“;

Дейност 2.2.2.2. Предоставяне на социалните услуги „Социален асистент“ и „Личен асистент“ по ОПРЧР – процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001–2.002 „Независим живот“, реализирани от районните администрации на СО;

Финансиране по процедурата “Независим живот“ са получили 22 от районните администрации на Столична община, за което са подписали индивидуално договори. Проектите на районите са насочени към подобряване качеството на живот чрез достъп до интегрирани услуги за социално включване на лица с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване, като същевременно дават шанс на техните близки да се върнат на пазара на труда. На ползвателите ще се предоставя възможност за достъп до различни асистентски услуги, а в преобладаващата част от проектите - и до специализиран транспорт, който ще се предоставя на принципа „от врата до врата“.

Дейност 2.2.2.3. Предоставяне на асистент по Наредба за предоставяне на социалната услуга „Асистент за независим живот“.

Дейност 2.2.2.4. Предоставяне на социални услуги за осигуряване на специализиран транспорт за лица с увреждания.

Мярка 2.2.3. Услуги и програми на Столична община за хора с увреждания

Дейностите по тази мярка са валидни и за Направление 3 Достоен живот за старите хора

Дейност 2.2.3.1. Продължаване дейността на Клубовете на инвалида и пенсионера към СО – делегирани на районните администрации

Дейност 2.2.3.2. Съвместни дейности с неправителствените организации за въвеждане на нови съвременни модели на социално обслужване, организиране на различни публични инициативи, провеждане на тържества и културни мероприятия.

Дейност 2.2.3.3. Продължаване на дейността и разширяване на обхвата на социалните услуги, предоставяни от Общинско предприятие „Социален патронаж”.

Социалните услуги предоставяни от ОП „Социален патронаж”, целят да подобрят качеството на живот на гражданите на Столична община, като към настоящия момент създадената организация по предоставяне и разнообразие на социални услуги удовлетворява потребностите на нуждаещите се лица.

Услугите предлагани от предприятието се предоставят по начин, който зачита правото на достойнство и лично пространство на потребителите и се съобразява с начина им на живот. При предоставянето им се поощрява самостоятелността на потребителя, като го насърчава да участва във вземането на решения по всички въпроси, отнасящи се до начина му на живот. Услугите подпомагат поддържането и развиването на силните страни и позитивните характеристики в ценностната система на потребителя. В зависимост от нуждите на потребителите на социални услуги се полагат здравни грижи от медицински сестри, изразяващи се в хигиенни грижи за леглото на обслужвания, грижи против декубитус, поставяне на инжекции, смяна на превръзки. Психолози извършват психо-социална интервенция. Рехабилитаторите осъществяват дейности по медицинска рехабилитация на лицата потребители на социалните услуги предоставяни от предприятието. Като долекарската помощ и рехабилитацията на нуждаещите се лица от медицинските сестри и рехабилитаторите, се осъществява по предписание от личния лекар на съответното лице или лекар специалист.

Потребителите на социални услуги се посещават от високо квалифицирани социални работници. Дейността на социалните работници е насочена към подобряване качеството на социалната работа с обслужваните лица и предоставянето на нови социални услуги. Социалната работа се осъществява по предварително изготвени индивидуални планове, на база оценка на потребностите, възможностите и личните предпочитания на обслужваните лица. Социалната работа се реализира в домовете на обслужваните лица чрез посещения на социалните работници. Постига се предварителна договореност с обслужваните възрастни хора кога да бъдат посетени от социалния работник. В зависимост от желанието им и нуждите им се извършват дейности за подпомагане в ежедневието, за подобряване на самочувствието. Социалните работници съдействат за посещение при личния лекар, за провеждане на консултации със специалисти по здравни проблеми, юридически консултации и др. Социалният работник оказва съдействие за решаването на административни въпроси – попълване на документи, осъществяване на контакти с отделни институции, получаване на помощни средства чрез дирекциите за социално подпомагане, подготовка на документи и съдействие за настаняване в специализирани институции, когато са изчерпани всички възможности за предоставяне на грижи в домашна обстановка.

Битовото обслужване включва почистване на жилищните помещения, обитавани от потребителите на социални услуги и помощ за поддържане на личната им хигиена, закупуване на хранителни продукти, дребни стоки от първа необходимост, заплащане на електрическа и топлинна енергия, телефон и др. подобни със средства на потребителя.

Идентифицираните потребности на рисковите групи изисква разширяване на териториалния обхват на услугата „Социален патронаж“ за обхващане на най-отдалечените населени места, териториално попадащи в област София.

Дейност 2.2.3.4. Подкрепа на уязвимите групи на територията на Столична община чрез осъществяване на различни кампании и инициативи, насочени към най-уязвимите граждани на столицата и разширяване на сътрудничеството на общината с неправителствения сектор

- Изхранване на бездомни хора по проект на Фондация „Мисия без граници” със съдействието на Столична община: раздаде 200 порции дневно на ул. Алжир” и пред гара „Подуяне” в гр. София;
- Трапезария за бездомни граждани за раздаване на топла супа в съботните дни в градинката на пл. „Славейков” – фондация „Будно сърце” – за около 60 лица;
- От 01 декември 2016 г. за петнадесета поредна година стартира проект „Социална кухня”, който се реализира по договор между фондация „БНП Париба България” и Столична община чрез Общинско предприятие „Социален патронаж”. Продължителността на проекта всяка година е в рамките на 4 месеца от декември до 31 март на следващата година, ежедневно, в делничните дни в 12 обществени трапезарии се раздават над 1000 порции топла супа.

Изпълнение на проект: „Осигуряване на топъл обяд в Столична община- 2016” с Райони: „Връбница; „Възраждане”; „Подуяне”; „Слатина”; „Младост” и „Искър”, по операция тип3: „Осигуряване на топъл обяд” по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05FMOP001-03.02 “Осигуряване на топъл обяд - 2016”, по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане към Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица. Целта на проекта е насочена към подобряване благосъстоянието на най- нуждаещата се група граждани на Столицата и оказване на цялостно съдействие за превенция на социално изключване. От 30 май 2016 г. до 30.09.2016 г., Районните администрации осигуряват топла храна на следния брой потребители: Район „Връбница” – 61 лица; Район „Възраждане” – 80 лица; Район „Подуяне” – 73 лица; Район „Искър” – 38 лица; Район „Слатина” – 70 лица и Район „Младост” – 32 лица. Общ брой 354 лица.

През м. септември 2016 г. е подписано допълнително споразумение между Столична община и Агенцията за социално подпомагане за увеличаване на броя на потребителите и срока за всички Райони. Краен срок за изпълнението на проекта - 30.04.2017 г. Общия брой на потребителите нарасна до 532 крайно- нуждаещи се лица и е разпределен, както следва: Район „Връбница” – 86 лица; Район „Възраждане” – 80 лица; Район „Подуяне” – 80 лица; Район „Искър” – 74 лица; Район „Слатина” – 112 лица и Район „Младост” – 100 лица.

Мярка 2.2.4. Иновативни услуги

Използването на ИКТ при предоставянето на услуги в домашна среда е условие за повишаването на ефективността и ефикасността на този вид услуги и оптимизиране на разходите за тях.

Дейност 2.2.4.1. Реализиране на проекти, целящи въвеждане на информационни и комуникационни технологии при обгрижването на хората с увреждания в домашна среда с цел оказване на навременна подкрепа при спешно възникнали ситуации.

Дейността обхваща развиването на пакет от услуги, включващи ИКТ за предоставяне на подкрепа в зависимост от възрастта и потребностите на нуждаещите се. Тези услуги ще дават възможност за регистриране на настъпили събития по отношение на състоянието на човека и неговата ежедневна среда – в дома и в общността. Всеки сигнал за риск, нужда и/или потребност, подаден по жичен или безжичен път, ще води до определено действие за подкрепа – разговор по телефона с лицето за контакт, посещение в дома от социален работник или друг помагач, насочване към друга навременна услуга (бърза помощ, полиция, пожарна служба, др.).

4.2.3 Подобряване на резидентните услуги за хора с увреждания

Специфична цел 2.3. Подобряване на резидентната грижа за хора с увреждания

Новите алтернативни социални услуги от резидентен тип включват защитени жилища, преходни жилища и нови форми на подкрепа с малък капацитет и гъвкави грижи, адаптирани към индивидуалните потребности на отделните клиенти, в съответствие със съвременните стандарти.

Мярка 2.3.1. Развитие на резидентните услуги в общността за хора с увреждания

Дейност 2.3.1.1. Продължаване на дейността на съществуващите социални услуги от резидентен тип за хора с увреждания:

- Защитено жилище за лица с умствени затруднения, ул. „Царибродска” № 33
- Защитено жилище за хора с психични разстройства, с. Подгумер
- Защитено жилище за хора с психични увреждания, район „Слатина”, ул. „Роглец” №17. Услугата се управлява от Фондация „Глобална инициатива в психиатрията”
- Защитено жилище за лица с умствена изостаналост „Светлина за нас”, ж.к. „Хаджи Димитър”, ул. „Баба Вида” № 1
- Защитено жилище за лица с умствена изостаналост „Бъдеще за нас”, ж.к. „Хаджи Димитър”, ул. „Баба Вида” № 1

Дейност 2.3.1.2. Разкриване на социални услуги от резидентни тип за настаняване на хора с увреждания, които имат нужда от грижа в среда, близка до семейната

- Разкриване на ЦНСТ за възрастни хора с физически увреждания в ж.к. „Слатина” с капацитет 8 места. Разкриването на услугата се планира за 2017 г.
- Разкриване на ЦНСТ за възрастни хора с физически увреждания с капацитет 12 места. Разкриването на услугата се планира за 2018 г.
- Разкриване на Защитено жилище за възрастни хора с физически увреждания с капацитет 8 места. Разкриването на услугата се планира за 2018 г.
- Разкриване на Защитено жилище за възрастни хора с физически увреждания на ул. „Овчо поле” с капацитет 8 места. Разкриването на услугата се планира за 2019 г.

Мярка 2.3.2. Подобряване на грижата в специализираните институции за хора с увреждания

Специализираните институции в област София-град отговарят на нормативно заложените индикатори и изисквания за добра и качествена услуга. Създадени са условия за максимален домашен уют, наблюдава се добра и приятна атмосфера. Постигнатото следва да се разглежда само като основа, върху която да бъде развивана социалната услуга в посока пълно удовлетворяване на индивидуалните настоящи и бъдещи потребности на всеки един потребител. Необходимо е да се продължат целенасочено усилията за подобряване на социалното включване на настанените лица.

Дейност 2.3.2.1. Поетапно реформиране и реструктуриране на Дом за възрастни хора с умствена изостаналост - с. Подгумер чрез: намаляване капацитета на дома и поетапно извеждане на лицата с психични увреждания и умствена изостаналост в подходяща за здравословното им състояние социална услуга от резидентен тип: Защитени жилища и Центрове за настаняване от семеен тип.

Дейност 2.3.2.2. Оптимизиране, съобразно нуждите на целевите групи на услугите, предоставяни във Военноинвалиден дом – гр. Банкя.

4.2.4 Подкрепа за лица с психични разстройства

Специфична цел 2.4. Развиване на услуги за лица с психични разстройства

Мярка 2.4.1. Разширяване на услугите в общността за рехабилитация и подкрепа на лица с психични разстройства

Дейност 2.4.1.1. Продължаване на дейността на съществуващите социални услуги за хора с психични разстройства

- Продължаване дейността на Дневен център за възрастни с психични увреждания с капацитет 25 места, намиращ се на ул. „Екзарх Йосиф” № 59, район „Оборище”
- Продължаване дейността на Дневен център за лица с психични разстройства с капацитет 25 места, намиращ се на ул. „Роглец”, район „Слатина”

Дейност 2.4.1.2. Разкриване на социални услуги за хора с психични разстройства

- Преструктуриране на Наблюдавано жилище за младежи в район „Нови Искър”, кв. „Курило”, ул. „Копривщица” в Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с психични разстройства с капацитет 10 места.

Мярка 2.4.2. Подобряване и разширяване на услугите от резидентен тип за хора с психични разстройства

Услугите от резидентен тип включват защитени жилища, преходни жилища и нови форми за малки групови домове с малък капацитет и гъвкави грижи, адаптирани към индивидуалните потребности на отделните клиенти, в съответствие със съвременните стандарти. Те ще предоставят подобрена резидентна грижа в среда, близка до семейната, за хора с увреждания, които не са в състояние да живеят сами и имат нужда от резидентна услуга.

Дейност 2.4.2.1. Продължаване на дейността на съществуващите социални услуги от резидентен тип за хора с психични разстройства

- Защитено жилище за хора с психични разстройства, с. Подгумер
- Защитено жилище за хора с психични увреждания, район „Слатина”, ул. „Роглец” №17. Услугата се управлява от Фондация „Глобална инициатива в психиатрията”

Дейност 2.4.2.2. Разкриване на нови социални услуги от резидентен тип за хора с психични разстройства

- Разкриване на Защитено жилище за хора с психични разстройства с капацитет 8 места през 2019 г.
- Разкриване на Защитено жилище за хора с психични разстройства с капацитет 8 места през 2019 г.
- Разкриване на Защитено жилище за хора с психични разстройства с капацитет 8 места през 2019 г.
- Разкриване на Защитено жилище за хора с психични разстройства в ж.к. „Дружба” с капацитет 8 места през 2019 г.

4.2.5 Услуги за лица с деменция, алцхаймер и други специфични заболявания

Специфична цел 2.5. Осигуряване на превенция на застрашените от деменция и подобряване на качеството на живот на вече засегнатите

Дейностите по тази цел са общи и за Направление 3 – Достоен живот за старите хора.

Мярка 2.5.1. Развитие на социалните услуги за възрастни хора с деменция и техните семейства

Дейност 2.5.1.1. Продължаване на дейността на Дом за възрастни хора с деменция – кв. Княжево.

Дейност 2.5.1.2. Функциониране на Информационно-консултативен център за възрастни в риск от деменция с цел да подобри качеството на живот на хора с Алцхаймер и деменция, както и на членовете на семействата. В центъра ще се провеждат психологически консултации, както и лекции и беседи, свързани с болестта. Дейностите ще спомогнат на засегнатите за преодоляване на социалната изолация, в която попадат след поставянето на диагнозата.

Дейност 2.5.1.3. Разкриване на Център за настаняване от семеен тип за хора с деменция с капацитет 8 места през 2018 г.

4.2.6 Социално включване на хората с увреждания

Специфична цел 2.6. Развиване на възможностите за социално включване на хората с увреждания

Мярка 2.6.1. Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания

Мярката обхваща прилагането на общински и национални мерки за осигуряване на по-широки възможности за самостоятелен живот.

Дейност 2.6.1.1. Подобряване на инфраструктурата и осигуряване на достъпна среда в общественото пространство, културни и здравни центрове, училища и детски градини, предприятия и пр. (Определяне на конкретните задачи по общини в рамките на оперативния план за действие през 2016 - 2020 г., които ще се включат и в актуализираните общински планове за развитие).

Дейност 2.6.1.2. Дейности на ДБТ, общините и местни НПО за предоставяне на достъп до програми за заетост, професионално ориентиране и професионална квалификация (преквалификация), обучение и практически умения и др. за лицата с увреждания с право на работа.

Таблица 2: Планирани социални услуги и мерки в област София – град, Столична община – Направление 2: Социално включване за хората с увреждания

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
Направление 2: Социално включване за хората с увреждания												
1	Дом за възрастни хора с физически увреждания	военноинвалиди	София-град	51	51	51	51	51	51	Предоставяне подслон и 24-часова постоянна грижа; медицинско наблюдение и социална рехабилитация	гр. Баня, район Баня, ул. Княз Борис I № 20	Налична, ДДД
2	Дом за възрастни хора с умствена изостаналост	Възрастни хора с умствена изостаналост	София-град	90	90	90	90	90	90	Предоставяне подслон и 24-часова постоянна грижа; медицинско наблюдение и социална рехабилитация	с. Подгумер, район Нови Искър	Налична, ДДД
3	Дом за възрастни хора със сетивни нарушения	Хора със зрителни увреждания	София-град	22	22	22	22	22	22	Предоставяне подслон и 24-часова постоянна грижа; медицинско наблюдение и социална рехабилитация	гр. София, район Триадица, ул. Балша № 23	Налична, ДДД
4	Дом за възрастни хора с деменция	Възрастни хора с деменция	София-град	78	78	78	78	78	78	Предоставяне подслон и 24-часова постоянна грижа; медицинско наблюдение и социална рехабилитация	гр. София, район Витоша, кв. Княжево, бул. Цар Борис III № 202	Налична, ДДД
5	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост	Лица с умствени затруднения	София-град	8	8	8	8	8	8	Предоставяне на подслон и ежедневни грижи за лица с умствени затруднения в среда, близка до семейната	гр. София, район Възраждане ул. Царибродска № 33	Налична, ДДД
6	Защитено жилище за хора с психични разстройства	Възрастни хора с психични разстройства	София-град	8	8	8	8	8	8	Предоставяне на подслон и ежедневни грижи за възрастни хора с психични увреждания в среда, близка до семейната	гр. София, район Искар, ж.к. Дружба - 1	Налична, ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
7	Защитено жилище за хора с психични разстройства	Възрастни хора с психични разстройства	София-град	8	8	8	8	8	8	Предоставяне на подслон и ежедневни грижи за възрастни хора с психични увреждания в среда, близка до семейната	с. Подгумер, район Нови Искър	Налична, ДДД
8	Защитено жилище за хора с психични разстройства	Възрастни хора с психични разстройства	София-град	8	8	8	8	8	8	Предоставяне на подслон и ежедневни грижи за възрастни хора с психични увреждания в среда, близка до семейната	гр. София, район Слатина, ул. Роглец, № 17, ет. 2	Налична, ДДД
9	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост	Лица с умствени затруднения	София-град	8	8	8	8	8	8	Предоставяне на подслон и ежедневни грижи за лица с умствени затруднения в среда, близка до семейната	гр. София, район Подуяне, ул. Баба Вида № 1, ет. 2, ляво крило	Налична, ДДД
10	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост	Лица с умствени затруднения	София-град	8	8	8	8	8	8	Предоставяне на подслон и ежедневни грижи за лица с умствени затруднения в среда, близка до семейната	гр. София, район Подуяне, ул. Баба Вида № 1, ет. 2, дясно крило	Налична, ДДД
11	Дневен център за възрастни хора с увреждания	Хора с увреждания	София-град	60	60	70	70	70	70	Задоволяване на ежедневни, здравни, образователни, рехабилитационни, потребности от организация на свободното време и личните контакти	гр. София, район Възраждане ул. Гюешево - Хайдут Велко	Налична, ДДД
12	Дневен център за възрастни хора с увреждания-	Хора с увреждания	София-град	8	8	8	8	8	8	Задоволяване на ежедневни, здравни, образователни, рехабилитационни, потребности от организация на свободното време и личните	гр. София, район Възраждане ул.	Налична, ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
	седмична грижа									контакти	Гюешево - Хайдут Велко	
13	Дневен център за деца и/или възрастни с увреждания	Хора с увреждания	София-град	35	35	35	35	35	35	Задоволяване на ежедневни, здравни, образователни, рехабилитационни, потребности от организация на свободното време и личните контакти	гр. София, район Красно село, бул. Цар Борис III № 128	Налична, ДДД
14	Дневен център за възрастни хора с увреждания	Хора с увреждания	София-град	25	25	25	25	25	25	Задоволяване на ежедневни, здравни, образователни, рехабилитационни, потребности от организация на свободното време и личните контакти	гр. София, район Слатина, ул. Роглец, № 17, ет. 1	Налична, ДДД
15	Дневен център за възрастни хора с увреждания	Хора с увреждания	София-град	25	25	25	25	25	25	Задоволяване на ежедневни, здравни, образователни, рехабилитационни, потребности от организация на свободното време и личните контакти	гр. София, район Оборище, ул. Екзарх Йосиф № 59	Налична, ДДД
16	Дневен център за възрастни хора с увреждания	Хора с увреждания	София-град	30	30	30	30	30	30	Задоволяване на ежедневни, здравни, образователни, рехабилитационни, потребности от организация на свободното време и личните контакти	гр. София, район Триадица, ж.к. Г. Делчев, ул. Рикардо Вакарини № 8, вх. А	Налична, ДДД
17	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни	Хора с увреждания	София-град	60	60	60	60	60	60	Медицинска и социална рехабилитация, социални и здравни консултации, трудова терапия; умения за самостоятелност; психологическа подкрепа	гр. София, район Възраждане ул. Цар Симеон № 110	Налична, ДДД
18	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни	Хора с увреждания	София-град	20	20	20	20	20	20	Медицинска и социална рехабилитация, социални и здравни консултации, трудова терапия; умения за самостоятелност; психологическа подкрепа	гр. София, район Люлин, ж.к. Люлин, бул. Европа №	Налична, ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
											138	
19	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни	Хора с увреждания	София-град	60	60	60	60	60	60	Медицинска и социална рехабилитация, социални и здравни консултации, трудова терапия; умения за самостоятелност; психологическа подкрепа	гр. София, район Средец, ул. Георги С. Раковски № 112	Налична, ДДД
20	Център за социална рехабилитация и интеграция	Хора с увреждания	София-град	150	150	150	150	150	150	Медицинска и социална рехабилитация, социални и здравни консултации, трудова терапия; умения за самостоятелност; психологическа подкрепа	гр. София, район Слатина, ул. Слатинска, № 26-28	Налична, ДДД
21	Център за социална рехабилитация и интеграция	Хора с увреждания	София-град	0	25	25	25	25	25	Медицинска и социална рехабилитация, социални и здравни консултации, трудова терапия; умения за самостоятелност; психологическа подкрепа	гр. София, район Триадица, ж.к. Гоце делчев, ул. Киро Тулешков № 16.	Налична, ДДД
22	Център за социална рехабилитация и интеграция	Хора с увреждания	София-град	30	30	30	30	30	30	Медицинска и социална рехабилитация, социални и здравни консултации, трудова терапия; умения за самостоятелност; психологическа подкрепа	Гр. София, ж.к. Младост 1, бивше 29 ОДЗ	Налична, Местна дейност, предстои разкриване като ДДД
23	Център за социална рехабилитация и интеграция за хора с психични разстройства	Хора с увреждания	София-град	0	0	0/55	55	55	55	Медицинска и социална рехабилитация, социални и здравни консултации, трудова терапия; умения за самостоятелност; психологическа подкрепа	София-град	предстои разкриване като ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
24	Център за социална рехабилитация и интеграция	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	80	80	80	Медицинска и социална рехабилитация, социални и здравни консултации, трудова терапия, умения за самостоятелност; психологическа подкрепа	район Възраждане ул. „Овчо поле”	предстои разкриване като ДДД
25	Център за социална рехабилитация и интеграция	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	50	50	50	Медицинска и социална рехабилитация, социални и здравни консултации, трудова терапия, умения за самостоятелност; психологическа подкрепа	район „Оборище”	предстои разкриване като ДДД
26	Център за социална рехабилитация и интеграция	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	30	30	30	Медицинска и социална рехабилитация, социални и здравни консултации, трудова терапия, умения за самостоятелност; психологическа подкрепа	София-град	предстои разкриване като ДДД
27	Център за социална рехабилитация и интеграция	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	0	65	65	Медицинска и социална рехабилитация, социални и здравни консултации, трудова терапия, умения за самостоятелност; психологическа подкрепа	район Овча купел, бул. „Никола Петков” № 141	предстои разкриване като ДДД
28	Център за социална рехабилитация и интеграция	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	30	30	30	Медицинска и социална рехабилитация, социални и здравни консултации, трудова терапия, умения за самостоятелност; психологическа подкрепа	София-град	предстои разкриване като ДДД
29	Дневен център за възрастни хора с увреждания	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	50	50	50	Задоволяване на ежедневни, здравни, образователни, рехабилитационни, потребности от организация на свободното време и личните	район Възраждане ул. „Овчо поле”	предстои разкриване като ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										контакти		
30	Дневен център за възрастни хора с увреждания.	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	0	20	20	Задоволяване на ежедневни, здравни, образователни, рехабилитационни, потребности от организация на свободното време и личните контакти	В сградата на БСУ „Младост”	предстои разкриване като ДДД
31	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с физически увреждания	Хора с увреждания	София-град	0	0	0/8	8	8	8	Задоволяване на ежедневни, здравни потребности от организация на свободното време и личните контакти	ж.к. „Слатина”, ул. Слатинска № 26-28	предстои разкриване като ДДД
32	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с физически увреждания	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	12	12	12	Задоволяване на ежедневни, здравни потребности от организация на свободното време и личните контакти	София-град	предстои разкриване като ДДД
33	Защитено жилище за възрастни хора с физически увреждания	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	8	8	8	Задоволяване на ежедневни, здравни потребности от организация на свободното време и личните контакти	София-град	предстои разкриване като ДДД
34	Защитено жилище за възрастни хора с физически увреждания	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	0	8	8	Задоволяване на ежедневни, здравни потребности от организация на свободното време и личните контакти	район Възраждане ул. „Овчо поле”	предстои разкриване като ДДД
35	Център за настаняване от	Хора с увреждания	София-град	0	0	0/10	10	10	10	Задоволяване на ежедневни, здравни потребности от организация на	Р-н Нови искър, кв.	предстои разкриване

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
	семеен тип за пълнолетни лица с психични разстройства									свободното време и личните контакти	„Курило”, ул. „Копримшица” № 2	като ДДД
36	Защитено жилище за хора с психични разстройства	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	0	8	8	Задоволяване на ежедневни, здравни потребности от организация на свободното време и личните контакти	София-град	предстои разкриване като ДДД
37	Защитено жилище за хора с психични разстройства	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	0	8	8	Задоволяване на ежедневни, здравни потребности от организация на свободното време и личните контакти	София-град	предстои разкриване като ДДД
38	Защитено жилище за хора с психични разстройства	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	0	8	8	Задоволяване на ежедневни, здравни потребности от организация на свободното време и личните контакти	София-град	предстои разкриване като ДДД
39	Защитено жилище за хора с психични разстройства	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	0	8	8	Задоволяване на ежедневни, здравни потребности от организация на свободното време и личните контакти Задоволяване на ежедневни, здравни потребности от организация на свободното време и личните контакти	Ж.к. „Дружба”	предстои разкриване като ДДД
40	Център за настаняване от семеен тип за хора с	Хора с увреждания	София-град	0	0	0	8	8	8	Задоволяване на ежедневни, здравни потребности от организация на свободното време и личните контакти	София-град	предстои разкриване като ДДД

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
	деменция с капацитет											

4.3 Мерки и дейности по Направление 3: Достоен живот за старите хора

Обща цел 3 (на направление 3): Създаване на условия за пълноценен живот на хората от третата възраст чрез ефективно управление на социалните услуги, изграждане на модерна инфраструктура, превенция на социалното изключване и подкрепа на работата по ранна диагноза на лицата в риск от деменция.

Специфични цели:

- Специфична цел 3.1. Създаване на условия за ограничаване на социалното изключване на старите хора.
- Специфична цел 3.2. Осигуряване на пълноценен живот на старите хора в общността.
- Специфична цел 3.3. Подобряване и разширяване на предоставяните услуги за стари хора

4.3.1 Дневни и почасови услуги за стари хора

Специфична цел 3.1 Създаване на условия за ограничаване на социалното изключване на старите хора

Мярка 3.1.1. Повишаване на информираността на хората от третата възраст и близките им за социалните услуги, предоставяни на територията на област София и Столична община

Дейност 3.1.1.1. Провеждане на ежегодни срещи с организации на възрастни хора и представители на подкрепящите възрастните хора професии (лекари, социални работници, психолози, др.) за изграждане на мрежа за взаимодействие между заинтересовани страни в подкрепа на дейността на Столична община и други доставчици на услуги по проблемите на хората от третата възраст.

Дейност 3.1.1.2. Текущо популяризиране на социалните услуги на територията на област София град и информиране на заинтересованите страни за същността, обхвата и достъпа до различните социални услуги (разпространение на информационни материали в градския транспорт и общинските пазари, дни на отворените врати на социалните услуги, публични дискусии, др.).

Дейност 3.1.1.3. Разширяване на дейността на Бюрата за социални услуги в област София към Столична община за предоставяне на информация и насочване на нуждаещите се към съществуващите социални услуги и/или към доставчици на социални услуги.

Дейност 3.1.1.4. Актуализиране и разширяване на обема информация на интернет страницата на дирекция „Социални дейности” при Столична община, за наличните социални услуги, както и представяне на актуална информация за инициативите в социалната сфера.

Мярка 3.1.2. Предоставяне на услуги за рехабилитация за стари хора

Дейност 3.1.2.1. При необходимост старите хора с увредения ще бъдат насочвани към ползване на услуги в ЦСРИ за хора с увреждания.

Мярка 3.1.3. Повишаване на активността и участието в живота на общността на старите хора.

Дейност 3.1.3.1. Продължаване на дейността на социалните услуги за стари хора, предоставяни в общността и разкриване на нови

- Клубове на инвалида и пенсионера – Клубовете на пенсионера се разкриват като общинска дейност и функционират с финансиране от общинския бюджет.

Дейност 3.1.3.2. Провеждане на периодични публични инициативи, посветени на проблемите на хора от третата възраст и на възможностите им за участие и собствен принос в живота на общността, с активното участие на самите възрастни хора (дискусии, изложби, представяне на добри практики, др.).

4.3.2 Услуги в домашна среда за старите хора

Специфична цел 3.2. Осигуряване на пълноценен живот на старите хора в общността.

Мярка 3.2.1. Помощ в домашна среда за превенция на преждевременна институционализация на старите хора

Дейност 3.2.1.1. Изграждане и разширяване на социални услуги в домашна или среда, близка до домашната, въз основа на оценените потребности, наличните към актуалния момент услуги и възможностите за тяхното разширяване;

- Продължаване предоставянето на услугата „Личен асистент“ по Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“;
- Продължаване предоставянето на социалната услуга „Личен асистент“ по Проект „Независим живот“, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“;
- Продължаване и оптимизиране на Наредбата на Столична община за предоставяне на социалните услуги „Асистенти за независим живот“.

Дейност 3.2.1.2. Домашен социален патронаж

Продължаване на дейността на ОП „Социален патронаж“ с цел задоволяване на основни жизнени потребности на старите хора. Дейностите са общи с планираните в Направление 2 – Социално включване на хората с увреждания.

Дейност 3.2.1.3. Въвеждане на информационни и комуникационни технологии при обгрижването на стари хора в домашна среда с цел оказване на навременна подкрепа при спешно възникнали ситуации. Дейностите са общи с планираните в Направление 2 – Социално включване на хората с увреждания.

4.3.3 Специализирани институции и услуги в общността за стари хора

Специфична цел 3.3. Подобряване и разширяване на предоставяните услуги за стари хора

Мярка 3.3.1. Продължаване на услугите в институциите за стари хора

Дейност. 3.3.1.1. Предоставяне на услуги в съществуващите специализирани институции за стари хора и подобряване на качеството на грижите.

Специализираните институции на територията на град София, които към настоящия момент предоставят социални услуги на стари хора са:

- Дом за стари хора – кв. Зона Б-5;
- Дом за стари хора – кв. Горна баня;
- Дом за стари хора – кв. Дървеница.

Мярка 3.3.2. Разкриване на нови услуги

Дейност 3.3.2.1. Разкриване на Дом за стари хора „Надежда” с капацитет 80 места. Разкриването на специализираната институция се планира за 2017 г.

Таблица 3: Планирани социални услуги и мерки в област София – град, Столична община – Направление 3: Достоен живот за старите хора

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
Направление 3: Достоен живот за старите хора												
1	Дом за стари хора	Стари хора	София-град	85	85	85	85	85	85	Резидентна грижа – нужда от постоянно 24 часова грижа	гр. София, район Възраждане ж.к. Зона Б-5, бл. 4	Налична, ДДД
2	Дом за стари хора	Стари хора	София-град	200	200	200	250	250	250	Резидентна грижа – нужда от постоянно 24 часова грижа	гр. София, район Овча Купел, кв. Горна баня ул. Обзор 29	Налична, ДДД
3	Дом за стари хора	Стари хора	София-град	375	375	375	375	375	375	Резидентна грижа – нужда от постоянно 24 часова грижа	гр. София, кв. Дървеница, ул. Пловдивско поле № 8	Налична, ДДД
4.	Дом за възрастни хора с деменция	Възрастни хора с деменция	София-град	78	78	78	78	78	78	Предоставяне подслон и 24-часова постоянна грижа; медицинско наблюдение и социална рехабилитация	гр. София, район Витоша, кв. Княжево, бул. Цар Борис III № 202	Налична, ДДД
5.	Социален патронаж	Самотно живеещи стари хора и стари хора с увреждания	София град	1912	2000	2000	2000	2000	2000	Доставка на храна в дома; обгрижване, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности	София град	Налична
6.	Дом за стари хора	Стари хора	София град	0	0	80	80	80	100	Резидентна грижа – нужда от постоянно 24 часова грижа	гр. София, р-н Илинден, ул.	Предстои разкриване като ДДД от 01.07.2017 г.

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
											„Пиротска” 175	

4.4 Мерки и дейности по Направление 4: Услуги за други рискови групи и изолирани общности

Обща цел 4 (на направление 4): Създаване на условия за социално включване на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение и уязвими групи на територията на Област София.

Специфични цели:

- Специфична цел 4.1. Осигуряване на подкрепа за пострадали от домашно насилие, трафик, рисково поведение. Превенция и осигуряване на условия за подкрепа при преодоляване на зависимости;
- Специфична цел 4.2. Осигуряване на условия за интеграция на бежанци мигранти.
- Специфична цел 4.3. Насърчаване и подкрепа за социално включване на уязвими лица, общности и групи.
- Специфична цел 4.4. Насърчаване на трудовата заетост на безработните в неравностойно положение чрез подобряване услугите за достъп до пазара на труда; повишаване пригодността им за заетост и осигуряване на субсидирана заетост.

4.4.1 Услуги за жертви на насилие, трафик, рисково поведение

Специфична цел 4.1. Осигуряване на подкрепа за пострадали от домашно насилие, трафик, рисково поведение. Превенция и осигуряване на условия за подкрепа при преодоляване на зависимости

Мярка 4.1.1. Осигуряване на подкрепа в общността на пострадали от домашно насилие и други форми на насилие и трафик.

Дейност 4.1.1.1. Предоставяне на подслон в кризисен център на пострадали от насилие и трафик и подкрепа за удовлетворяване на индивидуалните им потребности, преодоляване на социалното изключване.

Дейност 4.1.1.2. Продължаване предоставянето на услуги в Кризисен център за жени и деца пострадали от домашно насилие „Св. Петка” на ул. „Екзарх Йосиф” № 85. Услугата се управлява от Фондация „Асоциация Анимус”.

Дейност 4.1.1.3. Предоставяне на услугата Консултативен център за случаи на домашно насилие.

В рамките на центъра се предоставят услуги съобразени с потребностите на пострадалите от домашно насилие - кризисна интервенция, социална работа, юридическо подкрепяне, психологическа помощ, насочване, социално застъпничество. Към момента услугата е проектно финансирана и се управлява от Фондация „Асоциация Анимус” на адрес ул. „Екзарх Йосиф”, № 85

Дейност 4.1.1.4. Продължаване на съществуващите услуги на територията на област София за подкрепа на жени жертви на трафик.

Услугите са разпределени в няколко специализирани програми: Програма за незабавна подкрепа и програма за дълготрайна реинтеграция на оцелели от трафик. Програмите включват спешна психологическа помощ, кратковременно настаняване, социалното застъпничество, хуманитарна подкрепа, психотерапия. Консултантите към програмата ще предоставят помощ при професионална реализация, информиране за възможни рискове от злоупотреба на работното място и попадане в трафик, запознаване с основните трудови права и отговорности,

придобиване на по-голяма увереност от жертвите в собствените сили и способности. Тази услуга е проектно финансирана.

Дейност 4.1.1.5. Функциониране на територията на област София град на Национална гореща телефонна линия за преживели насилие: (02) 9817686 (и безплатен номер 0 800 1 86 76) за психологическа помощ, емоционална подкрепа, информация и насочване на територията на цялата страна.

Дейност 4.1.1.6. Въвеждане на координационен механизъм за помощ и подкрепа на пострадали от домашно насилие, поддържан от НПО на територията на областта.

Дейност 4.1.1.7. Разкриване на Кризисен център за жени в ж.к. „Красна поляна” с капацитет 15 места през 2019 г.

Мярка 4.1.2. Превенция и осигуряване на условия за подкрепа при преодоляване на зависимости. Услуги за лица с рисково поведение и зависимости

Дейност 4.1.2.1. Осъществяване на програми за превенция в училищна среда.

Изпълнение на превантивни програми, изпълнявани от Превантивно-информационния център по проблемите на наркоманиите - София (ПИЦ по ПН).

Дейност 4.1.2.2. Функциониране на Превантивно-информационния център по проблемите на наркоманиите чрез Консултативен център за деца, юноши и родители, и програма за подрастващи, които експериментират или употребяват психоактивни вещества и техните семейства.

Дейност 4.1.2.4. Осъществяване на превенция сред млади хора (14-20 год.), които употребяват психоактивни вещества и техните семейства.

Дейност 4.1.2.5. Предоставяне и разпространение на информационни материали за превенция на зависимостите. .

Дейност 4.1.2.6. Изпълнение на проекти от НПО за комплексно обслужване на деца и младежи, зависими или злоупотребяващи с наркотични вещества и алкохол, с цел осигуряване на подкрепа чрез социални и медицински услуги на едно място.

Дейност 4.1.2.6. Продължаване дейността на Подвижен кабинет за работа с лица зависими от психоактивни вещества. Услугата се предоставя от Сдружение „Каритас София”.

Основна цел на мобилния кабинет е да се подобри здравето на зависимите и да се намали рискът от разпространение на кръвно и полово-предавани инфекции чрез медицински прегледи и кръвни тестове на терен за зависими от психоактивни вещества, които не са обхванати от програми за лечение и профилактика.

4.4.2 Подкрепа за бежанци и мигранти

Специфична цел 4.2. Осигуряване на условия за интеграция на бежанци мигранти.

По данни на Държавната агенция на бежанците за периода от януари до октомври 2016г. лицата потърсили закрила в България са 13 831 лица. 5527 са лицата настанени в седните приемателни центъра: РПЦ – Баня; ТЦ – Пъстрогор; РПЦ – София; Враждебна; ПЗТ – Бусманци; Военна рампа; РПЦ – Харманли. Настанените лица надхвърлят обявения от страна а ДАБ капацитет. Топ 5 на страните по произход – Афганистан, Ирак, Сирия, Пакистан, Иран.

По данни на "Евростат", през 2015 г. общо 88 300 непридружени деца са потърсили убежище в Европейския съюз, а 13 % от тях са на възраст до 14 години. Със засилването на бежанската криза броя им се увеличава драстично, всяка година. Така например през периода 2012-2013 година броя на подадените молби в ЕС на непридружени и непълнолетни деца е между 11 000 -

13 000, то през 2014 броя нараства двойно, а през 2015 увеличението е четирикратно. В България през 2015 г. са регистрирани общо 1 815 молби на непридружени непълнолетни, като по този показател страната ни се нарежда на седмо място в целия ЕС.

Според изнесени данни от Държавната агенция за бежанците от 19 Май 2016 г. в териториалните поделения са настанени общо 80 непълнолетни и непридружени деца, като тенденцията през последните месеци е за повишаване на техния брой. Според месечните ситуационни отчети на сдружение „Съвет на жените бежанки в България“ от началото на годината социална и хуманитарна помощ са потърсили от сдружението общо 98 непридружени и непълнолетни деца, като в тази бройка се включват и живеещите на външни адреси деца. За нас тази статистика е приблизителна, тъй като много от непридружените деца остават не регистрирани пред съответните органи, тъй като не могат или се страхуват да направят това или са били посъветвани от членовете на семейството, каналджии и трафиканти да не се регистрират, за да продължат към друга държава най-често към Западна Европа. Държавите на произход, от които пристигат най-голям брой непридружени и непълнолетни деца са от Афганистан, Пакистан и Ирак.

Мярка 4.2.1. Консултативни услуги и подкрепа за интеграция на бежанците и мигрантите
Дейност 4.2.1.1. Партньорство с Държавна агенция за бежанците (ДАБ) за реализация на дейностите и услугите, предоставяни от ДАБ на територията на Столична община.

Приемането на чужденци, търсещи закрила в Р България, се осъществява от Държавната ДАБ в два регистрационно – приемателни центъра (РПЦ). Единият от тях е разположен в гр. София, кв. „Овча купел”, ул. Монтевидео № 21 А, където се намира и ДАБ. Капацитетът на общежитието в РПЦ – София е 90 стаи и общо 540 легла. В него влизат медицински и дисциплинарен изолатор, стая за приемане на чужденци, върнати по Дъблинския регламент.

Дейност 4.2.1.2. Дейности за адаптация и интеграция на деца и възрастни, търсещи убежище, и бежанци в приемателните центрове на ДАБ в София, осъществявани по проект „Бежанци” на „Каритас-София“, съвместно с доброволци. Организирант се игри и занимания с децата, уроци по български език, курсове по готварство, йога, приложни изкуства и др. От края на февруари 2016 г. е стартирала менторска програма, в която доброволци от България се срещат с бежанците, като целта е чрез засилена комуникация чужденците да усвоят по-бързо и по-добре българския език.

Дейност 4.2.1.3. Продължаване на дейността на Центровете за настаняване на бежанци, разкрити в кв. „Враждебна” и в кв. „Военна рампа”, в които се настаняват чужденци, търсещи временна закрила.

Мярка 4.2.2. Подкрепа за осигуряване на достъп до здравеопазване и образование за бежанци и мигранти.

Дейност 4.2.2.1. Предоставяне на лекарска помощ от екипите на Спешна медицинска помощ и осигуряване на контрол върху изпълнението на законовите им задължения.

Дейност 4.2.2.2. Създаване на услуги в отговор на специфичните образователни потребности на бежанците и мигрантите:

- осигуряване на допълнително обучение по български език;
- включване на родителите в образователния процес – осигуряване на образование и особено на обучение по български език за тези от тях, които имат нужда, осигуряване на възможност да помагат за различни дейности в училището и т.н.;
- специално за бежанците – осигуряване на часове (в училищна или извънучилищна форма) по гражданско образование, здравна култура, решаване на конфликти.

- Подкрепа при организиране и включване в обучителни курсове за повишаване на знанията на мигрантите в областта на българския език, традиции, история, култура, социално-икономическо и административно устройство.

Дейност 4.2.2.3. Осигуряване на достъп на всички чужденци независимо от статута им до безплатно средно образование в общинските училища, като така се гарантира спазването на Конституцията на Република България, Европейската конвенция за правата на човека и Конвенцията за правата на детето.

Дейност 4.2.2.4. Продължаване на дейността на Информационно - консултативен център за бежанци и търсещи закрила в гр. София, организиран и поддържан от сдружение „Съвет на жените бежанки в България“. В рамките на центъра се приемат бенефициенти ежедневно, прави се оценка на случаите, придружават се новоразпознатите бежанци и търсещи закрила на външни адреси до държавни и други институции. Социалните работници предоставят информация относно правата и задълженията им според българското законодателство и други процедури, както и относно предоставяните социални и медицински услуги и права. В центъра работят социални медиатори, които консултират, информират, превеждат, подкрепят и придружават бежанците и търсещите закрила.

Дейност 4.2.2.4. Продължаване на дейността на Пункт за раздаване на хуманитарна помощ в гр. София, организиран и поддържан от сдружение „Съвет на жените бежанки в България“. Пунктът има за цел веднъж седмично да предоставя материални помощи от първа необходимост на чужденци търсещи закрила и получили статут на бежанец, пребиваващи на външни адреси, настанени в Районно приемателните центрове в гр. София /кв. „Овча купел“; кв. „Военна рампа“ и в кв. „Враждебна“/. Безвъзмездно се даряват бебешко мляко, пелени, дрехи, играчки, дрехи за възрастни, обувки, спално бельо, одеяла, кухненски съдове, почистващи препарати, козметика от първа необходимост и др. Материалните помощи са дарения направени от частни лица, корпоративни организации и институции.

Дейност 4.2.2.5. Разкриване на Кризисно звено - специализирана услуга за непридружени, непълнолетни деца бежанци и търсещи закрила и настаняване за кратък период от време. Поради проблемите с превода, мигрантите не могат да бъдат настанявани във вече съществуващите социални услуги, тъй като без наличен преводач, няма как да се извърши адекватна индивидуална оценка и да се реализира системна консултация.

Дейност 4.2.2.6. Продължаване дейността на ЦСРИ за бежанци „Света Анна“ с адрес: „Антим I“ № 93, ет.1, ап. 1. Услугата се управлява от Сдружение „Каритас София“. Основната цел на центъра е да създаде на базата на професионални образователни, терапевтични и консултативни услуги подкрепяща всички предпоставки за улесняване процеса на интеграция за бежанците, съобразена с индивидуалните потребности, за да се предотвратят ситуации на социално изключване.

Дейност 4.2.2.7. Разкриване на ЦНСТ – за непридружени, непълнолетни деца и младежи - в интерес на сигурността и успешната адаптация и интеграция на непридружените, непълнолетни деца трябва да се осигури защитено, специализирано пространство, в което да бъдат настанявани самостоятелно до навършване на пълнолетие. В специализираното, защитено пространство за настаняване непридружените непълнолетни деца трябва да имат достъп до специализирани, социални грижи, които да им бъдат предоставени чрез социални работници, обучени за работа с деца и говорещи съответния език.

Дейност 4.2.2.7. Разкриване на ЦОП за мигранти и бежанци с капацитет 40 места през 2017 г.

4.4.3 Социално включване на уязвими общности и групи

Специфична цел 4.3. Насърчаване и подкрепа за социално включване на уязвими лица, общности и групи

Мярка 4.3.1. Услуги за интегриране на сегрегирани етнически общности

Дейност 4.3.1.1. Създаване на условия за включване на децата от ранна възраст в детска градина с цел социализация и овладяване на български език, мотивация на детето и семейството за задържане в образователната система.

Дейност 4.3.1.2. Директна работа в общността за подкрепа на семействата в неравностойно положение и превенция на изоставянето на деца.

Дейност 4.3.1.3. Осигуряване на временно настаняване в социална услуга при случай на принудително изваждане на уязвими семейства от домовете, които обитават.

Дейност 4.3.1.4. Стимулиране на трудовата мобилност сред общността в областта за достъп до сезонни работни места и работни места в значими инфраструктурни проекти, както и създаване на условия за активизиране на неактивните и продължително безработните лица.

Дейност 4.3.1.5. Провеждане на съвместни инициативи с участието на ромски НПО за повишаване на информираността

При лицата от големи малцинствени общности, каквито са ромите се наблюдава масово обедняване, висока безработица, неблагоприятна жилищна среда, които представляват рисков фактор за безотговорно отношение към здравето и повишават вероятността от развитие на хронично протичащи, социално значими заболявания. Част от младото население има рисков сексуално поведение, което също води до сериозни инфекциозни заболявания, както и наркоманията.

В тази връзка е необходимо провеждане на периодични беседи, разпространение на брошури и други печатни материали сред подрастващото поколение от ромската общност с превантивна насоченост срещу насилието и употреба на наркотични вещества.

Дейност 4.3.1.6. Продължаване дейността на Център за подкрепа на деца и семейства. Услугата се предоставя в сградата на Народно Читалище „Стоянка Соколова 1999” с адрес: гр. София, ул. ”Суходолска” № 99. Целевата група са деца на възраст 3-4 години, както и деца от 1 до 7 клас. Центърът предоставя комплексна социално-образователна подкрепа на ромски деца и техните семейства от квартала – подготовка за включване в детска градина и оказване на подкрепа за преодоляване на образователни дефицити.

Мярка 4.3.3. Осигуряване на помощ на граждани с жилищни проблеми - Осигуряване на временно жилище на бездомни лица на улицата и лица с жилищни проблеми

Дейност 4.3.3.1. Задоволяване на ежедневните потребности на бездомни лица и лица с жилищни проблеми в трите центъра за временно настаняване – Център за временно настаняване – ж.к. „Красна поляна”, ул. ”Ришки Проход” № 2, Център за временно настаняване ”Св. София” – ж.к. „Захарна фабрика”, бл. 51А и Център за временно настаняване ”Св. Димитър” – ж.к. „Люлин”, бл. 464, както и в Центрове за настаняване от семеен тип, Защитени жилища и други подходящи социални услуги.

Дейност 4.3.4.2. Осигуряване на съвременни условия на живот на уязвими групи от населението чрез настаняването им в социални жилища.

В отговор на острите жилищни проблеми в ромските квартали, по проект „Осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими групи от населението на територията на райони „Люлин” и „Връбница” на Столична община” са изградени и обзаведени 71 социални жилища. Проектът е финансиран по схема B0161P0001/1.2-02/2011 „Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и

социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение" на Оперативна програма „Регионално развитие" 2007-2013 г.

Чрез осигуряване на съвременни условия на живот, в комбинация с адекватно подбрани мерки за укрепване на социалното включване и интеграция се създава подкрепяща среда за положителна социална промяна и предпоставка за повишаване качеството и стандарта на живот за представителите на избравите целеви групи: семейства с дете/деца с влошено здраве и увреждания и хора в риск от бедност и социално изключване. Постигнатите резултати ще допринесат за постигане на напредък в целенасочената политика в сферата на социалното включване на хора в неравностойно и уязвимо положение, хармонизираща със съвременни стандарти за устойчиво и балансирано социално развитие.

Правилата за реда и условията за настаняване, управление и ползване на социални жилища, изградени по проект „Осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими групи от населението на територията на райони „Люлин" и „Връбница" на Столична община" са утвърдени с Решение № 417 на Столичния общински съвет от 23.06.2016г.

Дейност 4.3.4.3. Разкриване на нови услуги от резидентен тип

- Център за временно настаняване на бездомни лица на ул. „Овчо поле" с капацитет 30 места през 2018 г.
- Център за временно настаняване на бездомни лица в ж.к. „Красна поляна" с капацитет 120 места през 2019 г.
- Приют в ж.к. „Красна поляна" с капацитет 25 места през 2019 г.

Мярка 4.3.5. Осигуряване на подкрепа за реинтеграцията на лишените от свобода

Дейност 4.3.5.1 Насочване на лишените от свобода в обучение за ограмотяване, придобиване на професионална квалификация и ключови компетентности, към социални услуги в общността, съдействие при административни процедури и насочване към съответните институции.

Дейност 4.3.5.2. Съдействие за участие в програми за социална интеграция, социализация и ресоциализация.

Дейност 4.3.5.3. Съдействие при: намиране на работа и/или при регистрация в Дирекция "Бюро по труда", за включване в обществена трапезарии за бедни и за получаване на хуманитарни помощи, съдействие при намиране на личен лекар и други.

4.4.4 Подкрепа за безработни лица

Специфична цел 4.4. Насърчаване на трудовата заетост на безработните в неравностойно положение чрез подобряване услугите за достъп до пазара на труда

Мерките по специфичната цел са свързани с максимално използване на ресурсите на Националните програми и на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси" за включване на пазара на труда на безработни младежи; неактивни лица и на безработни. Основните инструменти са осигуряване на възможности за квалификация и преквалификация, подкрепа на стартиращи предприемачи.

Мярка 4.4.1. Реализация на програми, мерки по ЗНЗ и схеми по ОП РЧР за обучение и субсидирана заетост на безработни от неравнопоставените групи на пазара на труда. Насърчаване участието в учене през целия живот.

Дейност 4.4.1.1. Реализация на програми и насърчителни мерки за заетост и обучение по ЗНЗ, заложен в НПДЗ.

Мярка 4.4.2. Разкриване на допълнителни работни места за безработни, предимно от групите в неравностойно положение на пазара на труда в столицата

Дейност 4.4.2.1. Реализиране на национални програми и проекти за заетост: НП „Старт на кариерата”; НП „Асистенти за хора с увреждания”; НП „Мелпомена”; Проект „Посоки”; Проект „Шанс за работа”; Проект „От професионално обучение към ефективна заетост”; Проект „Уча и успявам в България”.

Дейност 4.4.2.2. Реализиране на регионални и общински програми за заетост – По утвърдените 14 регионални програми за заетост за райони Връбница, Витоша, Сердика, Нови Искър, Красна поляна, Възраждане, Средец, Банкя, Люлин, Младост, Искър, Триадика, Овча купел и Кремиковци в заетост за срок от 6 месеца бяха включени 70 безработни лица от групите в неравностойно положение на пазара на труда.

Дейност 4.4.2.3 Участие на Столична община в реализирането на Компонент „Работа с неактивни лица” от Национална програма „Активиране на неактивни лица” на Агенцията по заетостта, съгласно заповед № РД-01-571 от 30.06.2015 г., на Министъра на труда и социалната политика. Програмата е насочена към активиране на неактивни лица и продължително безработни млади хора. За целта се предвижда в общинската администрация, респективно Столична община да бъдат назначени на работа предварително подбрани от дирекциите „Бюро по труда” съвместно с представител от дирекция „Социални дейности” при Столична община, лица на длъжност: „младши специалисти, младежки медиатори”. Същите са разпределени в Райони с висок процент на безработни млади хора на възраст от 18 до 29 г., които не участват в трудовата борса, не учат и не работят. Целта на младите медиатори е насочена към мотивиране, разясняване и насочване на безработните лица към институциите, имащи пряко отношение към тяхното развитие. Като месторабота служителите са ситуирани в четири от „Бюрата за социални услуги”. Столична община наема на работа 5 /пет/ лица като „младши специалисти, младежки медиатори” със срок на изпълнение до 31.12.2017 г.

Таблица 4: Планирани социални услуги и мерки в област София – град, Столична община – Направление 4: Услуги за други рискови групи и изолирани общности

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
Направление 4: Услуги за други рискови групи и изолирани общности												
1	Център за временно настаняване	Бездомни лица и семейства	София-град	120	120	120	120	120	120	Комплекс от социални услуги, предоставяни на бездомни лица, насочени към задоволяване на ежедневните им потребности, за срок не повече от 3 месеца в рамките на календарната година	гр. София, район Илинден, Захарна фабрика, бл. 51а	Налична, ДДД
2	Център за временно настаняване	Бездомни лица и семейства	София-град	120	120	120	120	120	120	Комплекс от социални услуги, предоставяни на бездомни лица, насочени към задоволяване на ежедневните им потребности, за срок не повече от 3 месеца в рамките на календарната година	гр. София, район Красна поляна, ул. Ришки проход № 2	Налична, ДДД
3	Център за временно настаняване „Св. Димитър”	Бездомни лица и семейства от цялата страна	София-град	270	270	270	270	270	270	Комплекс от социални услуги, предоставяни на бездомни лица, насочени към задоволяване на ежедневните им потребности, за срок не повече от 3 месеца в рамките на календарната година	гр. София, район Люлин, ж.к. Люлин, бл. 464, вх. А	Налична, ДДД
4.	Кризисен център	Деца и жени, жертви на насилие	София-град	8	8	8	8	8	8	Психологически и юридически консултации за жени преживели насилие. Терапевтична работа с деца и младежи, жертви на насилие.	гр. София, район Оборище, ул. Екзарх Йосиф	Налична, ДДД
5.	Център за кризисно настаняване на бездомни лица	Бездомни хора	София-град	80	80	80	80	80	80	Подслон и храна	гр. София, Ж.к. „Захарна фабрика”, бл. 51а	Налична, местна дейност Работи от 01.12 до 31.03 всяка година
6.	Център за кризисно настаняване на	Бездомни хора	София-град	90	90	90	90	90	90	Подслон и храна	гр. София, Ж.к. „Захарна	Налична, местна дейност Работи от 01.12

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област София-град

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
	бездомни лица										фабрика”, бл. 48а	до 31.03 всяка година
7	Кризисен център за жени	жени, пострадали от насилие	София-град	0	0	0	0	15	15	Психологически и юридически консултации за жени преживели насилие. Терапевтична работа с деца и младежи, жертви на насилие.	ж.к. „Красна поляна”	Предстои разкриване като ДДД
8	Център за обществена подкрепа за мигранти и бежанци	мигранти и бежанци	София-град	0	0	40	40	40	40	Комплексна подкрепа	София-град	Предстои разкриване като ДДД
9	Център за временно настаняване на бездомни лица	Бездомни лица	София-град	0	0	0	30	30	30	Комплекс от социални услуги, предоставяни на бездомни лица, насочени към задоволяване на ежедневните им потребности, за срок не повече от 3 месеца в рамките на календарната година	ул. „Овчо поле”	Предстои разкриване като ДДД
10	Център за временно настаняване на бездомни лица	Бездомни лица	София-град	0	0	0	0	120	120	Комплекс от социални услуги, предоставяни на бездомни лица, насочени към задоволяване на ежедневните им потребности, за срок не повече от 3 месеца в рамките на календарната година	ж.к. „Красна поляна”	Предстои разкриване като ДДД
11	Приют	Бездомни лица	София-град	0	0	0	0	25	25	Комплекс от социални услуги, предоставяни на бездомни лица, насочени към задоволяване на ежедневните им потребности	ж.к. „Красна поляна”	Предстои разкриване като ДДД

Раздел В: План за действие

5 Управление и координация на изпълнението на стратегията

5.1 Структури за координация на областно и общинско ниво

Разработването на настоящата стратегия е организирано от Областния управител с оглед необходимостта от стратегическо планиране на областно ниво и включването на всички общини от областта. По този начин разкриването на социални услуги се доближава до потребностите на хората от целевите групи, не само на територията на дадена общината, но и в цялата област. Областният управител внася проекта на Областната стратегия за развитие на социалните услуги за обсъждане, съгласуване и за приемане от Областния съвет за развитие.

Областният съвет за развитие е колективен междуведомствен орган, председателстван от областния управител, който носи определени отговорности за развитието на социалните и междусекторните услуги на територията на областта - обсъжда, съгласува, приема и при необходимост актуализира стратегията. **Областният управител** отговаря за изпълнението на Областната стратегия за развитие на област София-град, с която е свързана Областната стратегия за развитие на социалните услуги като секторна политика в областта. Той има важна роля при изпълнението и на Областната стратегия за развитие на социалните услуги с оглед прилагането на общи мерки на областно ниво и координиране дейността на Столична община с териториалните, секторни звена на централната изпълнителна власт при работата по стратегията.

Важна роля при осъществяване на дейностите, свързани с координацията на изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги има **Регионална дирекция за социално подпомагане и Дирекции „Социално подпомагане”**. Регионалните дирекции за социално подпомагане като териториални поделения на АСП в областните административни центрове провеждат държавната политика в областта на социалното подпомагане, закрилата на детето и рехабилитацията и социалната интеграция на хората с увреждания на територията на областта.

Кметът на Столична община и общинската администрация имат ключова роля за цялостното изпълнение на Областната стратегия за социалните услуги на общинско ниво. На основата на областната стратегия, кметът на общината организира разработването на годишни планове за развитие на социалните услуги, които се приемат от **Общинския съвет** и чрез които се реализира Областната стратегия на територията на всички райони в София.

Столична община отговаря за цялостното изпълнение на областната Стратегия за развитие на социалните услуги на своята територия. Столична община е доставчик на социални услуги. Столична общината развива интегрирани политики в подкрепа на децата в риск, хората с увреждания, старите хора и други групи в риск. Столична общината осъществява годишен мониторинг и оценка на изпълнението на социалните услуги и оценка на нуждите на групите в риск.

Обществен контрол при осъществяване на дейностите в областта на социалните помощи и социалните услуги се осъществява от **Обществения съвет по социална политика**. Той е консултативен орган към Столична община за осъществяване на сътрудничество, координация

и консултация между община, централни държавни органи и доставчици на социални услуги с цел реализиране на социалната политика в Столична община. Местната власт носи конкретни отговорности също за инициирането и изпълнението на хоризонталните политики и мерки за социално включване.

При изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област София, ролите и задачите на институциите на областно ниво, доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни се определят съобразно техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

5.2 Система на мониторинг и оценка. Работа на Звеното за мониторинг и оценка (ЗМО)

Ключов инструмент за изпълнението на стратегията, както и за развитието на предприеманите дейности и мерки в нея се явява системата за мониторинг и оценка. Мониторингът и оценката са инструменти на доброто управление на публични политики и в това число и изпълнението и прилагането на мерките и дейностите на стратегията за развитие на социалните услуги в Област София. Основната цел на мониторинга е да се направи оценка на постигнатите резултати в съответствие с предварително поставените цели. С помощта на мониторинга по-ясно ще се идентифицират потенциалните пречки в реализирането на конкретните дейности, както и ще се създадат възможности за изработване на механизми за тяхното преодоляване.

Създаденото през предходния планов период ЗМО в област София-град продължава дейността си през целия период на изпълнение на настоящата Областната стратегия.

Мониторингът се извършва за да подпомогне процеса на управление на стратегията. Задача на мониторинга е да се следи постигнати ли са заложените цели и каква е ефективността на стратегията в хода на реализацията ѝ. Резултатите от извършения мониторинг и оценката ще са основа за актуализацията на стратегията.

В рамките на действие на стратегията се предвижда ежегодно изготвяне на мониторингов доклад за степента на нейното изпълнение. Мониторинговите доклади ще се изготвят от ЗМО. Ежегодните доклади ще представят резултатите от наблюдението на състоянието на социалните услуги за всяка година, като същите ще се изготвят в началото на следващата година. Докладите ще се приемат от ЗМО и ще се представят пред Областния управител за разглеждане и приемане.

5.3 Основни партньори. Механизми на партньорството

Ефективното партньорство и междусекторно сътрудничество ще допринесе за поддържането на оптимална мрежа от социални услуги в област София, която има за цел да осигури равен достъп до услуги за рисковите групи и инструменти за максимално оползотворяване на наличните ресурси.

При изпълнението на Стратегията са заложен конкретни дейности за поддържане и развиване на въведени механизми за осъществяване на планираните смесени услуги и съвместни дейности между заинтересованите страни в решаването на проблемите на рисковите групи.

В област София ще продължи използването на разнообразни инструменти за сътрудничество като:

- Споразумения между различните заинтересовани страни за съвместна работа за инициране и изпълнение на общи дейности, общински и смесени услуги – определят се рамкови правила и области на съвместна работа; формализират се и се издигат на високо ниво традиционно добри взаимоотношения;

- Сътрудничество при извършване на мониторинга и оценка на Стратегията;
- Съвместно обсъждане при разработване на Общинските планове за развитие, други стратегии, концепции и т.н;
- Провеждане на обществени форуми във връзка с изпълнението на Стратегията;
- Провеждане на отворени работни групи с участие на представители на заинтересованите страни и на експерти;
- Разработване на общински и междусекторни проекти за подкрепа на групите в риск - решаването на проблемите на тези групи с използване и комбиниране на ресурсите на местно ниво.

5.4 Основни етапи в изпълнението на стратегията

Изпълнението на Областната стратегия включва следните основни етапи:

- I^{-ви} етап на изпълнение в периода 2016 (планиране и подготовка)/2017 г. (приемане и начало на изпълнение) – 2018 г.
- II^{-ри} етап на изпълнение в периода 2019 г. – 2020 г.

Между двата основни етапа ще се проведе преглед на изпълнението на Стратегията и при необходимост ще се извърши актуализация на заложените цели, мерки и дейности. Промени в действащата нормативна уредба ще бъдат основа за своевременни актуализации в Стратегията.

5.5 Ресурси

5.5.1 Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията

За изграждане на административен и организационен капацитет за управление на услугите, в рамките на Областната стратегия ще се изпълняват и дейности за повишаване на капацитета на заетия персонал. Развитието на човешките ресурси на всички етапи на изпълнението е важно условие за постигане целите на Стратегията. Дейностите ще се изпълняват основно в рамките на делегирания бюджет и с общинско финансиране.

5.5.2 Финансови и материални ресурси

За финансиране на дейностите за реализация на Стратегията за развитие на социалните услуги в област София-град за периода 2016 – 2020 г. основен източник на финансиране е републиканският бюджет. Финансирането на инвестициите, свързани с основния ремонт, изграждането на нови обекти за социални услуги и тяхното оборудване и обзавеждане ще се осигурява от различни програми и проекти. Възможни са и допълнителни източници на финансиране, като инициране на сътрудничество между Столична община и други заинтересовани страни за изпълнение на проекти, финансирани от Оперативните програми, както и провеждане на кампании за набиране на средства.

5.6 Комуникационна програма

Реализирането на стратегията ще се съпровожда от различни информационни мероприятия, които ще осигурят нейната публичност.

Важно условие за ефективното реализиране на Областната стратегия за развитие на социалните услуги е политиката за разпространяването на информация до широката общественост, която трябва да получи пълна и обективна информация за всяка стъпка при реализиране на дейностите в стратегията.

5.6.1 Цели, задачи и методи

Целта на комуникационната програма е да популяризира сред широката общественост и заинтересованите страни ползите, положителните ефекти и резултатите от изпълнението на Областната стратегия за развитие на социални услуги в област София (2016 – 2020).

Конкретните задачи са:

- Да привлече подкрепата на всички заинтересовани страни за постигане на целите на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в областта;
- Да привлече общественото внимание и да повиши чувствителността на обществото към хората от различните уязвими групи, към техните потребности и възможности за решаване на проблемите им,
- Да популяризира принципите и посланията на Областната стратегия за толерантност, социална интеграция, равни права и равен достъп на всеки до възможности за развитие.

Водещите принципи на комуникационната програма са:

- **Целенасоченост** – ясно дефинирани цел и аудитория на всяко комуникационно послание, свързано с Областната стратегия за развитие на социални услуги и нейните бенефициенти;
- **Прозрачност** – яснота и всеобхватност на информацията, разпространена в общественото пространство за Областната стратегия за развитие на социални услуги и нейните бенефициенти.
- **Достъпност на информацията** – достигане на посланията и комуникираната информация до най-голям брой заинтересовани лица;
- **Качество на информационните ресурси** – изчерпателност, задълбоченост и аналитичност на комуникационните послания, свързани с Областната стратегия за развитие на социални услуги и нейните бенефициенти.
- **Многообразие и ефикасност на използваните комуникационни канали и комуникационни средства** – идентифициране на най-надеждните и обществено значими средства и канали за комуникация, служещи за връзка със заинтересованите страни от изпълнението на Областната стратегия за развитие на социални услуги.
- **Ефективност на комуникационните послания** – целенасочено ориентиране на информационния поток, обслужващ Областната стратегия за развитие на социални услуги, в посока към промяна на консервативни обществени нагласи.
- **Позитивност на комуникационните послания** – изграждане на климат на доверие и съпричастие с всички заинтересовани страни с оглед на ефективното изпълнение на Областната стратегия за развитие на социални услуги.
- **Широко междуинституционално и междусекторно партньорство**, сътрудничество и екипност в комуникационния обмен.

Целевите групи на комуникационната стратегия са:

- Органи и институции на държавната и местната власт;
- Териториални структури на държавните органи и институции;
- НПО;
- Доставчици на социални услуги;
- Приоритетни целеви групи на областната стратегия за социални услуги;
- Потребители на социални услуги;
- Медии;
- Широката общественост.

Включването на партньорите предвижда да се търси съгласуване и взаимодействие с всички заинтересовани страни, участвали в разработването на стратегията и за нейното изпълнение. Комуникационната стратегия ще подкрепя инициативи на гражданското общество, стимулирани от Областната стратегия за развитие на социалните услуги, както и НПО, насочени към групи, които трудно могат да бъдат достигнати чрез средствата за масово осведомяване.

Основни комуникационни техники. Комуникационната програма се основава върху няколко основни форми: директна комуникация, комуникация чрез масовите медии, комуникация чрез Интернет и информационни материали и работа с партньори.

Директна комуникация цели да предостави възможност на заинтересованите страни и на широката общественост да споделят своите мнения, гледни точки и предложения в рамките на дискусии и дебати.

Комуникация чрез Интернет и информационни материали. Поддържане и актуализиране на информацията за областната стратегия за развитие на социалните услуги в уеб сайта на Областната администрация на Област София. Разработване и публикуване на тематични информационни материали съобразени с визията, целите и приоритетите на областната стратегия за развитие на социалните услуги.

5.6.2 Оперативно изпълнение на комуникационната програма

За постигането на целите и реализацията на дейностите в настоящата комуникационната програма е необходимо оперативното ѝ изпълнение да се възложи на професионалист за връзки с обществеността, който да е пряко ангажиран с наблюдението и отразяването на информационните потоци, свързани с изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в областта.

Тази функция ще бъде изпълнявана от експерта за връзки с обществеността в областна администрация на Област София, като във връзка със своите нови отговорности и задължения служителят за връзки с обществеността към областна администрация ще участва както в организирани обучения за експертите, отговарящи пряко за имплементирането на Областната стратегия за развитие на социалните услуги, така и на редовните заседания на тези органи.

Мерки:

- Информирание на всички заинтересовани страни за Областната Стратегия за развитие на социалните услуги на територията на област София;
- Популяризиране на настоящите и планираните нови социални услуги в резултат от проучените реални потребности на рисковите групи на територията на областта;

- Популяризиране на институциите, които са ангажирани с планирането, предоставянето и финансирането на социални услуги на територията на област София;
- Стимулиране ангажираността на всички участници в разработването на стратегията с нейното изпълнение.

Дейности:

- Системно и периодично подаване на достатъчна информация в общественото пространство и прецизен избор на отделните информационни фрагменти, разполагането им в пространството на отделните медии с цел възходящо мултиплициране на посланията.
- Търсене на обратна връзка от разпространената информация и предвиждане на възможности за коригиращи действия.
- Запознаване на заинтересованите страни и широката общественост с текущите дейности от Стратегията.
- Публикуване на информационни материали и разпространението им в уеб-пространството за текущите дейности от Стратегията.

Раздел Д: Приложения

Приложение 1: Финален доклад за анализ на ситуацията и оценката на потребностите в област София-град, Столична община

Настоящият документ е изготвен от екип:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....